

**REGISTRERING AV
VERDIFULLE KULTURLANDSKAP
I TROMS.**

**Beskrivelser av lokaliteter besøkt i 1995,
med vekt på det botaniske.**

Forfattere: Kari Anne Bråthen, Torbjørn Alm og Vibeke Vange.

Avdeling for Nærings- og Forvaltningsfag (NFF)

HIF
RAPPORT

1996:11

Høgskolen i Finnmark

Publikasjon:
HIF-Rapport 1996:11

ISBN: 82-7541-123-8
ISSN: 0805-1062

Publikasjonens tittel: Registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms. Beskrivelser av lokaliteter besøkt i 1995, med vekt på det botaniske.	Dato: 16.7.96
Forfatter (e): Kari Anne Bråthen, Torbjørn Alm og Vibekke Vange.	Antall sider: 109
	Pris: kr 85,-
	Prosjekt:
Avdeling: Avdeling for Nærings- og Forvaltningsfag.	
Oppdragsgiver: Fylkesmannen i Troms, Miljøvernadv. v/Liv Mølster	Ref.: Kari Anne Bråthen (Liv Mølster)

Utdrag:

De siste årtier har det skjedd en enorm forandring i arealbruket, ikke minst innenfor kulturlandskapet. Jordbruk med tusenårige tradisjoner er i ferd med å forsvinne, enten ved opphør av drift med påfølgende gjengroing, eller ved omlegging av drift for å imøtekomme behov for økt effektivitet. Natur- og kulturverdier knyttet til kulturlandskapet i Troms har i denne sammenheng blitt registrert. Målet er å kunne innlemme disse verdiene i fylkets forvaltningsplaner.

Vi bestiller:

Navn:

Adresse:

INNHALDSFORTEGNELSE

	side
Innledning.....	4
Rapportens bakgrunn og innhold.....	4
Kulturlandskapets historie i Troms.....	5
Driftsformer i Troms: en oversikt.....	5
Kort om byggeskikken.....	6
Enger og annen mark i kulturlandskapet i Troms.....	7
Oversikt over lokaliteter besøkt i 1995.....	8
Oversikt over lokaliteter besøkt i 1983 og 1984.....	10
Mal for prosjektbeskrivelsene.....	11
 Lokalitetsbeskrivelser.....	 16
Balsfjord kommune.....	12
1. Aursfjordbotn.....	12
2. Nordlund.....	14
3. Ternes.....	14
 Berg kommune.....	 16
*4. Straumsnes.....	16
 Bjarkøy og Harstad kommune	 17
5. Sandsøy.....	18
6. Bessebostad i Harstad til Skjellesvika i Bjarkøy.....	19
 Karlsøy kommune.....	 20
*7. Fakken.....	21
*8. Kleiva.....	21
*9. Keila.....	21
*10. Mellomjord/Kammen.....	22
*11. Solstrand.....	23
*12. Nordheim.....	23
*13. Vannareid.....	24
*14. Burøysund.....	24
*15. Slettnes-Skipsfjord.....	25
*16. Helgøy.....	25
*17. Bårdset.....	26
*18. Hersøy.....	26
*19. Vardvik.....	27
*20. Breivika.....	27
*21. Hus-Hattøy.....	28
*22. Dyrsfjord-Mikkelvik.....	29

*23. Grunnfjord.....	29
*24. Futjorda	30
*25. Jøvika.....	30
Kvæfjord kommune.....	32
26. Målnes.....	33
27. Vik.....	34
28. Storfjorda.....	35
29. Storfjorda-området.....	36
Kvænangen kommune.....	39
30. Baddereidet.....	40
31. Låvan.....	41
32. Jøkelfjorden.....	42
33. Nygård.....	43
34. Slettnes.....	44
35. Saltnes.....	45
36. Vangen.....	48
37. Vågen (Seglvik).....	48
38. Indrevalan.....	52
39. Ytrevalan.....	54
Lyngen kommune.....	56
40. Fredheim.....	57
41. Jægervannet.....	59
42. Solvoll - Selnes.....	59
43. Lattervika.....	60
44. Ravik.....	61
45. Torheim nord til Styrmannsstøa.....	61
46. Styrmannsstøa.....	62
47. Tangen-Teigen.....	62
48. Russelv.....	63
Nordreisa kommune.....	66
49. Bjørkli.....	67
50. Svartfoss.....	68
Skjervøy kommune.....	69
51. Skattøyra.....	69
*52. Nesøra.....	71
*53. Litlevik.....	72
*54. Årviksand.....	72
*55. Haugnes-Sandaker.....	73
*56. Arnøyhamn.....	73
*57. Hamnes, Korsnes-Hellnes og Nikkeby-Neset.....	74

Skånland kommune.....	75
58. Bakkejorda.....	75
59. Jegerbakken.....	77
60. Nipen.....	79
61. Oppdal.....	81
62. Sandemarka.....	82
63. Øymoen.....	83
Torsken kommune.....	86
*64. Sifjord.....	86
Tranøy kommune.....	87
*65. Å.....	87
Tromsø kommune.....	88
66. Brattfjell.....	88
67. Gunnarheimen.....	91
68. Indre Kobbenvåg.....	93
69. Øvre Finnjord.....	94
*70. Forrabalten SV.....	94
*71. Løksfjord.....	95
*72. Skarsfjord.....	95
*73. Stordalen.....	96
*74. Grøtfjord.....	96
Litteraturliste.....	98
Vedlegg: Artslister fra besøkte lokaliteter	

INNLEDNING

RAPPORTENS BAKGRUNN OG INNHOLD

De siste årtier har det skjedd en enorm forandring i arealbruket, ikke minst innenfor kulturlandskapet. Jordbruk med tusenårige tradisjoner er i ferd med å forsvinne (Norderhaug 1992), enten ved opphør av drift med påfølgende gjengroing, eller ved omlegging av drift for å imøtekomme behov for økt effektivitet. Natur- og kulturverdier knyttet til kulturlandskapet i Troms har i denne sammenheng blitt registrert. Målet er å kunne innlemme disse verdiene i fylkets forvaltningsplaner.

DN-prosjektet "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" er landsomfattende. Registreringsarbeidet av verdifulle kulturlandskap i Troms i 1995 var den siste innsatsen i fylket innenfor dette DN-prosjektet. Målsetningen var å utfylle registreringer utført i fylket i 1992 (Mikalsen & Often 1993) til 1994 (Norberg & Mikalsen 1995). Fylket er stort og transportmessig tungvint, og som med de foregående registreringene, var tiden og ressursene for knappe til å rekke over alle ønskelige lokaliteter.

Valg av lokaliteter som skulle registreres ble gjort etter et kort forarbeide. Fylkesmannens miljøvernavdeling v/Liv Mølster har kommet med verdifulle opplysninger. Det ble tatt hensyn til DN-evalueringen som forelå av 1992-registreringene i Troms, der det var ytret ønske om flere undersøkelser av kvensk jordbruk, av kulturlandskap på ytterkysten, av "døle"-bygder i innlandsdalene og av indre fjordbygder. Etnisitet knyttet til bosetningene i Troms i forrige århundre er beskrevet av J.A. Friis (1861, 1888 og 1890), og hans arbeider er i noen sammenhenger brukt som grunnlag for valg av lokaliteter. Samisk kulturminneforening ble kontaktet for tips om lokaliteter på ytterkysten av Troms. Kulturlandskapsgruppa i Troms har laget en uformelle lister over lokaliteter som kunne være av interesse, og listene har vært gode å ha som rettesnor. Videre har det vært forsøkt å dekke geografisk manglende områder fra tidligere undersøkelser.

Det ble lagt vekt på å oppnå en bedre dekning av den etniske variasjonen bak kulturlandskap i Troms, men det var vanskelig å "oppdrive" områder med kvensk jordbruk som har kontinuitet i driftsformer. Både i Kvænangsbotn og i Reisadalen, hvor det er drevet omfattende kvensk jordbruk, er kulturlandskapet generelt preget av moderne drift med omfattende gjødsling eller gjødslete enger som ligger brakke. Mange gårder har mistet sitt opprinnelige bygningsmessige utseende, og har nå nye, moderne hus innimellom de gamle. På ytterkysten av Troms har derimot flere områder bevart sitt opprinnelige preg, og noen av disse ble vurdert som verneverdige. Dette gjelder til dels også fjordbygder lenger inn i landet. Flere samiske markebygder er registrert, hvorav to er vurdert som verneverdige. Registrering av flere "døle"-bygder ble ikke prioritert i denne siste registreringsrunden.

Etnisitet knyttet til de besøkte lokalitetene (J.A. Friis 1861, 1888 og 1890) er oppført i rapporten. Hensikten er å kunne vurdere i hvilken grad etnisitet har hatt betydning for utformingen av de forskjellige kulturlandskapene i Troms. I arbeidene har J.A. Friis ikke skilt mellom finsk og kvensk opprinnelse.

I lokalitetsbeskrivelsene er det vurdert om lokaliteten sammen med landskapet omkring gir et helhetlig preg, eller om det forekommer kontraster som f.eks. en moderne drevet åker innimellom slåttenger drevet på gammelt vis, eller eneboliger innimellom gamle, bevarte hus.

Ved siden av DN's prosjekt, er det tidligere utført undersøkelser av kulturlandskap på ytterkysten av Troms, nærmere bestemt i kommunene Berg, Karlsøy, Skjervøy, Torsken, Tranøy og Tromsø. Det er kun utført botaniske undersøkelser, med unntak av noen lokaliteter hvor også andre supplerende undersøkelser er utført. Beskrivelsene egner seg således ikke for en helhetlig beskrivelse av kulturlandskapet slik det er lagt opp til i DN-prosjektet. Beskrivelsene er likefullt oppsummert her, da de inneholder verdifull informasjon om den kulturbetingede vegetasjonen. Det gjelder "Verneverdig kystvegetasjon i Troms. Delrapport 1." (Elvebakk 1984), "Ad botaniske undersøkelser med henblikk på verneverdi i Ytre Nord-Troms i 1983" (Øvstedal 1983), og "Kulturbetinga vegetasjon i Ytre Troms. Vernekriterier, lokalitetsliste og lokalitetsbeskrivelse" (Schwenke 1987). "Kommentar til vegetasjonskart over Mjølvik-området, Sandøya." (Elvebakk 1988) er sitert i en tidligere rapport fra dette DN-prosjektet (Norberg & Mikalsen 1995). Undersøkelsene har hovedsakelig vært utført i områder som er vanskelig tilgjengelige, og som derfor i liten grad er blitt besøkt under DN's prosjekt. Oppsummeringene er inndelt kommunevis, og er ført opp sammen med beskrivelsene fra registreringene utført i 1995. Områder uten antropogen påvirkning, eller områder som allerede tidlig på 1980-tallet var brakklagte og floristisk fattige kulturmarksområder, er ikke presentert.

KULTURLANDSKAPETS HISTORIE I TROMS

Steinaldertufter og jernaldergraver forteller oss at det har bodd folk i Troms i mange tusen år. I middelalderen var store deler av ytterkysten adels-, kirke- og krongods, eid av nordmenn. Samene, som også hadde bodd ved kysten, var blitt fortrent til fjord- og innlandsstrøk. Undersøkelser tyder på at samenes levemåte var en veidekultur med flytting mellom boplasser. På 1500-1600 tallet ble de mer bofaste, som følge av konkurranse fra nordmenn. Samtidig ble det færre villrein, og man gikk over til tamreinhold (Kongsbakk 1992).

På 1700-tallet skjedde en befolkningsøkning, også som følge av innvandring av kvener. Jordarealene ble stykket opp og en utstrakt bruk av utslåtter var nødvendig. Fra ca. 1850 steg folketallet i Troms ytterligere. Dette var en følge av døleinnvandringen til Indre Troms og en folkeøkning generelt. Det ble etterhvert lagt mer flid i jordbruket, samtidig som innmarka ble utvidet og sterkere utnyttet (Kongsbakk 1992).

I mellomkrigstiden kom kunstgjødselen og kraftføret. Store omveltninger i driftsformer har raskt satt sterke spor i kulturlandskapet.

DRIFTSFORMER I TROMS: EN OVERSIKT

Ute på øyene, på kysten og i fjordene er gårdene blitt ført opp på den smale strandflaten mellom sjøen og fjellet. I innlandet er gårdene blitt anlagt i dalsenkningene ved de store elvene. På kysten er det også anlagt gårder i "utmarka", dvs. gårder et stykke fra sjøen som

likefullt hadde virke på sjøen (Storm 1982). Disse gårdene går under betegnelsen markebygder, og har trolig vært anlagt både av sjøsamer og invandrede, før-nomadiske lulesamer (Storm, pers. medd.).

Troms er inndelt i seks landskapsregioner (NIJOS 1994). Jordbruksområdene er konsentrert til fjordbygder i Nordland og Troms (32), indre bygder i Troms (34), kystbygdene i Troms (37) samt noe i kystbygdene i Lofoten og Vesterålen (31). Kystbygdene er for det meste på øyer og holmer. Bergrunnen i fylket består av granitt, gneis og gabbro (Fareth 1982), og gir gjerne et karrig jordsmønn. I fylkets sørligste kommuner er kystbygdene noe frødigere enn i nord, hvor naturkreftene gir en mer lavvokst vegetasjon og hvor folket hovedsakelig har drevet med fiske. Fjordbygdene er de rikest befolkede områdene, med de største gårdene og de beste jordbruksområdene. De indre bygdene utgjøres av dalførene i Troms. Fjordbygdene og de indre bygdene har delvis rikere bergrunn, med sandstein, leirskifer og stedvis marmor i grunnen (Fareth 1982). De to siste regionene er lågfjellsregionen og høgfjellsregionen i Nordland og Troms (35 og 36), som består av Lyngen-fjellene og fjellpartiene i innlandet.

Typisk for jordbruket i Troms har vært en mangesidig bruk av naturen. I innmarka har gressproduksjon til husdyrfôr vært viktig, og på små åkerlapper har det vært dyrking av grønnsaker. For å supplere avlingen fra innmarken har det vært vanlig med slått i utmarksområder som myrer, i skog og på gunstigere områder over skoggrensen. Slåtteteigene kunne gjerne ligge flerfoldige kilometer fra gården. Lauving av primært bjørk, men også rogn og selje, har også skaffet ekstra fôr til husdyra (Vorren & Alm 1983). Husdyrholdet har bestått av sau, geit og kyr, mens grisehold har vært mindre vanlig. Seterdrift i Troms har bare vært vanlig i de indre bygdene, da fjellet ellers alltid ligger i overkant av gårdene. Husdyrene har beitet på innmarken tidlig vår og sen høst, mens det på sommeren har vært utmarksbeite i gårdenes nære områder. Bær har alltid vært et viktig kosttilskudd, og urter som kvann, karve, engsyre og ryllik har vært brukt i husholdningen av mange gårdsfolk.

Det har vært stor belastning på skogene i Troms, spesielt på ytterkysten. Det sies at alle øyene på ytterkysten av fylket var skogfrie ved århundreskiftet (Schwenke, pers. medd.), dels på grunn av vedhogst, dels på grunn av beite. Som en alternativ brenselkilde har det vært brukt torv. Torving har pågått i myrene over hele fylket, og har etterlatt seg typiske, firkantede forsenkninger som fortsatt er godt synlig i terrenget.

Både kyst- og fjord-jordbruket har vært drevet i kombinasjon med fiske og fangst.

KORT OM BYGGESKIKKEN

Den typiske byggeskikken i Troms har vært små hus; tomannstuer og midtgangshus. Under krigen ble imidlertid store deler av Nord-Troms brent, og det er bare sør for Lyngen at det er vanlig å se disse stuene sammen med eldre fjøs og sjåer. Gjenreisningshus fra etterkrigstiden er derfor typiske for Nord-Troms. I kvenske områder har byggeskikken vært annerledes, med større hus. Til disse områdene hører også gamle tjære-miler og saunaer. I samiske områder har det vært vanlig med torvgammer, dvs. hus med reisverk av tre, men med never eller bjørkeris og torv som tak- og veggdekke (Vorren 1982). Gammer krever mye vedlikehold, og mange har gått tapt og finnes i dag bare som tufter.

I tilknytning til gårdene har det ofte vært anlagt sommerfjøs i overgangen mellom innmark og utmark. Det har også vært vanlig med sjåer i tilknytning til områder med torving eller utmarksslått, hvor enten torv eller høy er blitt lagret til vinteren, da transporten tilbake til gården var enklere. Naust nede ved fjæra er en naturlig del av et Troms-bruk ved kysten. Der sjøen har stått hardt på, har det også gjerne vært anlagt en molo.

ENGER OG ANNEN MARK I KULTURLANDSKAPET I TROMS

Etter registrering av enger i stort sett alle deler av fylket, er konklusjonen at engenes utforming tilsynelatende er uavhengig av om jordbruket har vært drevet av kvener, samer eller nordmenn. Driftsformene har stort sett vært like innenfor de samme regionene, og så langt denne registreringen har fanget opp, gitt opphav til samme type enger.

Av mer sjeldne enger utpeker det seg to typer; sibirgressløk-enger og dunhavre-enger. Begge typene hører til kystområdene, og har klar sammenheng med slått- og beite-påvirkning. Sibirgressløk er en østlig art, og som engdanner er den vanlig i Finnmark, men blir mindre vanlig sørover gjennom Troms. Dunhavre har derimot en større utbredelse i sør, og blir mindre vanlig som eng-danner nordover gjennom Troms.

Beitepåvirkning fra husdyr har vært svært vanlig over hele fylket. De senere år har den gått drastisk tilbake, og oppslag av skog og utplanting av gran er vanlig i disse beitelandskapene. Rein kan ha en rolle som opprettholder av landskapsformene, enda beitepåvirkningen er noe annerledes.

Det finnes grovt sett tre typiske beitelandskap for Troms; 1) einer-beitebakker med snøsøte, bakkesøte, bleiksøte og flere andre småurter, 2) parkbjørkeskog med større innslag av rogn, store vier-trær og osp i tresjiktet innover i landet, og med mye lyng- og bregne-dominert undervegetasjon, og 3) kystlynghei med fjellkreking og fjellmarikåpe. Generelt er finnskjegg vanlig i åpen beitemark. Røsslyngheier oppstår i kystlynghei som jevnlig utsettes for brann, men dette har ikke vært vanlig i nord i den senere tid (Vorren & Alm 1983), og røsslyngheier representerer i dag en mer sjelden type kystlynghei. Opprinnelsen til kystlynghei skyldes nok i all hovedsak beite (Jensen & Julkunen 1991), men heiene opprettholdes i dag mye ved hjelp av naturkreftene, og deres status som kulturmark kan derfor diskuteres. Husdyrbeitede strandenger er ikke registrert, men synes å være en mindre betydningsfull kulturmarkstype i Troms.

Enger som har vært gjødslet får et påfallende likt utseende gjennom hele fylket. I de sterkest gjødslete engene dominerer hundekjeks og mjødurt, mens skogstorkenebb og soleier dominerer der gjødselpåvirkningen ikke har vært fullt så stor. På de mer næringsfattige, brakke engene er særlig sølvbunke dominerende.

Tørrengene i Troms er typisk preget av mange småurter eller dominert av gress. Utformingende med småurter er ofte artsmessig varierte, og ryllik er vanlig sammen med engkvein, småengkall, blåklukke, fjelløyentrøst, harerug og søter. I den mer gress-dominerte typen har engkvein og sølvbunke etablert seg sammen med ryllik.

OVERSIKT OVER LOKALITETER BESØKT I 1995

Tabell 1. Lokalteter besøkt i 1995 er ført opp alfabetisk etter kommune. Vurdering av lokalitetene er skalert; 1 - spesielt verneverdig, 2 - områder med stor verdi for kulturlandskapet, 3 - hverdagslandskapet. *Stedsnavn i kursiv er lokaliteter som ikke er besøkt, men som kan være av interesse.*

Lokalitetsnr.	Kommune	Stedsnavn (lokalitet)	Vurdering
1	Balsfjord	Aursfjordbotn	3
2		Nordlund	3
3		Ternes	3
		<i>-Beitebakker på gamle raviner langs nordsiden av veien gjennom Balsfjordeidet (Hansjorda-omr.) -Beitebakker nord for Nordkjøsbom</i>	
5	Bjarkøy og Harstad	Sandsøy	3
6		Bessebostad i Harstad til Skjellesvika i Bjarkøy	2/3
		<i>-Beitelier på kalkrik grunn opp mot Vollstadheia -Beitelandskap med sommerfjøs vestover fra Kilbotn -Flatvær</i>	
26	Kvæfjord	Målnes	3
27		Vik	3
28		Storjorda	1
29		Storjorda-området	2/3
30	Kvænangen	Baddereidet	2
31		Låvan	3
32		Jøkelfjord-området	3
33		Nygård	3/2
34		Slettnes	2
35		Saltnes	2
36		Vangen	3
37		Vågen (Seglvik)	1
38		Indrevalan	1/2
39		Ytrevalan	3
		<i>-Utmarksslåti i Olderfjord</i>	
40	Lyngen	Fredheim	2
41		Jægervannet	-
42		Solvoll - Selnes	2
43		Lattervika	-
44		Ravik	-
45		Torheim nord til Styrmannsstøa	-
46		Styrmannsstøa	3
47		Tangen-Teigen	3
48		Russelv	3

Tabell 1. forts.

Lokalitetsnr.	Kommune	Stedsnavn (lokalitet)	Vurdering
49	Nordreisa	Bjørkli	3
50		Svartfoss	3
		<i>-U-dal opp fra Tretten med beite og slåttemark, her skal finnes flere kulturminner</i>	
51	Skjervøy	Skattøyra	2
		<i>-Samiske kulturminner i Nord-Rekvika på Arnøya</i>	
58	Skånland	Bakkejorda	2
59		Jegerbakken	2
60		Nipen	1
61		Oppdal	3
62		Sandemarka	3
63		Øymoen	2
		<i>-Gamle melkeplasser i Øvre Revdalen (v/ Skoddebergvannet)</i>	
	Tranøy	<i>-Markebygd-museum i Kaperdalen</i>	
66	Tromsø	Brattfjell	2/1
67		Gunnarheimen	2/1
68		Indre Kobbvåg	3
69		Øvre Finnjord	3
		<i>-Beitebakker rundt Engvika, Rebbenesøy -Gammetufter i Lyffjord, Kvaløy</i>	

OVERSIKT OVER LOKALITETER BESØKT I 1983 OG 1984

Tabell 2. Lokalteter besøkt i 1983 og 1984 er ført opp alfabetisk etter kommune. Registreringsarbeidet er utført av Arve Elvebakk, Jan-Thomas Schwenke, Dag-Olav Øvstedal og Hanne Edvardsen.

Lokalitetsnr.	Kommune	Øy	Stedsnavn (lokalitet)	Registrert
*4	Berg	Senja	Straumsnes	1984
*7	Karlsøy	Vannøy	Fakken	1984
*8			Kleiva	1984
*9			Keila	1984
*10			Mellomjord/Kammen	1984
*11			Solstrand	1984
*12			Nordheim	1984
*13			Vannareid	1984
*14			Burøysund	1984
*15			Slettnes-Skipsfjord	1983
*16		Helgøy	Helgøy	1984
*17		Nordkvaløy	Bårdset	1984
*18		Hersøy	Hersøy	1984
*19		Rebberesøy	Vardvik	1984
*20			Breivika	1983
*21		Hus-Hattøy	Hus-Hattøy	1983
*22		Ringvassøy	Dyrsfjord-Mikkelvik	1984
*23			Grunnfjord	1984
*24			Futjorda	1984
*25			Jøvika	1984
*52	Skjervøy	Arnøy	Nesøra	1984
*53			Littlevik	1984
*54			Årviksand	1984
*55			Haugnes-Sandaker	1984
*56			Arnøyhamn	1984
*57		Laukøy	Hamnes, Korsnes-Hellnes og Nikkeby-Neset	1984
*64	Torsken	Senja	Sifjord	1984
*65	Tranøy	Senja	Å	1984
*70	Tromsø	Rebberesøy	Forrabalten SV	1983
*71			Løksfjord	1984
*72		Ringvassøy	Skarsfjord	1984
*73		Vengsøy	Stordalen	1984
*74		Kvaløy	Grøtfjord	1984

MAL FOR BESKRIVELSE AV BESØKTE LOKALITETER

Ved alle besøkte lokaliteter har det vært gjort forsøk på å beskrive følgende punkter:

Kommune og stedsnavn: Navn som på topografiske kartverk (M711-serien).

Beliggenhet: Geografisk beskrivelse med UTM-koordinater etter M711-serien. UTM-koordinatene følger det nye kartverket (WGS84), så sant ikke annet er angitt (ED50).

Befart av og når: Sommeren 1995, hovedsakelig i juli og september, ble "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" i Troms utført av

Torbjørn Alm (TA)
Jeanette Andersson (JA)
Kari Anne Bråthen (KAB)
Vibekke Vange (VV)

Landskapsregion: Etter NIJOS "Nasjonal inndeling i landskapsregioner".

Topografi/landskapsrom: Kort beskrivelse av terrenget på og rundt lokaliteten.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Grov inndeling i vegetasjonsenheter i og rundt lokaliteten, med finere inndeling i vegetasjonstyper for den kulturpåvirkede marka. Vegetasjonstypenes utbredelse i areal er inndelt i følgende tre størrelser;

lite område (+)
middels stort område (++)
dominerende i landskapsbildet (+++)

Flora: Herunder nevnes vanlige og evt. sjeldne kulturspredte arter.

Bruksform: Sier noe om dagens drift på lokaliteten, og om tradisjonsrike bruksformer er holdt i hevd.

Kulturminner og bygninger: Beskrivelse av kulturminner som evt. tufter og steingjerder, og bygninger som bolighus og fjøs.

Inngrep/skader: Her nevnes evt. påførte sår i kulturlandskapet, som f.eks. modernisert bebyggelse, kraftledninger, granplanting o.a.

Historikk/etnisitet: Historie og etnisitet tilknyttet lokaliteten, ettersom folk har kunnet fortelle, eller som beskrevet i kartverket til J.A. Friis (1861, 1888 og 1890).

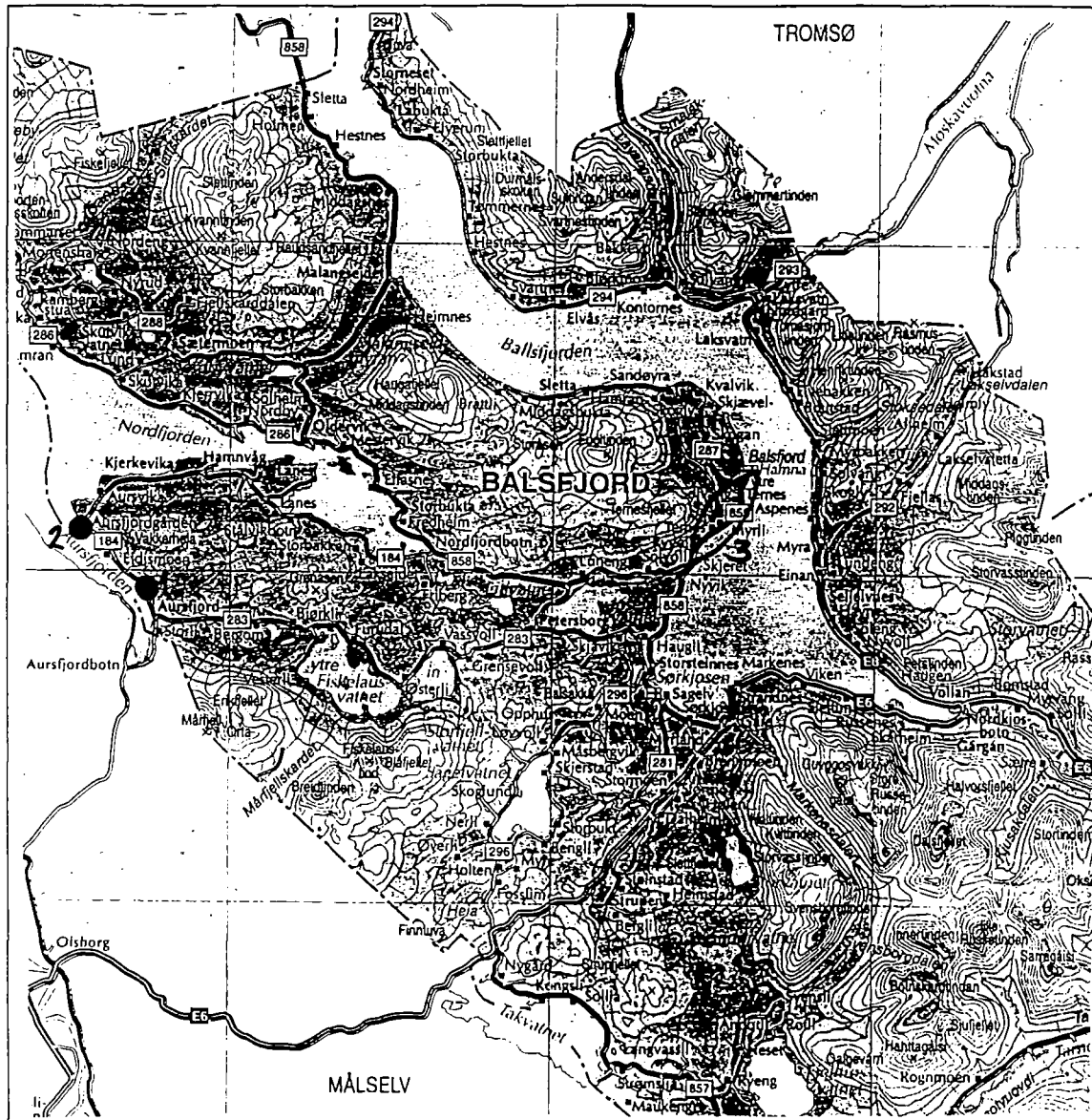
Andre opplysninger: Eks. kvartærgeologi eller praktiske opplysninger.

Samlet vurdering: Vurdering av lokalitetene er skalert; 1 - spesielt verneverdig, 2 - områder med stor verdi for kulturlandskapet, 3 - hverdagslandskapet.

Kilder for tilleggsopplysninger: Litteratur- og personhenvisninger.

LOKALITETSBESKRIVELSER

BALSFJORD KOMMUNE

Figur 1. Balsfjord kommune. Besøkte lokaliteter er avmerket.

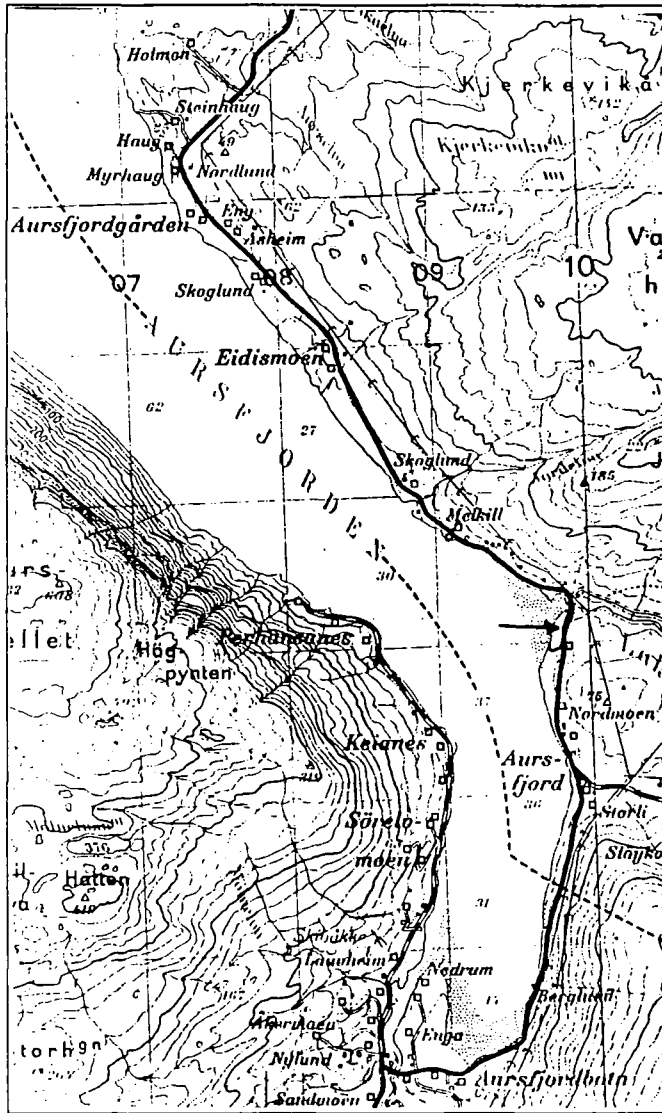
1. AURSFJORDBOTN SAG

Beliggenhet: Ved utløpet av Lakselva i Aursfjorden. Kartblad Malangseidet (1533 IV), UTM: DB 098 874 (ED 50).

Befart av og når: KAB & VV, 26. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Sag i nedkant av bratt li med utsikt nordover Aursfjorden. Grunne sandbanker strekker seg utover fra sagen og er yndet plass for laksefiske.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Vest for museet ligger det en småbregne-bjørkeskog som omslutter en åpen eng.

friskeng +++ delvis tuet
sølvbunke-
eng med
bjørke-
oppslag

Flora: Einerbusker vitner om at det har vært beite i området, men ellers ingen kulturplanter av betydning.

Bruksform: Sannsynligvis forekommer det noe beite i småbregne-bjørkeskogen. Området er ellers et utfartssted med danseplating og brygge.

Kulturminner og bygninger: Sag fra 1796 som er restaurert. Sagen og et skolehus som er flyttet hit fra lenger nord, utgjør i dag Balsfjord Bygdemuseum.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Figur 2. M711-kart av lokalitetene Aursfjordbotn sag og Nordlund.

Inngrep/skader: Lokaliteten er skjemet av en trafikkert bilvei som går tett på området, samt en nyere grusvei som går rett ovenfor strandengen.

Samlet vurdering: Klasse 3. Ingen kulturelt betinget botanisk verdi av betydning.

Kilde for tilleggsopplysninger: Balsfjord Bygdemuseum.

2. NORDLUND

Beliggenhet: Gård på østsiden av Aursfjorden. Kartblad Malangseidet (1533 IV), UTM: DB 074 904 (ED 50).

Befart av og når: KAB & VV, 26. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Vestvendt, lite bruk på ca. 50 mål med utsyn mot Aursfjellet. Gårdshusene ligger i overkant av en stor eng som skråner ned mot en steinete strand. Nabogården i sør er moderne drevet, så kulturlandskapet kan ikke sies å være helhetlig.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: En eng er delvis tresatt av gammel bjørk, så gamle at flere trær faller hver vinter. Engen har fuktige og tørre partier i fin mosaikk, men én utforming dominerer:

gresseng ++ sølvbunke, engkvein og/eller småørkvein

Flora: Relativt artsrik. Av kulturbegunstigede arter kan nevnes seterengkall, ryllik, fjelltistel, blåklomme, fuglevikke, vendelrot, vanlig arve, slåtestarr, hvitkløver, gresstjerneblom, enghumleblom, krypsoleie, engsoleie, engsyre, vassarve, harerug og sølvbunke.

Bruksform: Brakk eng.

Kulturminner og bygninger: Gårdshusene utgjøres av et modernisert våningshus og en godt bevart låve, begge fra 1920-årene. Et nyere sommerfjøs ligger ovenfor bilveien, og nede ved stranden finnes flere båtnaust og to trebrygger.

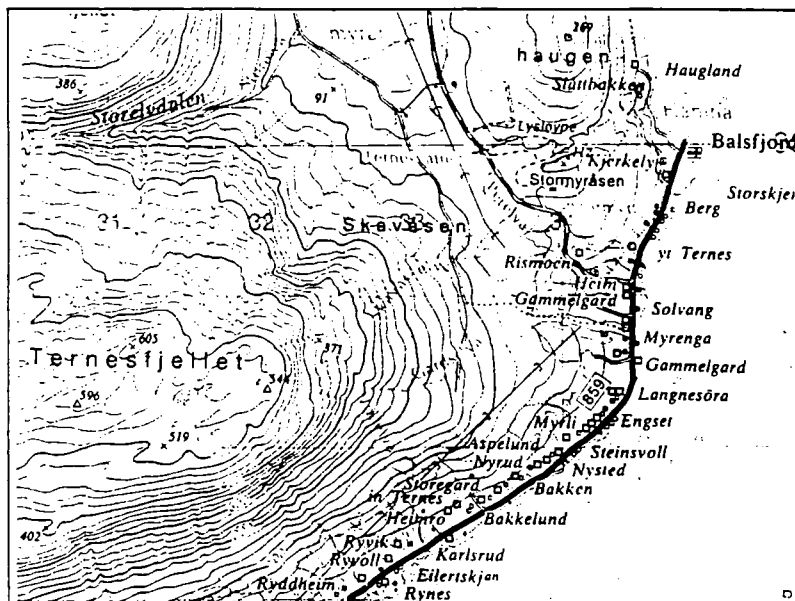
Inngrep/skader: Lokaliteten er skjemet av bilvei som går rett ovenfor gården, samt flere moderne hus oppført tett på området.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet. Gårdsfolket har drevet kombinert fiske og jordbruk. Engene har tidligere blitt slått og beitet. Til 1950-årene var det skogslått med ljå, og siden ble engene brukt til sommerbeite, først for kyr og så for sauer. Engene har aldri vært pløyd, men kunstgjødsel har vært brukt.

Samlet vurdering: Klasse 3.

3. TERNES

Beliggenhet: På vestsiden av Balsfjorden, langt inne i fjorden. Kartblad Balsfjord (1533 I), UTM: DB 325-345 87-895 (ED 50).

Befart av og når: KAB & VV, 26. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Sørøstvendt jordbruksbygd på gammel strandflate, med Ternesfjellet i bakkant.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Tilsynelatende lite rester etter eldre, kulturbetinget vegetasjon.

Figur 3. M711-kart av Ternes.

Flora: Ble ikke nærmere undersøkt.

Bruksform: For det meste moderne åkerbruk, men med noen gjengrodde enger.

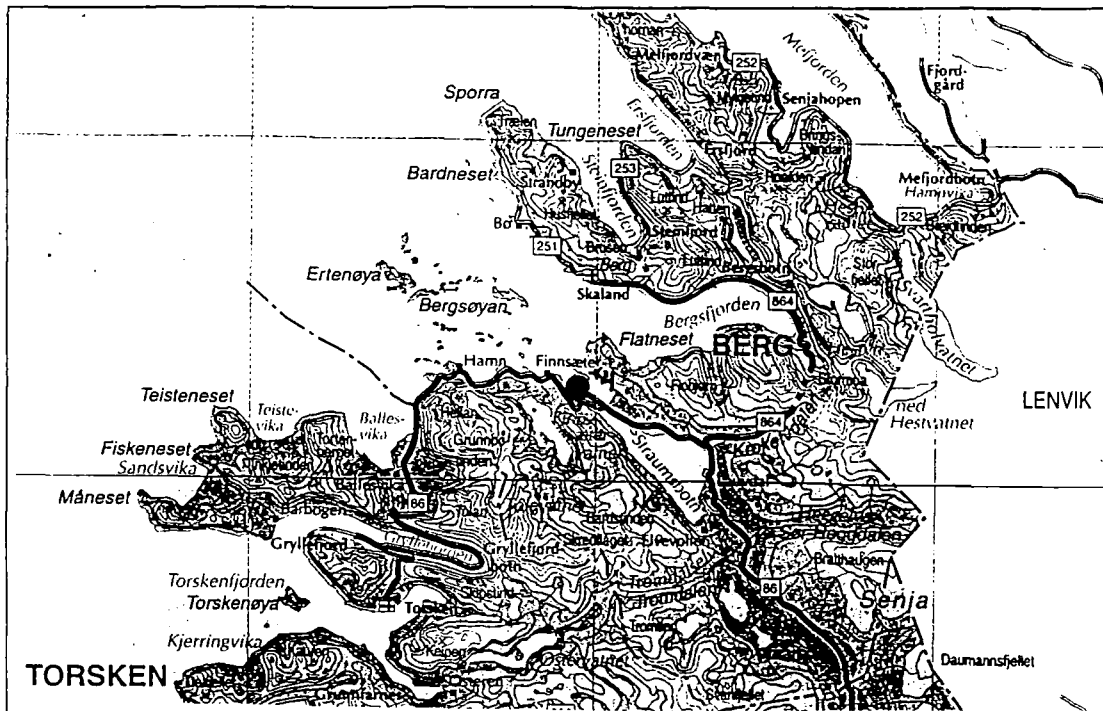
Kulturminner og bygninger: Flere fint restaurerte, gamle hus, og ellers velholdte bygninger.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning på "Tænnæs" mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: Hovedbilveien skjærer gjennom området.

Samlet vurdering: Klasse 3.

BERG KOMMUNE

Figur 4. Berg kommune. Lokaliteten besøkt i 1984 er avmerket.

SENJA

*4. STRAUMSNES

Beliggenhet (UTM): Kartblad Gryllefjord (1331 I), UTM: WT 90 01.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

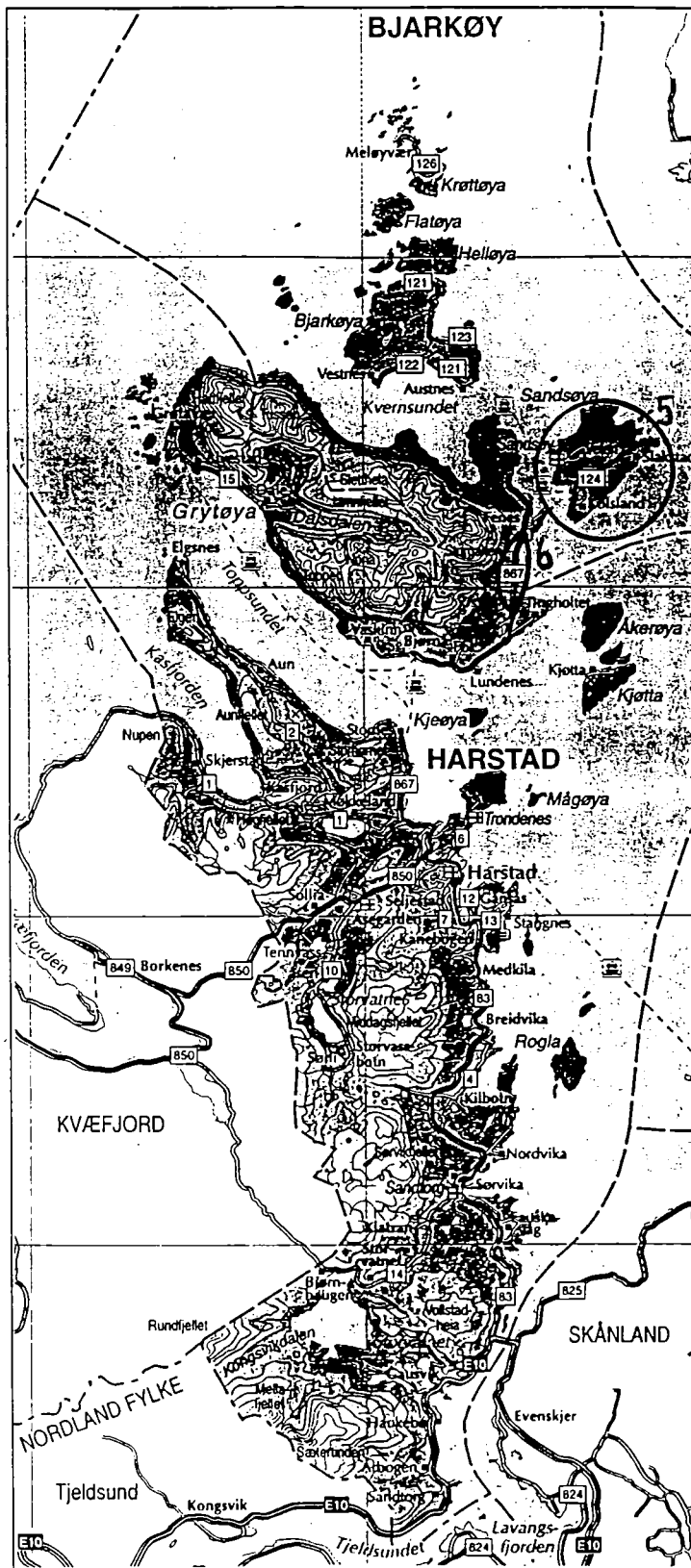
Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Dunhavre-eng med innslag av smyle, fuglevikke, ryllik, skogstorkenebb og tiriltunge, og en sølvbunke-eng.

Beitebakke: Fortsatt i hevd i 1984, men ingen arter er nevnt.

Vurdering: Botanisk sett interessant kulturmark. Husene blir restaurert i dette området, som har kulturhistorisk verdi (Norberg og Mikalsen 1995).

BJARKØY OG HARSTAD KOMMUNE

Figur 5. Bjarkøy og Harstad kommune. Besøkte lokaliteter er avmerket.

5. SANDSØY

Beliggenhet: Øst for Grytøya. Kartblad Harstad (1332 IV), UTM: WS 66-70 48-51.

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Lofoten og Vesterålen (31).

Topografi/landskapsrom: Strandnære enger strekker seg rundt store deler av øya, som ellers har flere lave åser fra 50 til 200 m o.h.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Sandsøya er kalkholdig, og vegetasjonen er spesielt frodig. Tett bjørkeskog med innslag av gran dominerer utenom der hvor marka er ryddet. De siste områdene er enten fullgjødslet åkerland eller brakk mark.

De strandnære engene er dyrket opp, men ligger for det meste brakke. Hundekjeks dominerer, og er ofte tilnærmet alene som gjengroingsart.

eng	+++	engsoleie-eng, sannsynligvis gammel beiteeng
	+++	hundekjeks-eng, sannsynligvis gammel slåtteng

Figur 6. Enger på Sandsøy som gror igjen med hundekjeks. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Flora: Ikke spesielt artsrik. Engene er preget av gjengroing, og bjørkeskogen er tett og skyggefull.

Bruksform: Flere av husene på øya blir i dag tilsynelatende kun brukt som (sommer)boliger. Noen gårder har drift med krøtterhold og fullgjødslede enger.

Kulturminner og bygninger: Bygningene er moderniserte. På Sandsøy finnes flere titalls jernaldergraver (Schanche 1983).

Etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning på "Sandö" mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 3. Kulturmarken er ikke verneverdig.

6. FRA BESSEBOSTAD I HARSTAD TIL SKJELLESVIKA I BJARKØY

Beliggenhet: På østsiden av Grytøy, fra Bessebostad i Harstad nord til Skjellesvika i Bjarkøy. Kartblad Harstad (1332 IV), UTM: WS 646-647 438-453.

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Lofoten og Vesterålen (31).

Topografi/landskapsrom: Ca. 2 km langt strekk med østvendt, svakt hellende terreng ned mot Vågsfjorden.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Parkbjørkeskog og åpne, beitede enger.

Flora: Einerbusker. Nærmere botanisk undersøkelse ble ikke utført.

Bruksform: Saue- og kubeite.

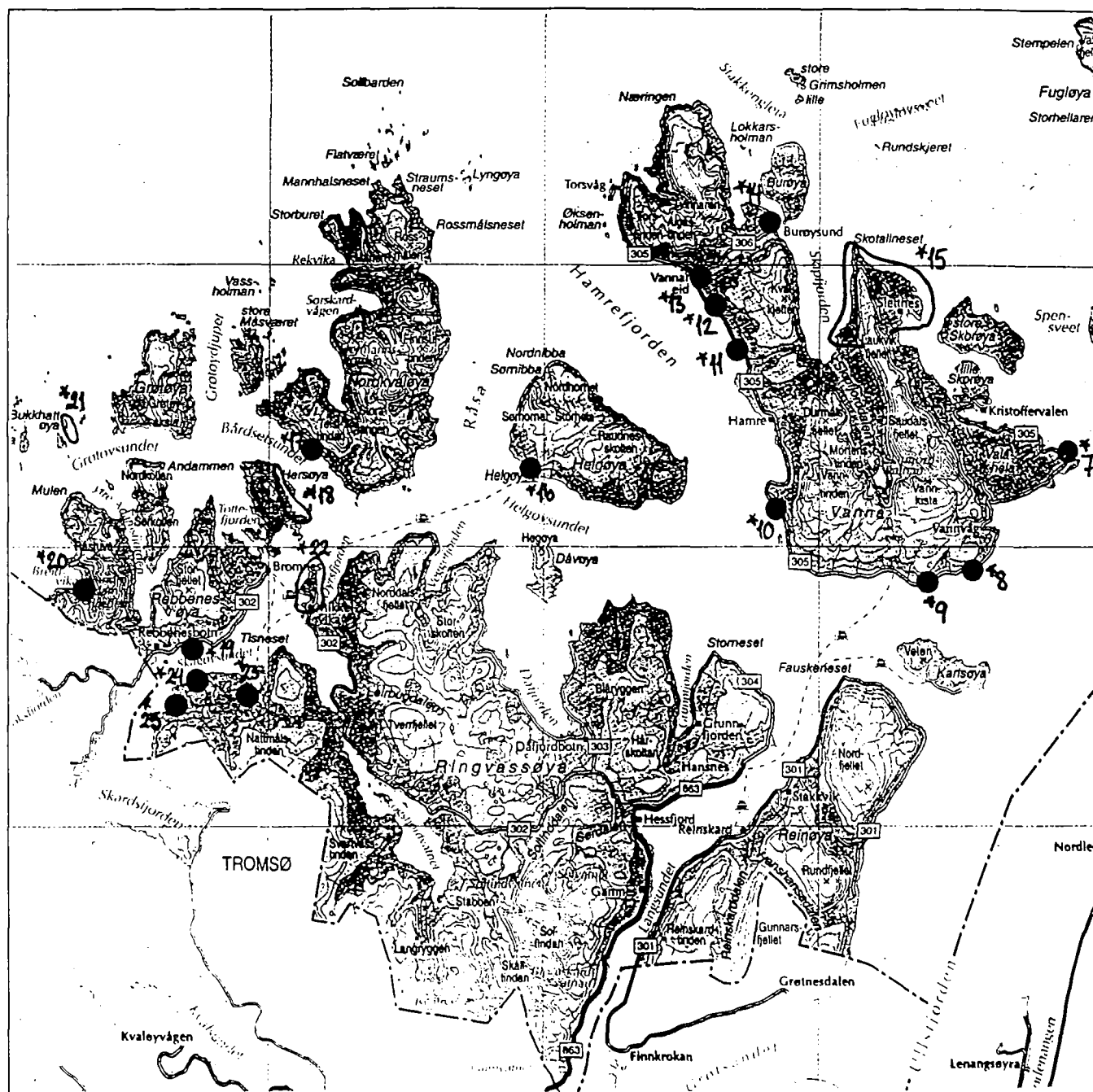
Kulturminner og bygninger: Steingjerder. Langs strekningen finnes flere jernaldergraver (Schanche 1983).

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: Bilveien skjærer gjennom landskapet.

Samlet vurdering: Klasse 2/3. Typisk beitelandskap for Troms. Nærmere botaniske undersøkelser kan eventuelt heve denne lokaliteten til klasse 2.

KARLSØY KOMMUNE

Figur 7. Karlsøy kommune. Lokalteter besøkt i 1984 er avmerket.

VANNØY

Vest- og sørsiden har hatt tyngdepunktet av befolkningen.

***7. FAKKEN**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Karlsøya (1635 III), UTM: DC 65-66 77.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Fragmenter av en beitebakke:	Smyle- og lyng-dominert vegetasjon med innslag av finnskjegg.
------------------------------	---

Vurdering: Botanisk sett mindre interessant kulturmark.

***8. KLEIVA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Karlsøya (1635 III), UTM: DC 61 72-73.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakker: Dunhavre-preget vegetasjon, som er dominert delvis av sølvbunke og delvis av smyle og engkvein. På tørrere partier forekommer berggull. Beitebakkene er store (et 1-2 km langt belte som strekker seg 70-100 m o.h.), og ble fortsatt sterkt beitet i 1983.

Bjørkeskog: Glissen bjørkeskog, evt. parkskog.

Vurdering: Botanisk sett interessant kulturmark.

***9. KEILA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Karlsøya (1635 III), UTM: DC 58-60 71-72.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakke: Beitebakken er 2 km bred, og var i 1984 kun beitet av 5-10 sauer (mot hundrevis da alle gårdene var i drift). Det er ikke gitt noen spesiell artsangivelse for beitebakken, bortsett fra at det var oppslag av bjørk.

Slåttenger: Sølvbunke-dominerte enger med innslag av dunhavre i tørrere kantpartier.

En beiteskog for kyr var ved å gro igjen.

Generelt er det nevnt noen kulturmarksarter for lokaliteten: rundskolm, bakkesøte, flekkmure, engfiol, fjellfiol, tiriltunge, følblom, fjellmarikåpe, fjelløyentrøst, småengkall, blåklokke, hvitmaure, takhaukeskjegg, fuglevikke, skogstorkenebb, kildemarikåpe, ryllik, harerug, vanlig arve, engkvein, fjellgulaks, finnskjegg, rødsvingel, geitsvingel, smyle og seterfrytle. Det finnes også flekkmarihand.

Inngrep: Et lite granplantefelt, samt et inngjerdet plantefelt med bjørk fra 1974.

Vurdering: Slåttengene er botanisk sett delvis interessante p.g.a. innslaget av dunhavre. Lokaliteten har også innslag av flere botanisk sett interessante kulturmarksarter, men disse står i en tilsynelatende forfallen kulturmark.

***10. MELLOMJORD/KAMMEN**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 51 75-76.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng: Sølvbunke-eng med innslag av engrapp, rødsvingel, gresstjerneblom og marikåpe-arter. Palmemose dominerer blant kryptogamene.

Beitebakker: Delvis lyng-smyle-dominert, hvor dunhavre forekommer relativt hyppig sammen med geitsvingel, fjellgulaks og engkvein, og delvis finnskjegg-fjellmarikåpe-dominert, med innslag av rundskolm og røsslyng, samt dunhavre, fjellgulaks og sølvbunke. Det var ikke bjørkeoppslag i 1984, og sauer var på beite.

Andre nevnte kulturmarksarter fra lokaliteten er fjelløyentrøst, tiriltunge, engfiol, blåklokke, ryllik, harerug, engsyre, vanlig arve, kildemarikåpe, smårapp og seterfrytle.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark.

***11. SOLSTRAND**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 49 86.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng:	Sølvbunke-dominert eng. Engkransmose dominerer blant kryptogamene.
Beitebakker:	Blåbær-smyle-dominert, med innslag av fjellgulaks, geitsvingel og engkvein, men med liten variasjon.
Skog:	Spredte skogholt med stort innslag av skogstorkenebb. Skogen er relativt rik. Det er ikke gitt noen nærmere floristisk beskrivelse.

Kulturmarka lå brakk i 1984, med omfattende oppslag av bjørk.

Vurdering: Botanisk sett fattig kulturmark, som med stor sannsynlighet er gjengrodd.

***12. NORDHEIM**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 48 87.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng:	Sølvbunke-eng.
Beitebakker:	Fjellkrekling-smyle-dominert, med innslag av skrubbær og sølvbunke.
Beiteskog/skog:	Beiteskog som gradvis går over ifra beitebakke-undervegetasjon til sølvbunke-dominert vegetasjon med rødsvingel, smyle og skogstorkenebb som subdominanter, og med innslag av en marikåpe-art, småbregner og legeveronika.

I 1984 var det mer oppslag av bjørk her enn på Solstrand. Av andre kulturmarksarter på lokaliteten er det nevnt blåklokke, fjelløyentrøst, følblom, ryllik, kildemarikåpe, vanlig arve, harerug, engsyre, engkvein, fjellgulaks, geitsvingel og seterfrytle.

Vurdering: Botanisk sett en mindre interessant kulturmark.

***13. VANNAREID**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 46 90.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakker: Finnskjegg-dominert hei. Det er ikke gitt noen nærmere floristisk beskrivelse. Det var sauer på beite i 1984.

Vurdering: Botanisk sett en noe særpreget type kulturmark.

***14. BURØYSUND**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 51-52 90.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: En slåtteng var i drift og sauer gikk på beite i 1984. Slåttengen er ikke nærmere beskrevet.

Beitebakker: Har flere partier; dreneringsrenner som er fjellburkne-dominert med skogstorkenebb, fuktig grunn med turt og ballblom som de dominerende artene, skråninger som er blåbær-dominert med smyle, og sølvbunke-dominert skråning med innslag av mjødurt, skogstorkenebb, fjellfiol og en marikåpe-art. Beitebakken har innslag av reinrose. Beitebakkene er nordvendte og fuktige, med unntak av en sørvendt, finnskjegg-dominert bakke med vegetasjon som på Vannareid.

Av andre kulturmarksarter på lokaliteten er det nevnt blåklokke, harerug, fjelløyentrøst, fjellgulaks, seterfrytle og engkvein.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark.

***15. HALVØYA FRA SLETTNES TIL SKIPSFJORD**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Karlsøya (1635 III), UTM: DC 55-59 85-89.

Befart av og når: D.O. Øvstedal, 1983.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakker: Fjellmarikåpe-dominert vegetasjon med mye lyngpreg. I bakken vokser også finnskjegg, engkvein, fjellgulaks, smyle, sølvbunke, ryllik, blåklokke, skogstorkenebb, følblom, tiriltunge, harerug, flekkmure, småengkall, engsoleie, løvetann, fjellfiol og engfiol.

Engbakker: Dunhavre-dominert eng med innslag av vanlig arve, lodnerublom og engsyre.

Røsslynghei: Røsslyng-dominert hei.

Det har i lang tid vært reindrift i området. Reinbeitet på Vannøy har vært relativt konstant fra 1983 og fram til idag (pers. medd. fra Reindriftsforvaltningen, Alta, 1995).

Vurdering: Botanisk sett interessant kulturmark.

HELGØY

***16. HELGØY**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Helgøya (1535 II), UTM: DC 37-39 79.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakker: Har fire partier: reinrose-hei, fjellmarikåpe-, smyle- og lyng-dominert vegetasjon. 100 sauer var på beite i 1984 (en nedgang fra 2000 sauer da alle gårdene var i drift).

Slåttenger: Sølvbunke- og stolpestarr-dominert eng, samt en slåtteng i drift som ikke er nærmere beskrevet.

Historie: Det har vært bosetning på Helgøy siden 1500 år f. Kr. og fram til idag, med gårdsrester fra alle tidsepoker.

Vurdering: Botanisk sett noe interessant kulturmark. Området har historisk dybde.

NORDKVALØY

Vest- og sørsiden har hatt tyngdepunktet av befolkningen.

*17. BÅRDSET

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbernesøya (1535 III), UTM: DC 27 80-81.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Bårdset var fraflyttet i 1984.

Slåttenger: Forsumpede, sølvbunke-dominerte enger med innslag av større urter som mjødurt, skogstorkenebb og hvitbladtistel.

Beitebakker: Sammensatt av sølvbunke-dominerte enger og skogørkvein-dominerte vegetasjon.

Bjørkeskog: Skog med innslag av rogn, og med en dekning på 70-80% av skogørkvein i feltsjiktet.

Av andre kulturmarksarter på lokaliteten er det nevnt fjelløyentrøst, tiriltunge, småengkall, blåklokke, ryllik, harerug, engsyre, rød jonsøkløve, takhaukeskjegg, sløke, bringebær, gullris, vanlig arve, fjellgulaks, geitesvingel, rødsvingel, smyle, engfrytle og seterfrytle.

Vurdering: Botanisk sett en mindre interessant kulturmark.

HERSØY

*18. HERSØY

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbernesøya (1535 III), UTM: DC 24 78-80.

Befart av og når: H. Edvardsen, 1983.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Det er nevnt slåttenger som dels er hundekjeksdominert og dels er engkvein-dominert, og ellers er det fattige beitebakker.

Vurdering: Botanisk sett tilsynelatende en mindre interessant kulturmark.

REBBENESØY

*19. VARDVIK

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 19 72.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Det gikk sauer på beite i 1984.

Beitebakke: Dels en dunhavre-, fjellgulaks, rødsvingel, geitsvingel, smyle, smårapp, engkvein og sølvbunge-bakke og dels dominert av ryllik med innslag av dunhavre, engkvein, lifiol og einer. Fjærgråmose er også nevnt som innslag i den ryllik-dominerte delen.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark.

*20. BREIVIKA

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 13 75-77.

Befart av og når: A. Elvebakk, 1983.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Delvis kulturbetinget stort strandkompleks. Breivika er idag samlingsplass for reinsdyr, og en hogd skog blir holdt skogfri av reinbeite (beitehei). Et større sandfelt har et rikt innhold av kulturmarksarter, mens store myrpartier er mindre artsrike. En fuktig høgstaudeskog har innslag av turt. Det er registrert 155 arter høyere planter.

(Slått)enger: Sølvbunke-eng med store innslag av stornesle, grannmarikåpe, høymole, og mindre innslag av myskegress, gjerdevikke, gulskolm og bleikstarr.

- Beitehei:** Fjellkrekling- og lyng-dominert hei med innslag av røsslyng, skogørkvein, sølvvier, einer og bjørk. I bunnsjiktet finnes engkransmose.
- Havstrand:** Blåklukke-dominert sanddynefelt med innslag av fuglevikke, seterengkall, rødsvingel, ryllik, tiriltunge, bleiksøte, rundskolm, dunhavre og fjellbakkestjerne. Innenfor det blåklukke-dominerte feltet kommer et skogstorkenebb-dominert sanddynefelt med innslag av harerug, fjellflokk, tiriltunge og blåklukke, dernest et reinrose-dominert felt med teiebær, grønnskule, flekkmure, gullris, følblom, bakkesøte og slirestarr. På den innerste sanddynen er det etablert lågurt-beitebjørkeskog. Utenfor sanddynefeltene ligger en tangvoll med typiske arter som strandarve, ishavsreddik, strandrug, saftstjerneblom, kvassdå og tangmelde.

Historie: Området har hatt bosetning siden steinalderen og fram til 1930-tallet. Av kulturminner er det nevnt overgrodd hustufter.

Inngrep: Plantet gran (lite omfattende).

Vurdering: Botanisk sett en meget interessant kulturmark. Området har store kvaliteter som rekreasjonsområde og naturtype.

***21. HUS-HATTØYA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 13 84.

Befart av og når: A. Elvebakk, 1983.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kort beskrivelse: Hus-Hattøya er en liten (1000 x 100 m) øy som bare er 16 m høy på det høyeste, og er dominert av krekling-hei. Noen voller har skjellsandinnslag. Øya ble fraflyttet for 70-80 år siden. Det finnes to hustufter. Rundt den ene tuften vokser sølvbunke, hundekjeks, rosenrot, rød jonsokblom, høymole, engrapp, ryllik, vendelrot og krypsøleie, mens på og rundt den andre tuften, et tidligere fjøs, har stornesle, grannmarikåpe, glattmarikåpe og enghumbleblom etablert seg. Engfrytle, engkvein, fjellflokk og vanlig marinøkkel har etablert seg på bakkene omkring. Ellers er det nevnt skogstorkenebb, fuglevikke og fjellgulaks. Det er registrert 68 arter på øya.

Vurdering: Botanisk sett en noe interessant kulturmark. Gjenvoksning av Hus-Hattøya med bjørk er mindre sannsynlig.

RINGVASSØYA

***22. DYRSFJORD OG MIKKELVIK**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbernesøya (1535 III), UTM: DC 25-27 74-75.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Gjengroende sølvbunke-enger. I Dyrsfjord har slåttengen innslag av dunhavre, engrapp, engkvein og rødsvingel.

Beitebakker: Lyng- og smyle-dominert vegetasjon.

Historie: Bortsett fra sauedrift innerst i Mikkelvik, var all drift var opphørt i 1984.

Inngrep: Oppdrettsanlegg i Dyrsfjord.

Vurdering: Botanisk sett en noe interessant kulturmark. Områdets helhet svekkes av oppdrettsanlegget.

***23. GRUNNFJORD**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbernesøya (1535 III), UTM: DC 21-22 69 og 21 68.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Forsumpede sølvbunke-enger.

Beiteskog: Fjellkrekling/blåbær-, hengeving/sauetelg- og gressdominert vegetasjon. Gressene er sølvbunke, rødsvingel, smyle og fjellgulaks. Noen få sauer var på beite i 1984.

Vurdering: Botanisk sett en lite interessant kulturmark.

***24. FUTJORDA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 18-20 70.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng: Sølvbunke-eng med innslag av fjellgulaks og timotei.

Beitebakker: Smyle-dominert med innslag av sølvbunke og fjellgulaks.

Historie: Området var i 1984 helt fritt for skog. Fra krigens dager og inntil slutten av 1960-tallet var det bebodd, og hadde drift med kyr, sau og geit. Futjorda er et gammelt poststed.

Inngrep: Kai bygget på 1960-tallet.

Vurdering: Botanisk sett en lite interessant kulturmark. Området har liten kontinuitet i driftsformer.

***25. JØVIKA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 16-18 68 og 17 69.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Sølvbunke-enger, den ene med innslag av stivstarr. En slåtteng var i drift i 1984, men er uten nærmere beskrivelse.

Beiteskog: Uten nærmere beskrivelse. Suedriften opphørte i 1984.

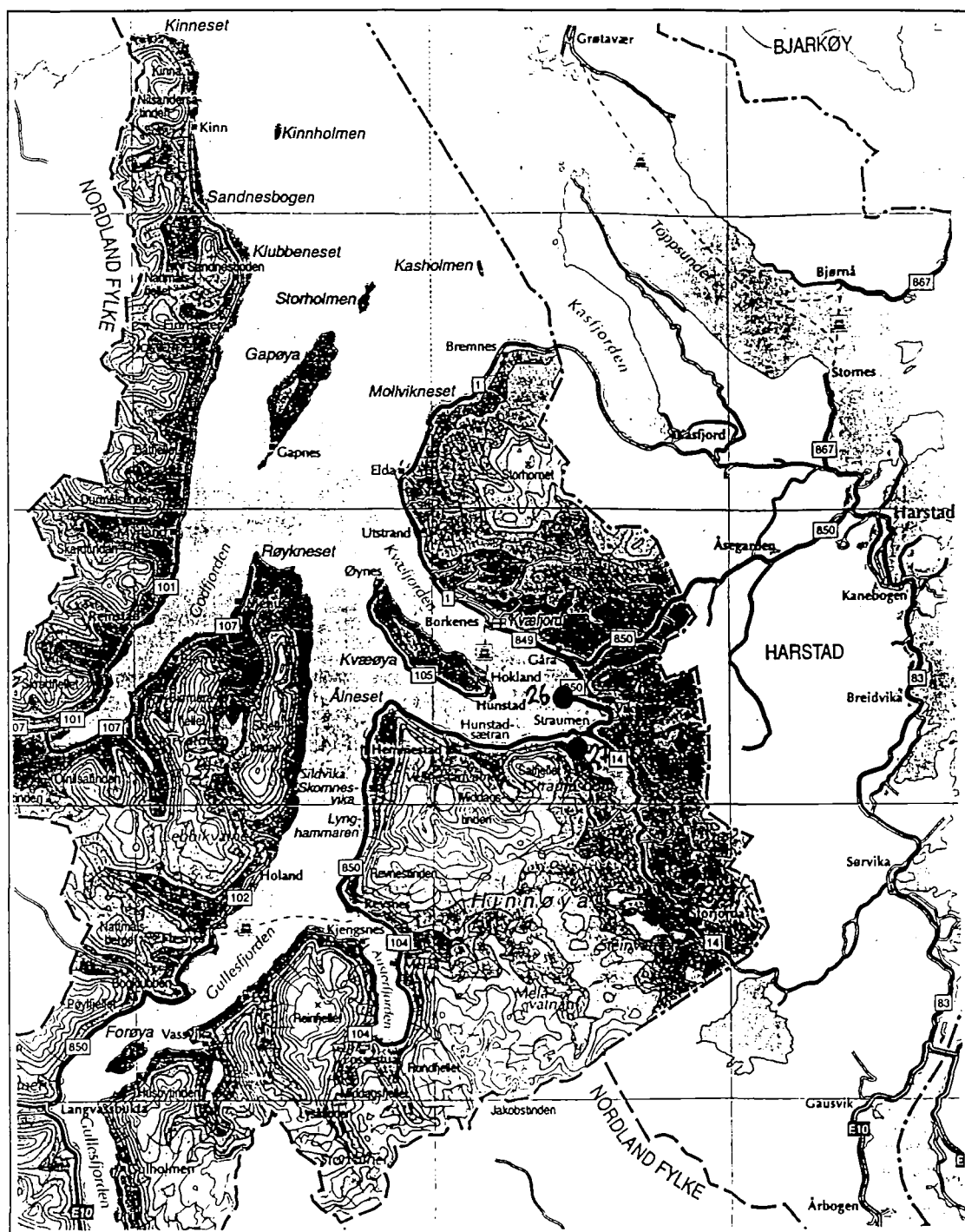
I tilknytning til kulturmarken finnes også strandvegetasjon. Det finnes et ryllik-dominert område og et reinrose-samfunn, begge på skjellsand. En fjellkrekling-hei er påvirket av sand i nedre kant, og har her innslag av reinrose, fjellkurle, slirestarr, hårstarr og nattfiol. På strandberg har fjærekoll etablert seg.

Kulturminner: En løypestreng vitner om veduttak fra skogen.

Inngrep: Gran- og furu-plantefelt fra 1950-tallet.

Vurdering: Botanisk sett et rikt område, men tilsynelatende uten noe verneverdig kulturmarkspreg.

KVÆFJORD KOMMUNE

Figur 8. Kvæfjord kommune. Besøkte lokaliteter er avmerket.

26. MÅLNES

Beliggenhet: Lite sørvendt nes inn mot Vikvågen. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 504 267.

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Bratte beitebakker omslutter en gård på et lite nes. Området er helhetlig, men lite.

Vegetasjon og vegetasjonstyper:

åkerland	++	poteter
	++	bringebær
	+	åkerbær
slåttemark	++	gror igjen med hundekjeks og sølvbunke
tørrbakker	+	einerkratt
gressplen	+++	

Flora: Floraen er artsrik. Det ble funnet 95 arter (se egen artsliste). Av viktige kulturbegunstigede arter kan nevnes gjeldkarve, bakkestjerne, bergskrinneblom, bustnype, dunhavre, karve, rundskolm, vill-løk, vill-lin og tiriltunge.

Bruksform: Tilsynelatende fritidsbolig.

Kulturminner og bygninger: En moderne bolig og et nyere fjøs dominerer lokaliteten, men det finnes også et gammelt naust og et gammelt våningshus, begge med torvtak. Ut fra nauset går det en steinbrygge. Stein er også brukt til å terrassere "innmarka".

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: Beitebakkene som strekker seg oppover fra neset er skåret gjennom av bilveien (dette kan imidlertid ikke sees fra neset). Det er plantet gran i området.

Samlet vurdering: Klasse 3. Lokaliteten har bare flekker igjen av gammelt kulturlandskap. Artsrikdommen ivaretas i kantsonene av gressplen og i tørrbakkene ytterst på neset.

27. VIK

Beliggenhet: Ved nordenden av Straumsbotn. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 252 505.

Figur 9. Vik i Kvæfjord. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Vestvendt gård i et jordbruksområde med fortsatt drift. Engene ligger i terreng som heller ned mot Straumsbotn, i bakkant ligger Straumfjellet. Området omkring lokaliteten er helhetlig hva bygninger angår, men driften på flere av nabogårdene er moderne.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Heterogene, åpne slåttenger ned mot Straumen, med bjørkeskog som overtar i overkant.

slåtteng +++ variert, men brakk

Flora: Typiske gjengroingsarter som høymole, hundekjeks, stornesle, geitrams, engsoleie og skogstorkenebb har etablert seg, samt flere kraftige gress som seterrapp, timotei, engreverumpe og sølvbunke. Av viktige kulturspredte arter forekom kun ballblom, ellers fantes både rogn og rips.

Bruksform: Gården er fraflyttet, og slåttengene ligger brakke.

Kulturminner og bygninger: Stort våningshus i Nordlandsstil som er i god stand samt et stort fjøs. Foran våningshuset er det terrassert med stein. Bak fjøset ligger en høy, kvadratisk bygning, med ukjent funksjon.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: En strømledning av gammel type strekker seg over tunet foran våningshuset og fjøset. Grunnmuren til bygningen bak fjøset er nylig støpt.

Samlet vurdering: Klasse 3. Engene rundt husene inneholder noen få viktige, kulturspredte arter. Forøvrig er det lite mangfold i driftsformer å spore på lokaliteten.

28. STORJORDA

Beliggenhet: Sentralt nord på Hinnøya, omkring 200 m o.h. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 550-552 184-186.

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Småkupert, men åpent område på et høydedrag sentralt i Storjord-området, med bjørkeskog i bakkant mot nordøst, og utsikt ned over Steinvatnet, mot Steinvassfjellet i sørvest.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Lokaliteten ligger rett opptil moderne jordbruksarealer, bare avgrenset av et gjerde og en smal stripe med bjørketrær. En elv skjærer av landskapet i nord, der en forfallen parkbjørkeskog faller bratt ned mot elva.

parkbjørkeskog	+++	bjørk med undervegetasjon av skogstjerne, engsyre, skogstorkenebb, fjellgulaks og fjellfiol
eng	+++ ++	skogstorkenebb, engsoleie, fjellgulaks og sølvbunke-eng ballblom, ryllik, hvitkløver-eng
beitede kalkknauser	++	fjellrapp, fjelløyentrøst, snøsøte, hvitkløver og einer
lunder av bjørk, silkeselje og setervier		

Flora: Området er ikke spesielt artsrikt. Vi registrerte total 55 arter av høyere planter, men dette kan skyldes at intenst beite i store deler av området førte til mangelfull registrering. Det ble like fullt registrert flere arter som trives på kulturmark:

Snøsøte, marinøkkel, bergskrinneblom, fjellrapp, fjelløyentrøst, fjellbakkestjerne, bergveronika, følblom og einer vokste på de beitede kalkknausene. Det ble også registrert ryllik, småengkall, flekkmure, blåklokke, ballblom og hvitkløver. Groblad stod på kjerreveien.

Sølvbunke er i ferd med å etablere større tuer i engene, og finnskjegg har etablert seg på de beitede knausene. Det finnes mye stornesle på gamle gjødselhauger.

Bruksform: Fhv. innmark som nå er beiteland, både for sau og kyr fra de nærliggende gårdene.

Kulturminner og bygninger: I sørenden av området er det en pent utformet terrassering, som trolig er rester av en gammel potet/kornåker. Terrassen ligger i det området av Storjorda som tidligst blir fritt for sne. Det finnes mange tufter, og Marjjasteinen, en stein det er knyttet tradisjon til, ligger sentralt på høydedraget i området. Den gamle kjerreveien som går gjennom området, er den gamle ferdselsåren over Storjorda. Det er ingen bygninger på lokaliteten. Steingjerder utgjør deler av inngjerdingen rundt området. I øst er det rester etter torvuttak, og her er det også en drenert myr som er grøftet med steiner på tvers.

Inngrep/skader: En høyspentledning av gammel type strekker seg over området. Det er plantet gran i parkbjørkskogen som vender mot elva.

Historikk/etnisitet: Området er en gammel samisk markebygd.

Samlet vurdering: Klasse 1. Området har historisk dybde. Landskapet er helhetlig, selv om det ligger innimellom moderne slåtteenger. Området inneholder floristisk viktige kulturmarksarter. Det er egnet for utflukter.

Kilde for tilleggsopplysninger: Dikka Storm, IMV, Universitetet i Tromsø.

29. STORJORDA-OMRÅDET (OMRÅDET OMKRING KULTURMINNE-OMRÅDET)

Beliggenhet: Sentralt nord på Hinnøya, omkring 200 m o.h. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 548-56 175-188.

Befart av og når: TA & KAB, 16. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Landskapsmessig er Storjorda-området helhetlig. Engene ligger i et kollete terreng, og er adskilt med kjerreveier og små "åkerholmer". Bjørkeskogen ovenfor jordbruksområdet bølger seg langsomt opp mot Øvergårdsfjellet.

Vegetasjon og vegetasjonstyper:

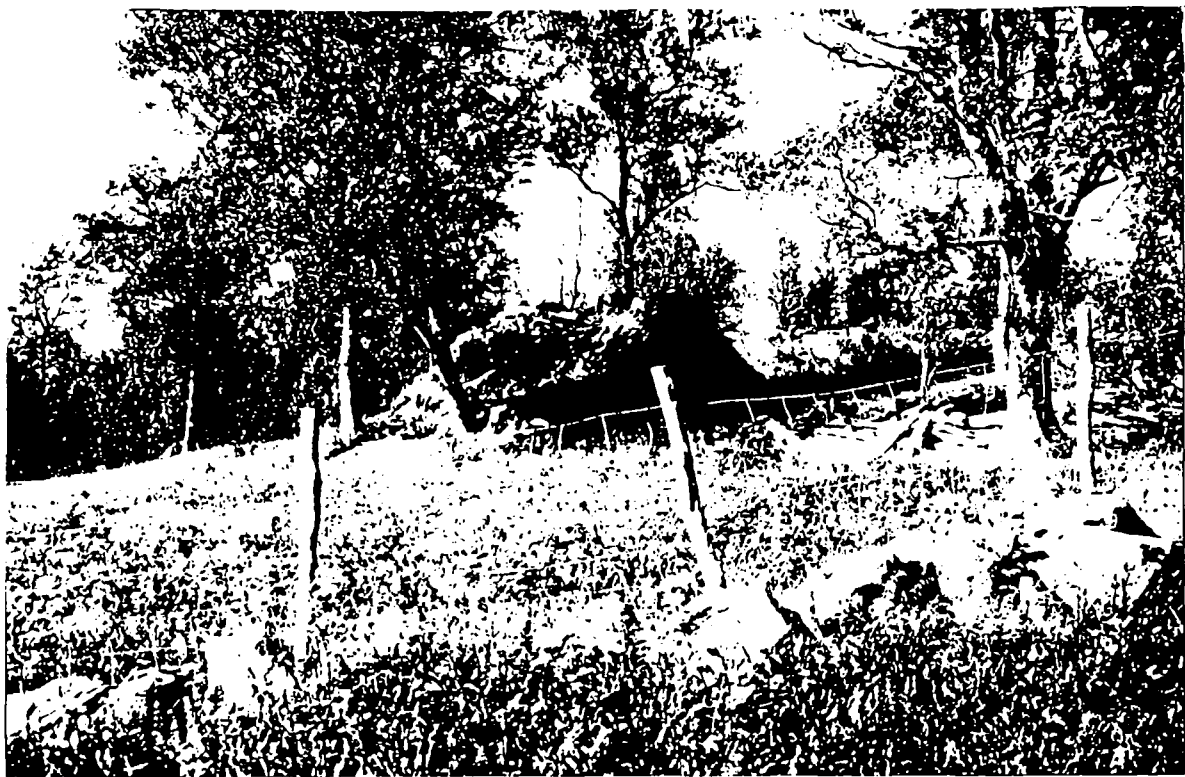
slåtteng

++

skogstorkenebb- og ballblom-eng

Figur 10. Flere snaubeitete tufter sentralt på Storfjorda. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 11. Sjø og steingjerde i Storfjorda-området. (Foto: Kari Anne Bråthen)

frisk eng	+++	engsyre-, engsoleie-gresseng
beitebakker	++	krypsoleie-, marikåpe-, engsyre-gresseng
åker	++	dyrket timotei-eng
skog	+++	blåbær-bjørkeskog

Flora: Relativt variert. Se artsliste fra Storjorda.

Bruksform: Området har opprinnelige enger som blir slått, og enger og hage-parker som blir beitet. Noen mindre partier er dyrket opp. Flere hyttetomter vitner om fritidsbruk av området.

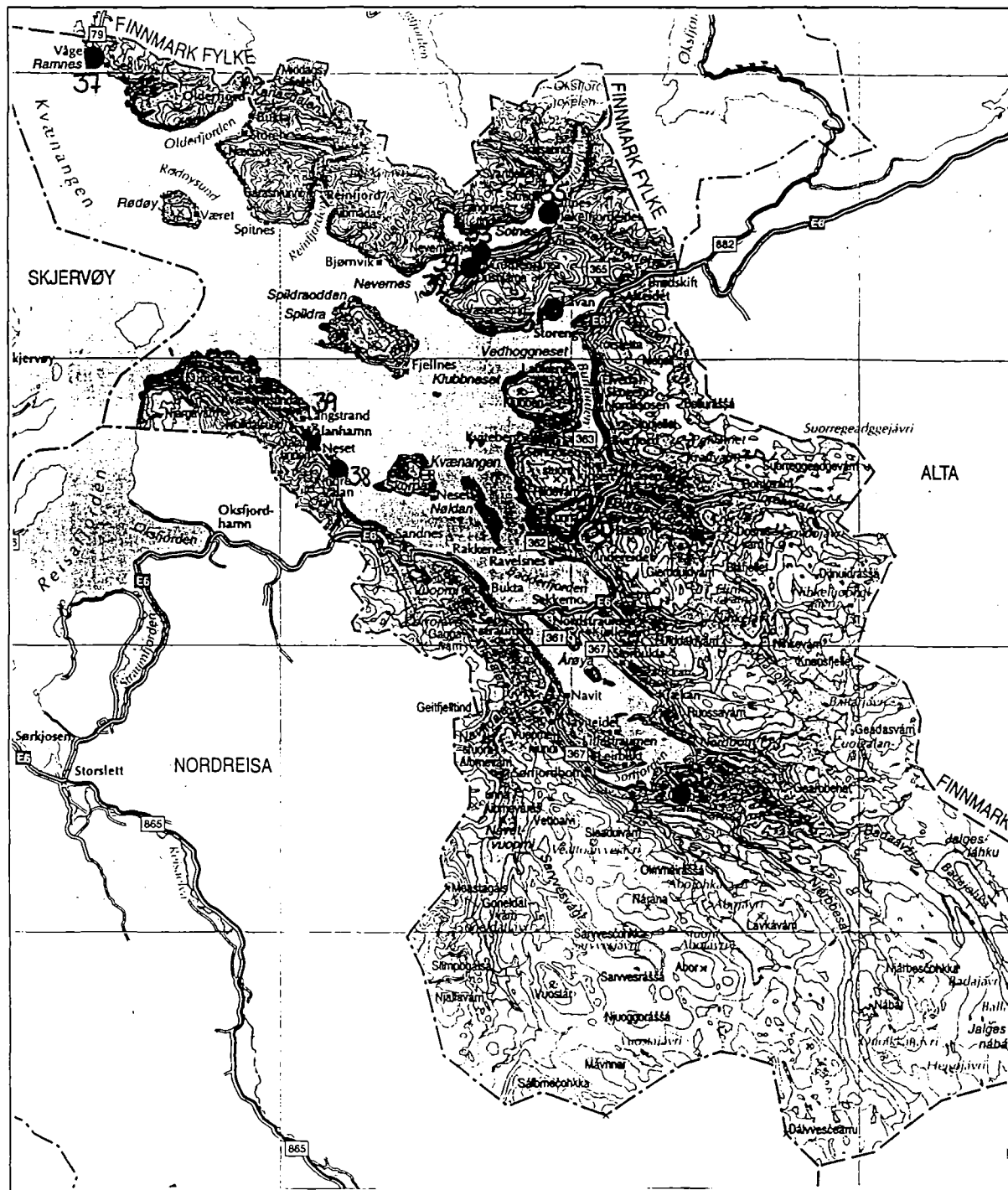
Kulturminner og bygninger: Området har en blanding av nyere og eldre hus. Steingjerder og/eller staur og ståltrådgjerder rammer inn de fleste engene. I engene nær Gammelheimen finnes en rydningsrøys, en gammel sjå med torvtak og en annen, forfallen sjå. Flere kjerreveier går på kryss og tvers.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det både norsk og samisk bosetning i Storjorda-området mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: Gamle høyspentmaster krysser området, og flere hytter er oppført.

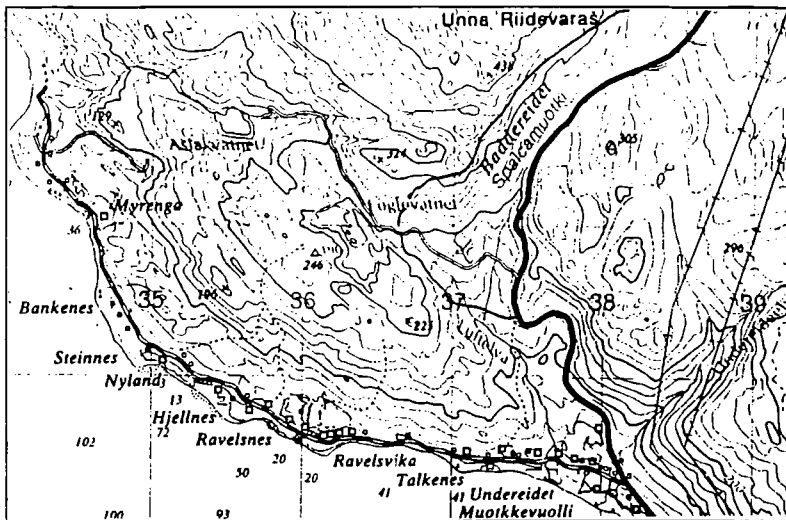
Samlet vurdering: Klasse 2/3. Storjorda-området som helhet vurderes ikke som verneverdig, men det danner en fin ramme omkring den verneverdige lokaliteten Storjorda. Kulturlandskapet bærer preg av at det har vært kontinuitet i driftsformer, men hytter oppført i området svekker helhetsinntrykket.

KVÆNANGEN KOMMUNE

Figur 12. Kvænangen kommune. Lokalitetene er tegnet inn.

30. BADDEREIDET

Beliggenhet: På sørsiden av et eide som strekker seg 250 m o.h. Kartblad Kvænangen (1734 I), UTM: EC 36-37 52-54.

Befart av og når: TA & KAB, 17. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Figur 13. M711-kart over beitebakkene på Baddereidet.

Topografi/landskapsrom: Sørøstvendte, slake, store beitebakker i liene ned fra Riidevárri.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Beitebakker med både fuktige og tørre drag.

frisk eng	+++	engkvein- og sølvbunke-urteeng
hei	+++	blåbær- og fjellkrekling-hei

Flora: Under befaring av en liten del av Baddereidet ble det registrert 73 arter (se egen artsliste).

Einer og finnskjegg vitner om at beite har forekommet over lengre tid, men det forekom også andre arter som begunstiges av beite: marinøkkel, trefingerurt, bleiksøte, bakkesøte, fleckmure, lifiol, fjellrapp, fjellstarr og stivstarr. Av andre kulturmarksarter som også finnes i beitemark forekom det ballblom, fjelltistel, setermjelt, fjellfiol, hårstarr og svartstarr.

Forekomst av gulstarr og hårstarr i beitebakkene kan tyde på at området er kalkrikt.

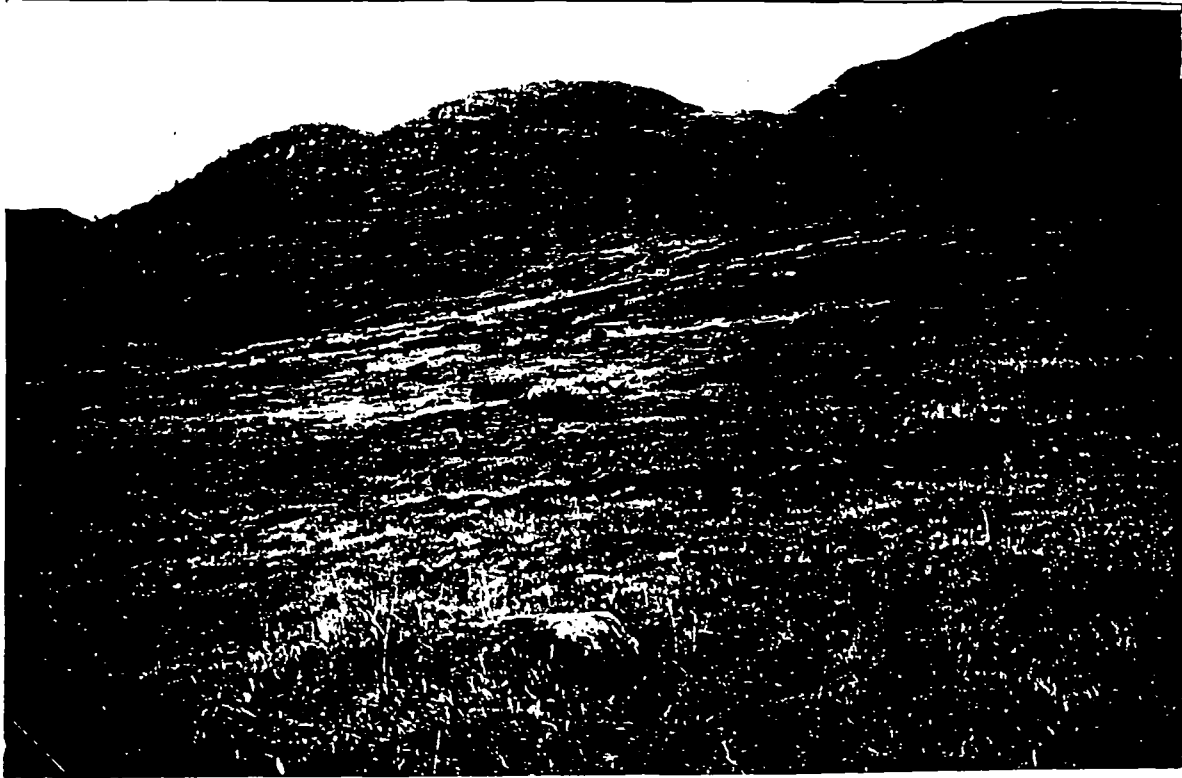
Bruksform: Området ligger i reinbeitedistriktet Rendalen. Det er også sannsynlig at sau fra gårdene i nærheten beiter i området.

Kulturminner og bygninger: Det er rester etter torvtaking i den nordlige delen av beitebakken. Innover mot Fuglevannet lenger sør kan det være kulturminner og bygninger som vi ikke observerte.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var bosetningen langsmed Kvænangen samisk mot slutten av 1800-tallet, og det er sannsynlig at buskap fra denne bosetningen har beitet i de beskrevne beitebakkene.

Inngrep/skader: Europavei 6 skjærer gjennom landskapet.

Samlet vurdering: Klasse 2. Landskapet og floraen er tydelig preget av beite over lengre tid.

Figur 14. Baddereidet. (Foto: Kari Anne Bråthen)

31. LÅVAN

Beliggenhet: På nordsiden og ytterst i Lille Altafjorden. Kartblad Øksfjordjøkelen (1735 II), UTM: EC 375-382 687-690.

Befart av og når: TA & KAB, 14. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Gårder på en slak flate nedenfor en bratt fjellvegg. Området vender sørover mot munningen av Lille Altafjorden. Gårdene ligger skjermet ved veis ende.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Eldre, kulturpåvirket mark som gror igjen, og som bærer preg av å ha blitt gjødslet.

slåtteng	+++	stornesle-, mjødurt-, høymole- og sølvbunke-eng
	+++	marikåpe- og engkvein-eng

Flora: Nyseryllik, tunbalderbrå, hvitkløver og småengkall vokste i kanten av en kjerrevei. Ellers var det store, nitrofile urter som dominerte på selve engene.

Bruksform: En av engene slås, men ellers ligger innmarka brakk.

Kulturminner og bygninger: Etterkrigshus.

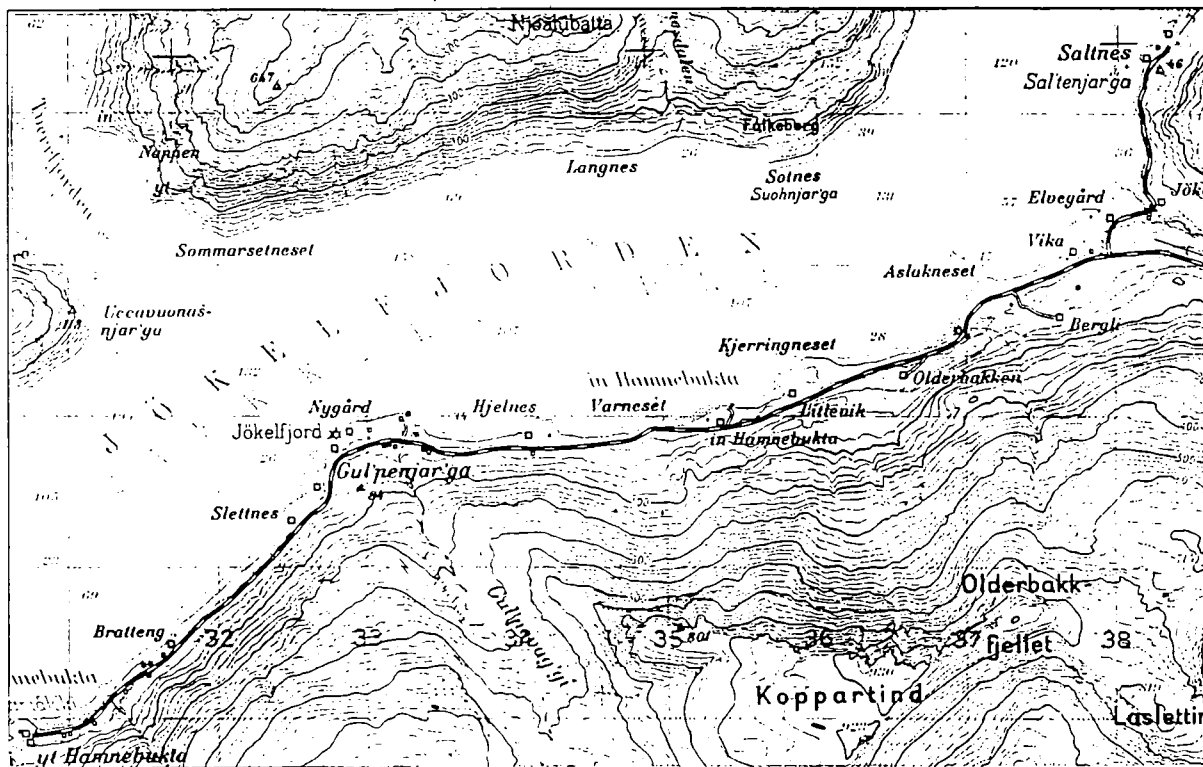
Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det kvensk bosetning på "Laavan" mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 3.

32. JØKELFJORDEN (FRA VIKÅ TIL YTRE HAMNEBUKTA)

To gårder innenfor dette området er nærmere beskrevet: 13. Nygård og 14. Slettnes.

Beliggenhet: Langs sørsiden av Jøkelfjorden. Kartblad Øksfjordjøkelen (1735 II), UTM: EC 307-380 709-741.

Figur 15. M711-kart over lokalitetene Saltnes, Slettnes, Nygård og Jøkelfjordområdet.

Befart av og når: TA & KAB, 14. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Nordvendte gårder som ligger på smale strandenger nedenfor stup-bratte fjell. I nord, på andre siden av Jøkelfjorden, reiser fjellene seg også høyt.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Det eldre kulturlandskapet i Jøkelfjord-området bærer for det meste preg av gjengroing. Et unntak er store parkbjørkeskoger som strekker seg langsmed bilveien, og som fortsatt blir beitet av sau. Vegetasjonen i strandsonen er lite variert, og rødsvingel dominerer.

parkbjørkeskog	+++	rettstammet bjørk med sølvbunke eller bregner i undervegetasjonen
gjengroende enger	+++	sølvbunketuer
	++	oppslag av bjørk
	+	strandør-eng (en liten bestand)

Flora: Det forekommer flere nitrofile arter som reinfann, tungress, tunbalderbrå, stornesle og geitrams, og mer nøysomme kulturmarksarter som hvitkløver, ryllik og småengkall.

Bruksform: Noe nedlagt og noe i fortsatt drift.

Kulturminner og bygninger: Det finnes noen eldre gårdsanlegg, men flere er preget av forfall eller ligger i nær tilknytning til moderne eneboliger. Nyere, moderne anlegg er ført opp i strandsonen; et oppdrettsanlegg og et fiskebruk.

Inngrep/skader: Et sandtak.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var bosetningen nærmest Havnebugt kvensk mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 3.

33. NYGÅRD

Beliggenhet: Ved siden av Jøkelfjord fyr. Kartblad Øksfjordjøkelen (1735 II), UTM: EC 328-333 728-730.

Befart av og når: TA & KAB, 14. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Tre gårder på et bredt nes i Jøkelfjorden, med utsikt mot Kvængstinden i vest.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Åpne enger rundt husene har en fin mosaikk av forskjellige plantearter. En mindre parkbjørkeskog i overkant av engene gir en fin ramme om gården.

tørreng	+++	ryllik-, sibirgressløk-, engreverumpe- og engkvein-eng
	+++	ryllik- og engkvein-eng
parkbjørkeskog	++	blåbær- og småbregne-undervegetasjon

Flora: Innmarka har flere kulturmarksarter: ryllik, sibirgressløk, blåkløkke, småengkall, marikåpe, seterfrytle, sølvbunke, skogstorkenebb, krypsleie, engreverumpe og engkvein.

Bruksform: Engene er sannsynligvis gamle beiteenger. Rester av dødt plantemateriale under årets vekst vitner om noen års fravær av drift.

Kulturminner og bygninger: Området har ingen spesielle kulturminner. Våningshusene på den midterste gården er restaurert i en stil som bryter med eldre kultur.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det samisk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Inngrep/skader: Et moderne skolebygg drøye 100 meter fra gården bryter helheten i området. En strømlledning strekker seg over området.

Samlet vurdering: Klasse 3/2. Engene i innmarka har fortsatt det opprinnelige preget, og med parkbjørkeskogen er det variasjon i kulturmarka. Området er ikke spesielt artsrikt, og kulturminnemessig har området trolig liten verneverdi.

34. SLETTNES

Beliggenhet: På sørsiden av Jøkelfjorden, 3-4 km inn fra fjordens munning. Kartblad Øksfjordjøkelen (1735 II), UTM: EC 324-325 722-724.

Befart av og når: TA & KAB, 14. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Nordvestvendt gård i hellende terreng ned mot fjorden, med bratte fjell i bakkant. Den har utsikt mot en liten, nyere bebyggelse i nordøst, men ellers er området helhetlig.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Gårdens enger er kommet langt i gjengroingen, og er omsluttet av bjørkeskog i sørvest og i bakkant (vest). I nordøst strekker det seg åpne enger bort til nyere bebyggelse.

frisk eng	+++	tuet sølvbunke-, ryllik- og engsyre-eng
	++	engkvein-, ryllik- og engkransmose-eng

fukteng	++	sølvbunke-, nordlandsstarr- og mjødurt-eng
bjørkeskog	+++	lågurt- og småbregne-undervegetasjon

Flora: Området er relativt artsfattig, med totalt 41 arter registrert under vår befaring (se egen artsliste). Det forekommer typiske kulturmarksarter som karve, sibirgressløk, småengkall, blåklokke, ryllik, vendelrot, enghumleblom, skogstorkenebb, ballblom, engsoleie, krypssoleie og stornesle. Det er plantet rips og rabarbra, og tuntreet er en større rogn. Strandsonen er dominert av rødsvingel med noe innslag av gåsemure.

Bruksform: Marka ligger brakk, og mose har etablert seg i undervegetasjonen.

Kulturminner og bygninger: Det er flere tufter på området. I sørvest ligger det et steingjerde som før sannsynligvis har avgrenset innmarka, men som nå ligger i bjørkeskogen. Rett nordvest for dette gjerdet ligger et lite område hvor jorda er skåret ned i den ene enden, og en rydningsrøys ligger i den andre. Området er kanskje et gammelt åkerareal. Mer sentralt i innmarka ligger en ca. 20 m lang tuft, oppbygd med stein i den ene enden, og med langsiden mot fjorden.

Utenom tuftene er det et velholdt våningshus, en låve, og en fint restaurert eldre sjå. Et eldre og et nyere naust ligger nede ved stranden.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det samisk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Nord-Troms museum har restaurert Slettneet gård

Samlet vurdering: Klasse 2. På tross av at området ikke er spesielt artsrikt, forekommer flere viktige kulturmarksarter. Området er rikt på kulturminner.

35. SALTNES

Beliggenhet: Innerst i Jøkelfjorden, på sør-østsiden. Kartblad Øksfjordjøkelen (1735 II), UTM: EC 382-384 753-756.

Befart av og når: TA & KAB, 14. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Lokaliteten omfatter tre nordvestvendte bruk på lite nes i Jøkelfjorden. Brukene ligger ved enden av bilveien. Området er småkupert, med slåttemark innimellom mindre knauser, men med åpne enger ut mot fjorden. Strandene er rullesteinsstrander. Det er utsikt mot jøkelen i nordøst og Kvængstindan i vest.

Figur 16. Slettnes. En større hustuft med langside mot sjøen er midt på bildet. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 17. Det østre bruket på Saltnes. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Knauser kledt med lyng og bjørk omringer en gammel slåtteng som idag beites av sauer. Ned mot Jøkelfjorden er engene mer åpne og artsmessig varierte.

frisk eng	+	ryllik- og karve-eng
	++	følblom- og ryllik-urteeng
	+++	engkvein-, sølvbunke- og ryllik-eng
fukteng	+++	varierte urteeng
	++	sølvbunke- og duskmyrull-eng

Flora: Området er artsrikt. Under vår befaring ble det notert 81 arter totalt (se egen artsliste).

Midtre bruk har grantrær som tuntrær, ellers er det større rognetrær som er brukt. Rabarbra og reinfann er plantet.

Den varierte urteenga har innslag av flere nitrofile arter som hvitbladtistel, stornesle, geitrams, høymole, vassarve, mjødukt og hundekjeks. Av andre kulturmarksarter finnes karve, sløke, ryllik, engsyre, krypsleie, engsoleie, groblad, følblom, hvitkløver og småengkall, engkvein, smårapp, seterrapp, fjelltimotei, sølvbunke, stolpestarr og engreverumpe. Einer og finnskjegg vitner om beite.

Strandvegetasjonen er frodig, og består av strandarve, strandkjeks, kvassdå, gåsemure, østersurt, tangmelde, strandbalderbrå, strandsmelle og strandrug .

Bruksform: Driften er redusert, men det sørligste bruket (Saltnes) har sauehold. Siste slått ble utført i 1994. Saltnes har kålrabiåker, og det østre bruket ("Soleng") har jordbærland og potetåker. Både Saltnes og Soleng er helårsboliger, mens det midtre bruket (Vang) kun er sommerbolig.

Kulturminner og bygninger: Velholdte, små bruk fra etterkrigstiden med hovedhus og sjå ved hvert bruk. Saltnes har en større låve. Alle brukene har naust nede ved stranda, og Saltnes har noen forfalne fiskehjeller i sør.

Inngrep/skader: Strømledninger strekker seg over området.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) var bosetningen på Saltneset samisk mot slutten av 1800-tallet. Under 2. verdenskrig forlot folket brukene sine og bodde ved foten av Øksfjordjøkelen. Denne midlertidige boplassen forsvant da jøkelen kalvet like etter krigen.

Andre opplysninger: Folket som bor på Saltneset eier ikke brukene sine selv, de leier av staten.

Samlet vurdering: Klasse 2.

Kilde for tilleggsopplysninger: Beboer på "Soleng".

36. VANGEN

Beliggenhet: Liten plass ca. 2,5 km. opp langs Njemenjáikojohka. Kartblad Kvænangsbotnen (1734 II), UTM: EC 435 345.

Befart av og når: TA & KAB, 17. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygdene i Nordland og Troms (32), rett opptil lågfjellsregionen for Nordland og Troms (35).

Topografi/landskapsrom: Skogsgård på en slette ved Njemenjáikojohka, omgitt av furuskog. Innmarka består av eng på to avsatser, en øvre eng ved husene og nedre terrasse med store flate enger og mer flommarkspreg ved elva.

Vegetasjon og vegetasjonstyper:

elveslette	+++	sølvbunke-eng
eng	++	geitrams-eng
kratt	+	bringeber
furuskog	++	

Flora: Ensformig og med lite kulturpåvirket preg utenom for de store engene.

Bruksform: Nedlagt gård med brakke enger.

Kulturminner og bygninger: Et stort to-etasjes våningshus, et laftet tømmerhus, et nyere fjøs og ellers noen små sjåer.

Inngrep/skader: Mye skrot på lokaliteten.

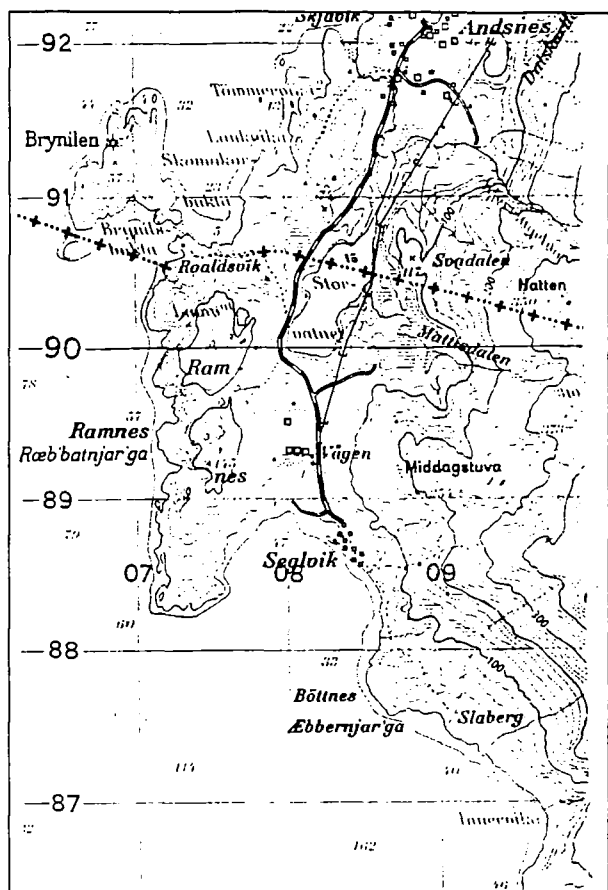
Samlet vurdering: Klasse 3.

37. VÅGEN (SEGLVIK)

Beliggenhet: Nordvest i Kvænangen. Kartblad Olderfjord (1735 III), UTM: EC 080-085 893-912.

Befart av og når: TA & KAB, 16. september 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Figur 18. M711-kart over Vågen (Seglvik).

Topografi/landskapsrom: Vågen ligger på ytterkysten av Troms, på sørsiden av et eide over mot Finnmark. Det 145 m høye Ramneset skjærer mot vest, og det er høye fjell i øst. Her finnes flere tydelige strandvoller. Den nedre vollen består av sand, den midtre vollen av stein og grus, mens den øvre er overgrodd av kreklinghei og på folkemunne kalles for "Resset". Husene ligger på rekke på den nederste strandvollen, og i begge ender av den midtre strandvollen. Terrenget flater ut ovenfor den øvre strandvollen, og faller i nord ned mot Storvannet. Havna er beskyttet av en molo. Landskapet er helhetlig, med noen mindre inngrep.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Åpne enger helt opp til Resset, hvor bjørkeskog gradvis overtar.

tangvoller	+++	bred ishavsreddik-forstrand
	+++	tangmelde- og ishavsreddik-tangvoll
	++	kveke x strandrug-hybrid-eng
	++	seterrapp- og høymole-eng
	+++	strandrug-voller
tørrenger (gml. dynehei)	++	ryllik- og fuglevikke-eng med spredte innslag av strandrug
	+++	ryllik- og engkvein-eng
åkerland	+	bringeberåker
	+	potetåker
	+	jordbæråker
slåttenger	+++	artsmessig variert eng av urter og gress (se beskrivelse under "flora")

eng under fiskehjell ++ vassarve-, rødsvingel-, engsyre-, ryllik- og sølvbunke-eng
 kreklinghei, bjørke- og vierkratt

parkbjørkskog +++ bjørk, einer, rogn, blåbær og sauetelg
 (på Finnmarkssiden av eidet)

Flora: Artsrikt. Totalt ble det registrert 94 arter (se egen artsliste fra lokaliteten).

Innmarka er en grøftet, gammel skjellstrand. Slåttengene er artsmessig heterogene, og det er liten dominans av enkeltarter. Av kulturmarksarter forekommer karve, sibirgressløk, ballblom, småengkall, ryllik, marikåpe, engsoleie, krypssoleie, løvetann, harerug, engsyre, vanlig arve, enghumleblom, bleiksøte, følblom, gullris, mjødurt, hvitkløver, kvann, soleihov, myrhatt, blåkløkke og sveve, og av kulturmarks-gress og -halvgress forekommer sølvbunke, seterrapp, seterfrytle, trådsiv, engkvein og småørkvein.

Omkring husene vokser det andre kulturbegunstigede arter som burot og groblad. Her er det også plantet rabarbra.

Den øverste strandvollen var dekket av krekling, med innslag av blokkebær, røsslyng, smyle, finnskjegg og fjellmarikåpe.

Bruksform: Engene ble slått inntil 1994, og har aldri vært pløyd eller gjødslet. Det har vært kyr og sau på alle gårdene. De siste sauene i Vågen ble slaktet i mars 1995, men det er like fullt noe sauebeite, da noen gårdsbruk på Andsnes fortsatt holder sau. Beitepreget vegetasjon holdes også i hevd pga. sommerbeitende rein, men de går for det meste på Finnmarkssiden av eidet. I selve Vågen er fiske den eneste driften som opprettholdes. Fisken fraktes til Jøkelfjorden, og har dermed ingen videre innvirkning på vegetasjonen som evt. fiskehjeller kan ha.

Den tradisjonelle utmarksslåtten til området lå i Innervika, snaue to kilometer sørøst for Vågen.

Kulturminner og bygninger: I den vestvendte skråningen nær veien til Andsnes, er det tufter etter tømmerhus som ble brent ned under krigen. Oppover mot Risset finnes hele 90 steinaldertufter. Det finnes to offerringer på Slaberg en drøy kilometer sørøst for Vågen, samt to huler som man mener har vært brukt som bolig, da den nitrofile storneslen har etablert seg ved inngangen.

Det er fem velholdte gjenreisningshus i Vågen, hver med sitt fjøs, hvorav fire ligger på den nedre strandvollen. Alt er bygget opp etter 2. verdenskrig med unntak av en gammel tyskerbrakke som i dag brukes som sjå. En moderne enebolig ligger tett opp i den øvrige bebyggelsen. Det ligger to naust i vestenden av stranda.

Inngrep/skader: Strømledninger av eldre type strekker seg over området. Langs veien er det satt opp autovern som gjør veien spesielt synlig. Televerkets bu samt en mindre, moderne bygning som brukes som butikk bryter med de andre bygningene på midtre strandlinje. På nederste strandlinje er det ført opp ett moderne bolighus. I forbindelse med bygging av molo på 1970-tallet ble det laget steinbrudd og sandtak noen hundre meter øst for Risset.

Figur 19. Vågen, med utsikt utover Kvænangen. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 20. Parkbjørkeskogen tilknyttet Vågen. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Historikk/etnisitet: Området har sjøsamisk bosetning, men sjøsamisk språk snakkes nå kun av 80 år gamle Anna Johnsen. Arkeologer mener de første husene lå på den øvre strandvollen (Resset), og at denne bosetningen er 8-10 000 år gammel. Den første samiske avis kom ut i Vågen/Seglvik, med Anders Larsen som redaktør.

Befolkningen minnes hvordan de brukte forskjellige planter i husholdningen, bl.a. syre til å legge i melka for bevaring både av planten og melka utover vinteren, og karvefrø til karvete som skulle være godt mot luft i magen.

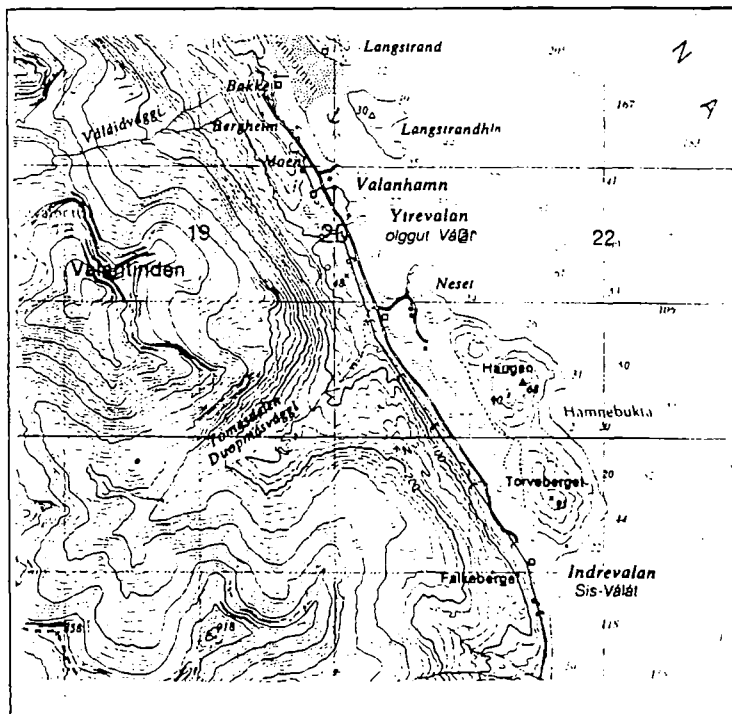
Samlet vurdering: Klasse 1. Dette begrunnes med at den sjøsamiske bosetningen har en lang historie. Den eksponerte bosetningen på ytterkysten har den dag i dag et helhetlig preg. Slåttengene har et rikt floristisk innhold, og bak bosetningen og slåttengene ligger en fint beiteutformet parkbjørkeskog som sannsynligvis holdes i hevd av sommerbeitende rein.

Kilder for tilleggsopplysninger: Antone Johnsen, Vågen. Hovedfagsstudent til Knut Helskog, IMV, Universitetet i Tromsø.

38. INDREVALAN

Beliggenhet: Sørvest i Kvæningen. Kartblad Nordreisa (1734 IV), UTM: EC 214-217 587-592.

Befart av og når: TA & KAB, 15. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Sørøstvendt vik med utsikt mot Skorpa i sørøst, og med Kvæningstindan i bakkant. Indrevalan har steile fjell i sør og en slakere voll i vest. Innmarka er ca. 300 x 300 m stor, og ligger i svakt hellende terreng omsluttet av bjørkeskog. Husene ligger et stykke opp fra stranda i øst der fjellene skygger for sola, men husene er sannsynligvis skjermet for fallvinder. Eldre strandvoller av små rullesteiner ligger som belter ned mot dagens strandlinje. Landskapet er helhetlig.

Figur 21. M711-kart over Indrevalan og Ytrevalan.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Innmarka bærer delvis preg av å ligge brakk, med oppslag av småbjørk, blåbær og smyle i ytterkantene og partier med sølvbunke-tuer. Allikevel har innmarka stor variasjon av engtyper, med både tørre og fuktige partier, og er sannsynligvis gammel slåtte-mark. Stranden er en rullesteinsstrand, og det er lite strandvegetasjon.

tørreng	+++	småengkall-, engkvein- og sølvbunke-eng
	+++	ryllik-, engkvein- og marikåpe-eng
	++	småengkall-, ryllik- og bakkesøte-eng
	+	dunhavre-eng
friskeng	++	ballblom-, småengkall- og timotei-eng
	+	hundekjeks- og mjødurt-eng
	+	stornesle-eng
gresseng	++	skogrørkvein-eng
tuet mark	+++	sølvbunke-tuer
parkbjørkeskog	+++	bregner i undervegetasjonen med oppslag av bjørk
bjørke- og vier-kratt		

Flora: Lokaliteten er relativt artsrik, med totalt 69 registrerte arter (se egen artsliste).

Av kulturbegunstigede arter som forekommer relativt hyppig i innmarka kan nevnes karve, sibirgressløk, ballblom, småengkall, ryllik, bleiksøte, bakkesøte, kildemarikåpe, engsoleie, dunhavre, marigress, fjellgulaks, groblad, timotei, seterrapp, engsyre, enghumbleblom, hvitkløver, kvann, vendelrot og fuglevikke. På innmarka står også flere, større eksemplarer av silkeselje.

Rundt husene er det plantet rabarbra, reinfann og rogn. I utmarka er det en eldre parkbjørkeskog med skogburkne, fugletelg og blokkebær i bunnvegetasjonen.

Bruksform: Brakk mark, men med noe beite av reinsdyr (reinsdyrmøkk i innmarka).

Kulturminner og bygninger: Indrevalan ligger i enden av en mosegrodd kjerrevei. I innmarka finnes én 3x4 m stor tuft. Av hus finnes et større bolighus, et uthus, et fjøs og et par naust nede ved stranden. Bygningene er velholdte, med unntak av ett falleferdig naust i sørvest.

Inngrep/skader: En strømledning strekker seg over lokaliteten. Ellers finnes nye, små hytter i forlengelsen av stranden i begge ender av vika.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det samisk bosetning på Indrevalan mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 1 til 2. Dette begrunnes med at lokaliteten har relativt artsrik flora til tross for at selve kulturlandskapet ikke er holdt i hevd. Det har ikke grodd mer igjen enn at området kan få tilbake gammelt preg. Det ble kun registrert én tuft som evt. vitner om eldre

bosetning, men her har bodd folk ihvertfall siden slutten av 1800-tallet da J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) var på rundreise og kartfestet bosetningen.

39. YTREVALAN

Beliggenhet: Liten bygd sørvest i Kvænangen. Kartblad Nordreisa (1734 IV), UTM: EC 196-213 596-622.

Befart av og når: TA & KAB, 15. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Strandflater nedenfor den bratte og høye Valantinden er dyrket opp. Gårdsbrukene på Moen er østvendte og Neset er nordvendt, med en bred sandstrand i forkant. Langs kjerreveien som går sørover til Indrevalan, ligger det et større, åpent myrdrag.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: All innmark bærer preg av gjengroing. Bak innmarka ved foten av Valantinden vokser tett bjørkeskog. På Neset finnes en stor og åpen, strandnær eng. I sør strekker det seg en stor rikmyr og en liten urterik myr.

gjødslet eng	+++	mjødurt-, hundekjeks-, høymole-urteeng
	+++	stornesle-eng
	+	geitrams-eng
gresseng	+++	sølvbunke-eng
skjellsandeng	+++	karve- og ryllik-eng
urterik myr	++	
rikmyr	+++	

Flora: Flere kulturbegunstigede arter vokser i området. De store innmarksengene på Moen er fullstendig gjengrodd av nitrofile høgstauder. Kvann og andre høgstauder vokser ved bekkedrag på Neset, mens karve og ryllik dominerer den strandnære engen sammen med bleiksøte, blåklokke, marikåpe og nyseryllik. I den urterike myra vokser marikåpe, mjødurt, myrhatt, myrsnelle og nordlandsstarr. I rikmyra vokser gulstarr, trådstarr, kornstarr, myrsaulauk, bjønnskjegg, sveltull og duskmyrull.

Bruksform: Ytrevalan er et område med flere eldre kombinasjonsbruk. I dag ligger all slåttemark brakk; både innmarksslått og utmarksslått er opphørt. Noen mindre hager rundt husene er holdt ved like.

Kulturminner og bygninger: Velholdte gjenreisningshus og naust. En nyere enebolig ligger like ved kaia. Innmarka har rester etter gjerder mellom engene. En større grunnmur står igjen ute i en av de gjengrodde engene.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det både kvensk og samisk bosetning på Valan på slutten av 1800-tallet.

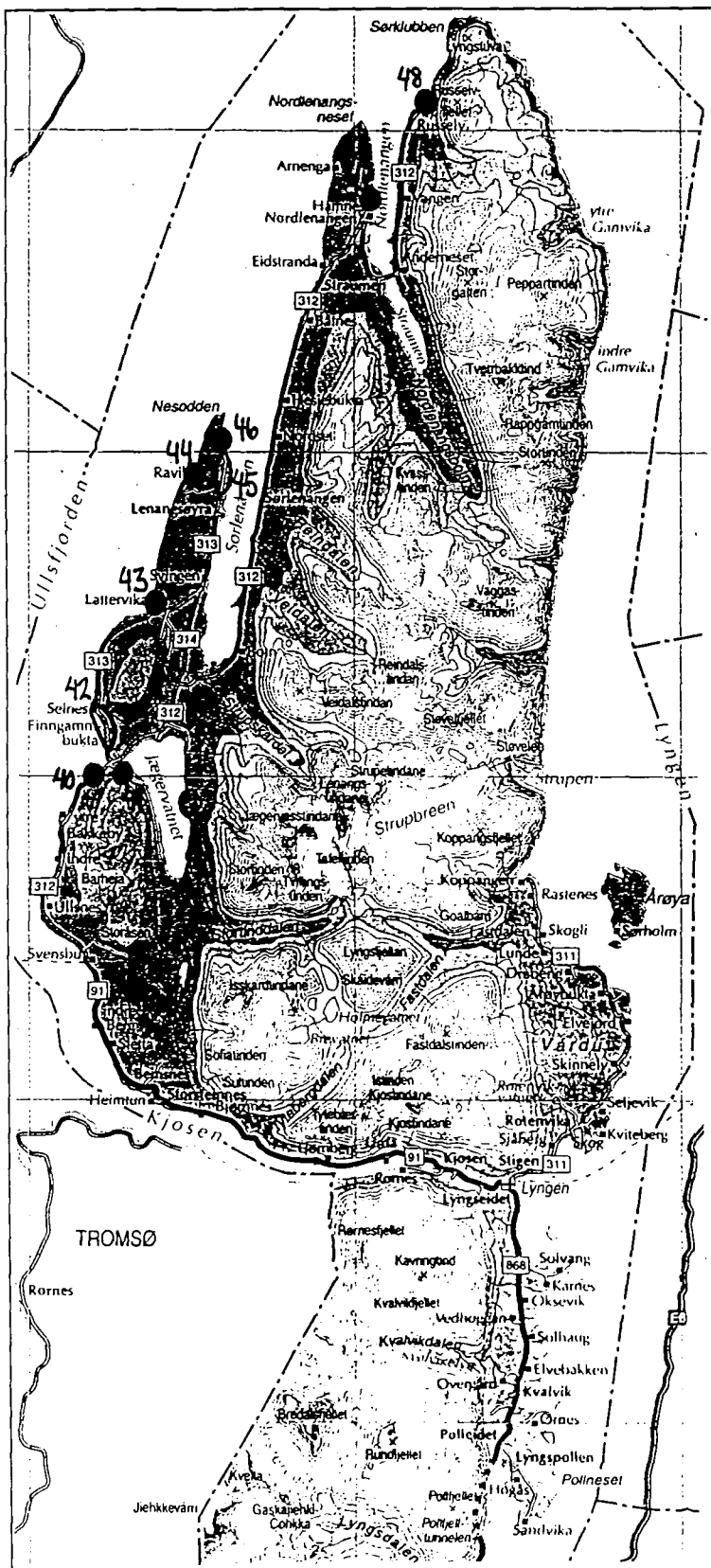

Figur 22. Skjellsandengen på Neset. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Andre opplysninger: I dag bor det fire personer fast på Valan. Flere har hus her, men benytter disse bare som fritidsboliger.

Samlet vurdering: Klasse 3.

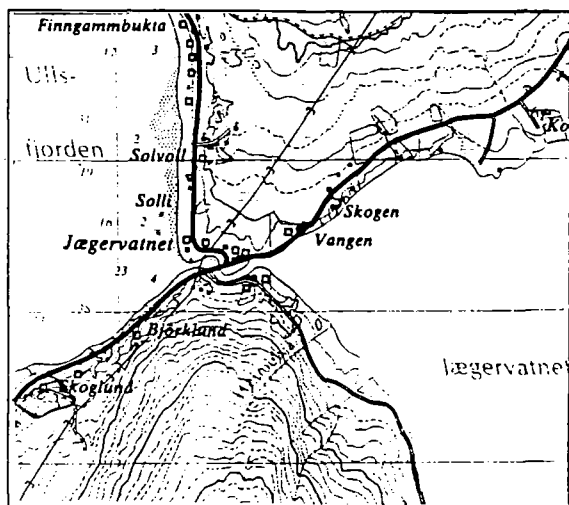
LYNGEN KOMMUNE

Figur 23. Lyngen kommune. Besøkte lokliteter er tegnet inn.

40. FREDHEIM

Beliggenhet: Gård på østsiden av Ullsfjorden, like sør for osen ut fra Jægervatnet. Kartblad Lyngen (1634 III), UTM: DC 545-548 355-358.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Fjordbygd med utsikt mot Ullstind og Reinøy. Her finnes nordvestvendte lier med beiteskog i overkant av en større slåtteng, og med åpne beitebakker i nordøst og gjengrodde beitebakker i sørvest. En smal strandkant nedenfor bilveien avskjærer gården fra strandsonen. Området er landskapsmessig helhetlig.

Figur 24. M711-kart over Fredheim (innringet), Jægervannet og Solvoll nesten nord til Selnæs.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Flere typer kulturbetinget vegetasjon er knyttet til gården. Kulturmarken er delvis holdt i hevd og delvis preget av gjengroing.

slåtteng	+++	naturenger
parkbjørkeskog	+++	blåbær- og småbregne-undervegetasjon
beitebakke	+++	
tun/tråkkvegetasjon	++	

Flora: Floraen er variert, og relativt artsrik. Det ble registrert 71 arter (se egen artsliste).

Den største slåttengen var dominert av engsyre, marikåpe, krypsleie, engsoleie, løvetann og seterrapp i fin veksling, men var ellers ikke spesielt artsrik. En mindre eng som ligger ovenfor husene var sammensatt av ryllik, engsyre, glattmarikåpe, beitemarikåpe og gullris, samt gressene engkvein og gulaks. Et bekke drag som renner fra parkbjørkeskogen i overkant, har innslag av gulstarr, stjernesildre, fjelltistel og ljåblom. I undervegetasjonen til parkbjørkeskogen dominerer blåbær og småbregnene fugletelg og hengeving, men det er også innslag av linnea, røsslyng, fjelløyentrøst, skogstjerne og perlevintergrønn. Rundt husene var det tråkkpreget vegetasjon med hestehov, tunrapp og knereverumpe.

Bruksform: Gården er i drift. Slåttengene har fått "ørlite kunstgjødse", og slås ved hjelp av en liten traktor. Høyet hesjes. På gården brukte de før å ha skrapslått i det steinete terrenget rett ovenfor

Figur 25. Slåttengene på Fredheim. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 26. Strekningen Solvoll-Selnes sett fra Selnes. (Foto: Kari Anne Bråthen)

husene. Slåttengen beites vår og høst. Beitebakkene og parkbjørkeskogen holdes åpen av sau, og inntil for 20 år siden hadde de også hest, kyr og geiter på beite.

Kulturminner og bygninger: Moderniserte, eldre bygninger. Staur med ståltråd avgrenser innmarka. Andre kulturminner som f.eks. et eldre naust, ble brent ned for ca. 20 år siden.

Inngrep/skader: Bilveien krysser over nedre del av gården. En nyere grusvei krysser parkbjørkeskogen overfor gården. En eldre strømlledning strekker seg langs bilveien og over beitebakkene.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Husene på nabogården i nordøst, Bjørklund, er gamle og står til nedfalls. Omkring denne gården er det fortsatt fin beitemark.

Samlet vurdering: Klasse 2.

Kilder for tilleggsopplysninger: Karin Knutsen.

41. JÆGERVANNET

Beliggenhet: Dyrket mark ved nordvestre del av Jægervatnet. Kartblad Lyngen (1634 III), UTM: DC 559-563 361-365 (ED 50).

Befart av og når: KAB & VV, 25. juli 1995.

Kort beskrivelse: Tidligere slåttenger er nå i ferd med å gro igjen. Den nitrofile arten hundekjeks dominerer flekkvis som gjengroingsart, noe som tyder på at engene har vært kraftig gjødslet. Andre enger er fulldyrket.

42. SOLVOLL - SELNES

Beliggenhet: Kulturlandskap på vestsiden av Selnesåsen, fra Jægervatnet og nordover langs østsiden av Ullsfjorden. Kartblad Lyngen (1634 III) og Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 552-556 370-386.

Befart av og når: KAB & VV, 25. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Området består av en stor beitebakke i nord (nær Selnes), videre sørover er det flere engteiger oppdelt med gjerder, og til slutt en hestebeitehage. Ovenfor beitebakken og engteiene, langsmed åsen, strekker det seg en sammenhengende parkbjørkeskog.

Vegetasjon og vegetasjonstyper:

beitebakke	+++	variert med urter og gress
slåttenger	+++	
parkskog	++	bjørk, gråor, rogn og einer
	+++	parkbjørkeskog med store bregner i undervegetasjonen

Flora: Det ble registrert 71 arter, og lokaliteten må sies å være relativt artsrik. Den nordligste beitebakken er beitet av ku. De dominerende artene er engsoleie, sølvbunke, tunarve, tunrapp, hvitkløver, høymole, krypssoleie og harerug. Store innslag finnes også av kildeurt, skogstjerne, knereverumpe og hengeving. Beitebakken har et stort innslag av skogsarter i overgangen til parkbjørkeskogen på oversiden. Slåttengene har forskjellige preg med varierende fuktighet. En del er engreverumpe- og rødsvingel-dominert med mye bekkeblom. En annen er dominert av ballblom, mjødukt, engsyre, engsoleie, skogstorkenebb, enghumleblom, glattmarikåpe og skarmarikåpe. En del av parkbjørkeskogen har slåttengpreg i bunnen, med dominans av sølvbunke og engsoleie.

Bruksform: Kubeite, hestebeite og naturlige slåttenger (flere av dem med hesjer). Ned mot stranden ligger det flere gjengrodde enger på rekke og rad.

Kulturminner og bygninger: Moderne og restaurerte bygninger om hverandre langs veistrekket. I parkbjørkeskogen står flere eldre sommerfjøs til nedfalls, sammen med en nyere sjå i nedkant av den midtre del av parkbjørkeskogen.

Inngrep/skader: En bilvei går gjennom området, og deler bygningsmassen. En nyere grusvei er anlagt på oversiden av beitebakken i nord. Plantet gran vokser opp i undervegetasjonen i den midtre del av parkbjørkeskogen.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i "Sælnæs"-området mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Gamle trær i nordre del av parkbjørkeskogen får dø, og flere falne stokker ligger i området.

Samlet vurdering: Klasse 2. Det store området med parkbjørkeskog langs lia, sammen med en del intakte enger og beitebakker i nedkant gir området et helhetlig preg, og dette forsterkes av de mange sjåene som står igjen i lia. Helheten forringes av at deler av området er i gjengroing, spesielt på nedsiden av veien, og av at bygningsmassen har mistet gårdspreget. Det har hopet seg opp med dødt organisk materiale i bunnen av engene, men de kan restaureres.

43. LATTERVIKA

Beliggenhet: Jordbruksbygd på østsiden av Ullsfjord, like nord for Jægervatnet. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 577-583 418-429.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Kort beskrivelse: Lattervika er et moderne jordbruksområde med fulldyrkede enger, og beitemark som er i ferd med å gro igjen. Husene er for det meste moderne, og området har lite preg av eldre kulturlandskap igjen.

44. RAVIK

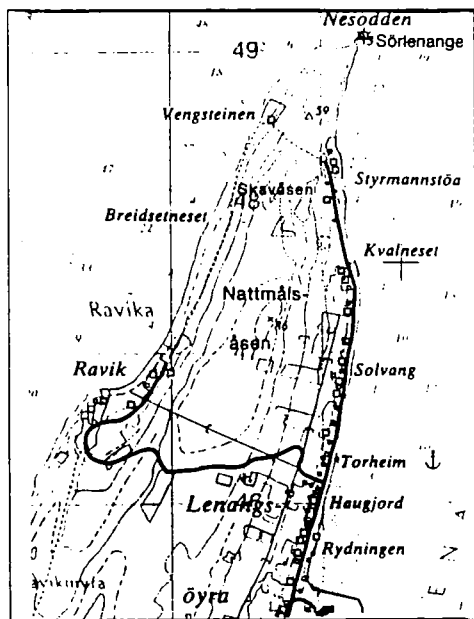
Beliggenhet: Jorbruksområde på østsiden av Ullsfjorden, like vest for Lenangsøyra. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 594-601 464-471.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Kort beskrivelse: Ravika består av eldre hus og bygninger omsluttet av store, fulldyrkede enger med timotei.

45. TORHEIM NORD TIL STYRMANNSTØA

Beliggenhet: På østsiden av Lenangsøyra. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 609-613 463-482.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Kort beskrivelse: På vestsiden av Sørleangen, fra Torheim og nord til Styrmannstøa, ligger en rekke av småbruk langs veien. Innmarksteigene som strekker seg fra veien og oppover mot Nattmålsåsen, er en blanding av intensivt drevne gårdsbruk, noen kulturenger i fortsatt drift, samt gjengrodde enger. Den smale stripa mellom veien og sjøen er lite gjengrodd. Det opprinnelige preget var best beholdt ved Kvalneset, der det var varierte tørrenger og flere naust (ett restaurert med steinvegger og torvtak).

Figur 27. M711-kart over Styrmannstøa, strekket sør til Torheim, og Ravika.

46. STYRMANNSTØA

Beliggenhet: Ved veis ende nordøst på Lenangsøyra. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 609-612 482-485.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32). I like stor grad tilhører området Kystbygdene i Troms (37).

Topografi/landskapsrom: Lite, velholdt bruk med sauebeite i kupert terreng overfor stranda og med terrassert sauebeite i bjørkelia ovenfor. Gården har noe fulldyrket eng og potetåker.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Både beite- og slåttemark er tilknyttet gården. Slåtten ble satt opp i hesjer, men enga var uinteressant pga. fulldyrking og sterk gjødsling. De treløse beitebakkene ovenfor stranda er kuperte med et fint landskapspreg. De terrasserte beitelienene ovenfor gårdsveien er tresatt med bjørk og har einer i busksjiktet. Øverst mot Skavåsen er det lynghei.

treløs beitebakke	+++	natureng med fin veksling av gress og urter
beitehage	+++	lyng- og gress-dominert bjørkeli

Flora: Berggrunnen er fattig, og floraen relativt artsfattig. Den treløse beitebakken har en fin veksling mellom rødsvingel, engkvein, ryllik, engsyre, sølvbunke, engsoleie, vanlig arve, vassarve, løvetann, harerug, marikåpe og sveve. Det er et stort innslag av engkransmose i denne beitebakken. De dominerende artene i de terrasserte liene er blåbær, rødsvingel, fjellgulaks, sølvbunke, ryllik, marikåpe, blåklukke, fjellmarikåpe, aksfrytle, harerug og fugleteig.

Bruksform: Kombinasjonsbruk med sau.

Kulturminner og bygninger: Moderne bolighus og låve. Gården har tre sjåer samt naust.

Inngrep/skader: Innmarka er fulldyrka og sterkt gjødslet.

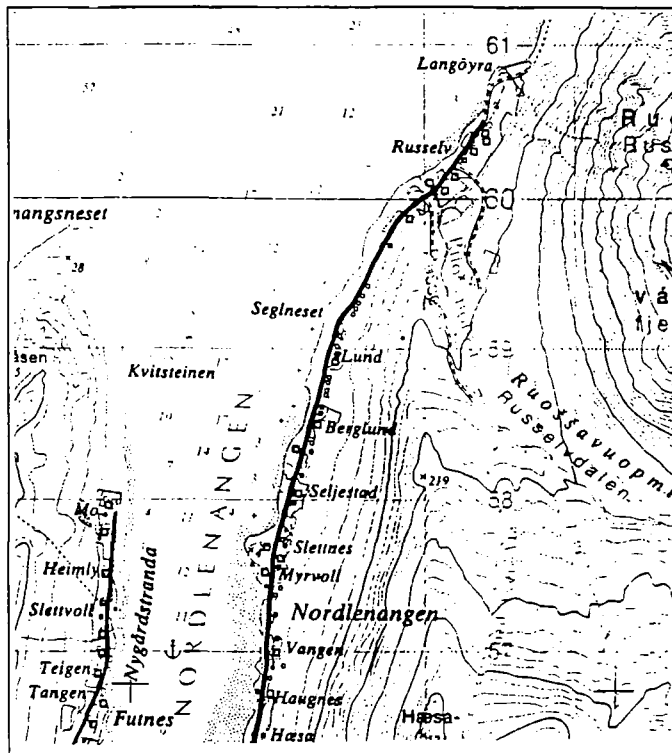
Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det samisk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 3. Området er lite helhetlig, og floraen er relativt artsfattig.

47. TANGEN-TEIGEN

Beliggenhet: På østsiden av Nordlenangneset. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 676-678 565-568.

Befart av og når: KAB & VV, 24. juli 1995.

Figur 28. M711-kart over lokalitetene Tangen-Teigen og Russelv.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Topografi/landskapsrom: Åpne enger i hellende terreng ned mot Nordlenangen, med bjørkeskog i overkant av engene.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Liten engteig (200 m²) med større partier der sibirgressløk er den dominerende arten.

friskeng	+++	sibirgressløk-eng
tørreng	++	ryllik-, harerug- og lyng-eng

Flora: Flere arter som gjerne trives i kulturbetinget vegetasjon vokser i slåttengen. Sibirgressløk, småengkall, blåkløkke, ryllik, følblom, gressstjerneblom, vanlig arve, fjelløyentrøst, engsoleie, matsyre, harerug, vendelrot, seterfrytle, skogfiol, soleihov, sølvbunke, engkvein, smårapp, fjelltimotei og slåttestarr. Mer typiske heiplanter som blokkebær, blåbær, dvergbjørk, skogstjerne, skrubbær og perlevintergrønn er også etablert. Disse indikerer sannsynligvis gjengroing.

Bruksform: Gården er et eldre kombinasjonsbruk med jordbruk og fiske. I dag ligger det en brakk slåtteng innimellom området med mer intensivt drevet jordbruk.

Kulturminner og bygninger: Moderne hus og låver, naust nede ved fjorden.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det norsk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 3. Enga er for fragmentarisk i denne sammenheng til å kunne representere noen verdi.

48. RUSSELV

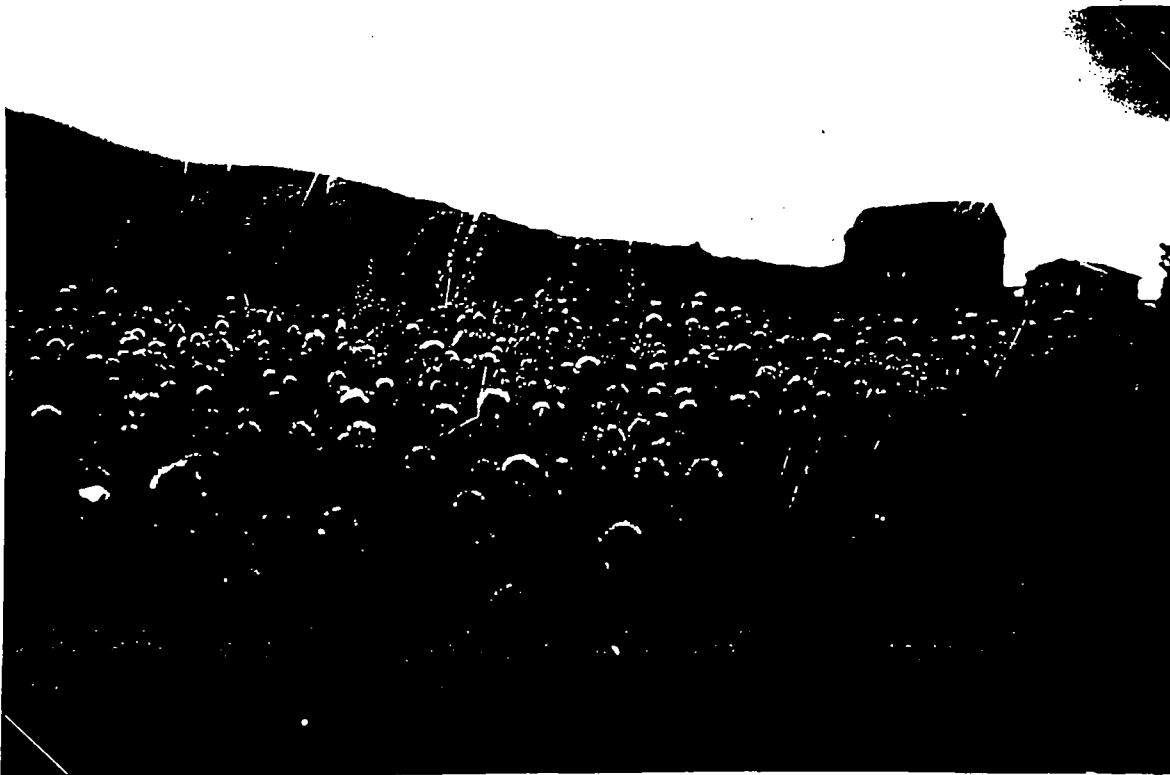
Beliggenhet: Jordbruksområde ved veis ende sørvest for Lyngstuva. Kartblad Lyngstuva (1634 IV), UTM: DC 696-707 590-610.

Befart av og når: KAB & VV, 25. juli 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Figur 29. Beitebakker ned mot sjøen på Styrmannsstøa. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 30. Gressløkengen på Tangen-Teigen. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Topografi/landskapsrom: Russelv er nordvestvendt og ligger med store strandenger, ca. 200 x 500 m, dyrkede enger og beitebakker åpent ut mot storhavet i vest og i nord, og med det høye Russelvfjellet i øst.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Området er fritt for skog. Lengst nede ved stranden ligger det flere rike tørrenger på gammel skjellstrand. De blir ikke slått, men er lite preget av gjengroing. Lenger inn fra stranden er det fuktige partier med åkerlapper som gror igjen, mens det også finnes større, fulldyrkede enger. I liene oppover mot Russelvfjellet og Russelvdalen er det hardt beitet. I nord er det utmarksbeite på store, flate strandterrasser.

tørrenger +++ varierte urteenger

fuktenger ++

beitebakker +++

Flora: Tørrengene er relativt artsrike, med innhold av flere kulturbegunstigede arter: Bleiksøte, karve, småengkall, ryllik, blåklokke, tiriltunge, løvetann, engsyre, hvitkløver, fjelløyentrøst, fuglevikke, harerug, vanlig arve, sølvbunke, seterrapp og rødsvingel opptre i fin vekslings, men det forekommer også en og annen høymole. Beitebakkene er ikke undersøkt floristisk.

Bruksform: Moderne drift med geitehold.

Kulturminner og bygninger: Moderne, velholdte gårder med eldre sjåer innimellom. Bygningsmassen er generelt rotete, og har tilsynelatende lite igjen av det opprinnelige preget.

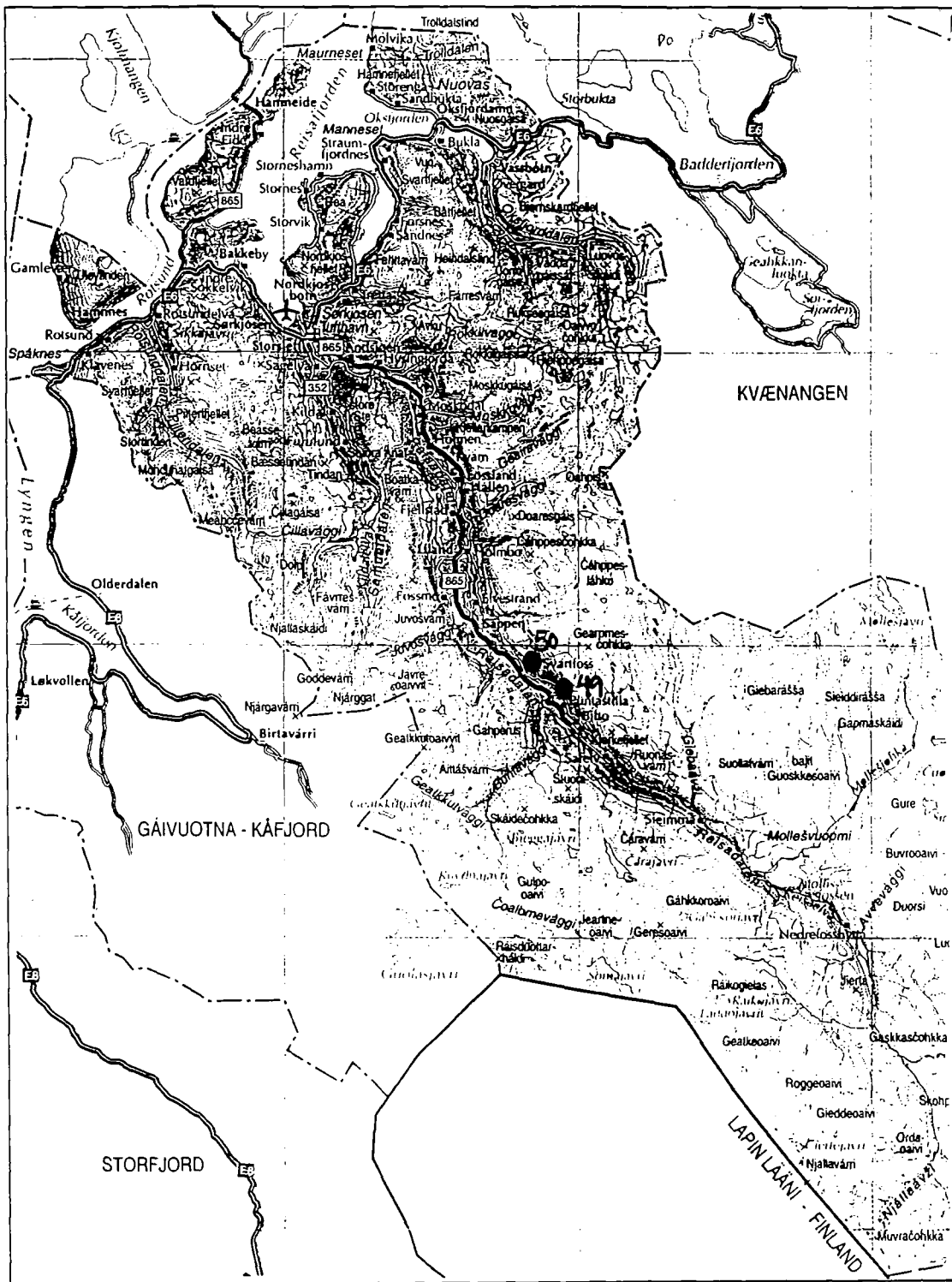
Inngrep/skader: Strømledninger av gammel type krysser over området. I beitebakkene er det partier hvor jorda raser ut. Dette er muligens forårsaket av hardt beite.

Historikk/etnisitet: Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det både samisk og norsk bosetning på Russelv mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Området ligger skjermet fra trafikk ved veis ende i Nord-Lenangen. Med sine store, åpne strandterrasser egner det seg fint for friluftsliv.

Samlet vurdering: Klasse 3.

NORDREISA KOMMUNE

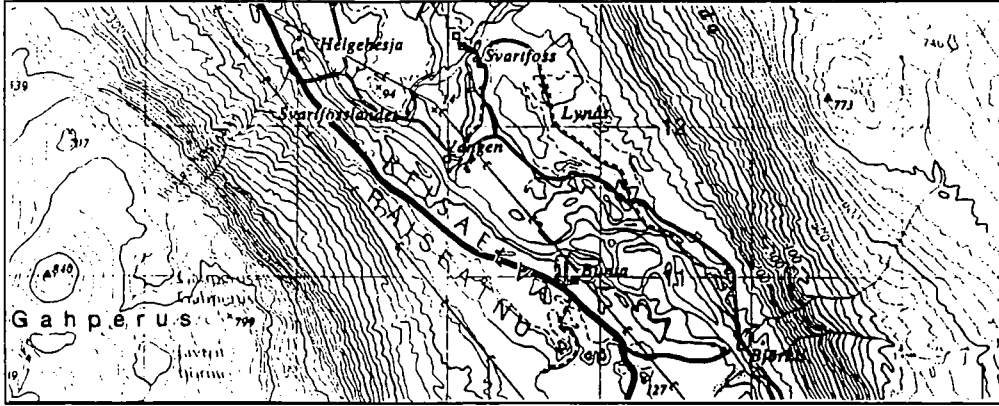

Figur 31. Nordreisa kommune. Besøkte lokaliteter er tegnet inn på kartet.

49. BJØRKLI

Beliggenhet: På slette langs østsiden av Reisaelva, langt inne i Reisadalen. Kartblad Reisadalen (1734 III), UTM: EC 178-182 105-111.

Befart av og når: TA & KAB, 16. september 1995.

Figur 32. M711-kart av Bjørkli og Svartfoss i Reisadalen.

Landskapsregion: Indre bygder i Troms (34).

Topografi/landskapsrom: I liene nedenfor fjellet Gearpmesčohkka ligger en parkskog før innmarka overtar på slettelandet ved Reisaelva. I øverste del av parkskogen ligger en stor skredbakke med mye nedrast stein.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Hardt beitet parkskog og gjødslete monokulturenger.

gjødslet eng +++

parkskog +++ Rogn, bjørk osp og einer utgjør treslagene i parkskogen, med hengeaks- og lågurt-eng i undervegetasjonen

Flora: Artsrik beiteskog. Linesle, hundekveke, hestehov, blankbakkestjerne, berggull og hengeaks dominerer i undervegetasjonen.

Bruksform: Geitebeite og ellers moderne åkerdrift.

Kulturminner og bygninger: Moderne bygninger og ellers ingen synlige kulturminner.

Samlet vurdering: Klasse 3. Området er lite helhetlig.

50. SVARTFOSS

Beliggenhet: På åpent parti langs østsiden av Reisaelva, langt inne i Reisadalen. Kartblad Reisadalen (1734 III), UTM: EC 157-163 123-129.

Befart av og når: TA & KAB, 16. september 1995.

Landskapsregion: Indre bygder i Troms (34).

Topografi/landskapsrom: To gårder på en flat avsats øst for Reisaelva, med vidstrakte enger som grenser opp mot skog i vest og nord, og beitemark i øst.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Bjørkeskog, furu/bjørkeskog, parkbjørkeskog og beitemark omslutter brakke eller fulldyrkede enger.

tørrenger	+++	sølvbunke-eng
fulldyrket eng	+++	
parkbjørkeskog	++	bjørketrær med gressdominert undervegetasjon

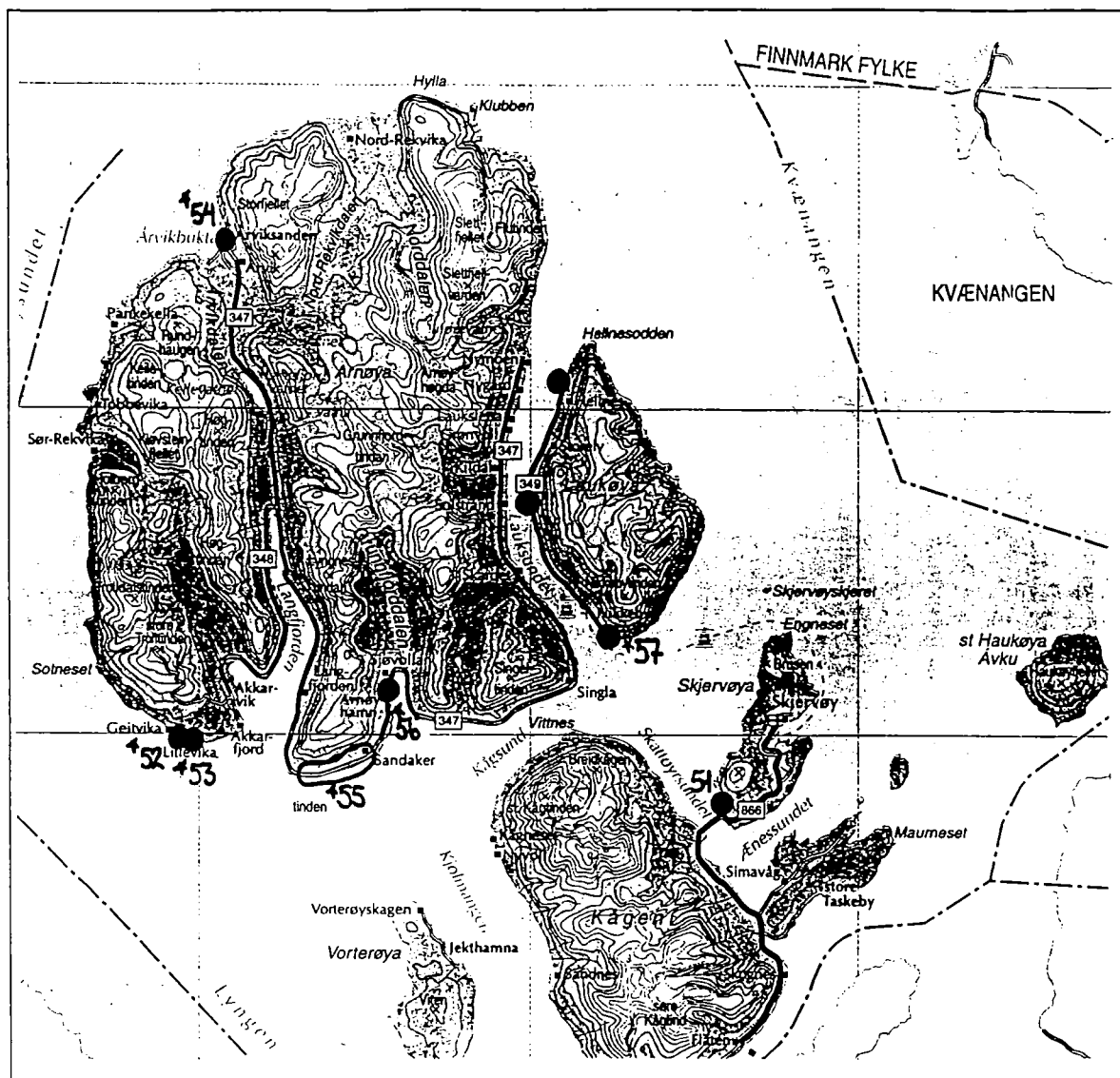
Flora: Ble ikke undersøkt nærmere.

Bruksform: Gårdene er i drift, med sauer på beite og rundballsilo i kantene av åkrene.

Kulturminner og bygninger: Blanding av gammelt og nytt, med et velholdt, eldre våningshus, noen tømmerbuer og en ny enebolig.

Samlet vurdering: Klasse 3. Kulturlandskapet er lite helhetlig.

SKJERVØY KOMMUNE

Figur 33. Skjervøy kommune. Besøkte lokaliteter i 1984 (merket med stjerne) og i 1995 er avmerket.

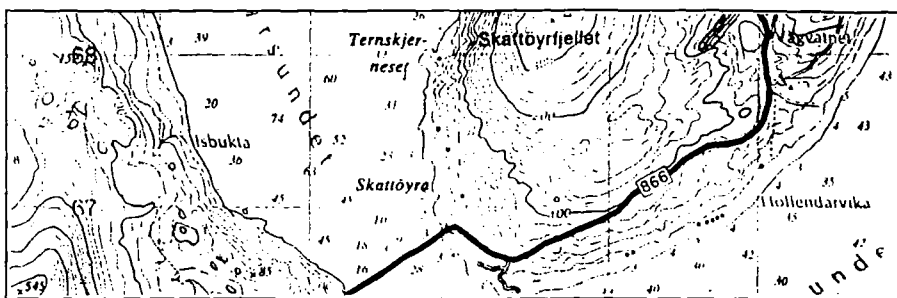
51. SKATTØYRA

Beliggenhet: På sørsiden av Skjervøya. Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 969-970 669-671.

Befart av og når: TA & KAB, 16. september 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Topografi/landskapsrom: Sørvendte, vide heier i hellende terreng med utsikt mot Kågen.

Figur 34. M711-kart over lokaliteten Skattøyra.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Lokaliteten har noen mindre, unge skogholt, og det er oppslag av bjørk. Vegetasjonen er forøvrig frodig, men er ved å miste sitt kulturmarkspreget.

tørreng	++(+)	ryllick-, småengkall- og engkvein-eng
friskeng	+++	sølvbunke-eng
hei	+++	kreking-, blokkebær- og finnskjegg-hei

Figur 35. En av hustuftene på Skattøyra. Utsikt mot vest. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Flora: Det ble registrert 60 arter på lokaliteten (se egen artsliste). Av mer spesielle kulturmarksarter finnes sibirgressløk, karve, jåblom, tiriltunge, gulskolm og sløke, men andre

mer vanlige kulturmarksarter som hvitkløver, småengkall, marikåpe, engsoleie, krypsoleie, engsyre, ryllik, finnskjegg, timotei, engreverumpe og einer forekommer også. Strandvegetasjonen består av østersurt, gåsemure, tangmelde, strandkjeks og strandrug.

Bruksform: Brakk mark.

Kulturminner og bygninger: Flere tufter og spor etter tidligere bosetning. To steinmurtufter er i ferd med å bli overgrodd, en steinmurtuft har fortsatt åpen kjeller. En torvdam vitner om uttak av torv.

Inngrep/skader: To nyere hytter i landskapet. Utsikt mot Kågen-brua.

Historikk/etnisitet: Etter J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine angivelser har det bodd en "lappefamilie, boende i tømrede huse" i området.

Andre opplysninger: "Fotefar mot nord" har prosjekt på Skattøya. De har satt opp skilt som viser vei til området fra bilveien, skiferheller er lagt ned på bløte partier i stien, og tretrapper er anlagt på noe vanskeligere partier.

Samlet vurdering: Klasse 2. Et relativt helhetlig område med kulturminner i dagen og med historisk dybde. Botanisk sett har området flere interessante kulturmarksarter, men disse opptrer fragmentarisk. Skjøtsel av vegetasjonen omkring kulturminnene i form av slått eller beite, vil øke den botaniske verdien av området.

Kilde for tilleggsopplysninger: Oddleif Mikkelsen, Samisk kulturminnevern.

ARNØY

***52. NESØRA**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 80 71.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Liten beitebakke på ca. 50 x 100 m.

Beitebakke: Dunhavre dominerer sammen med sølvbunke. Ellers er det innslag av tiriltunge, fjellmarikåpe, lifiol, skogstorkenebb, fjellgulaks og engkvein.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark, men området synes å være noe fragmentarisk.

***53. LITLEVIK**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 79 71.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Kulturbetinget vegetasjon på en strandterrasse og i en fjellside.

Beitebakke: Sølvbunke med smyle og engkvein er mest utbredt i beitebakken, som også har innslag av fjellmarikåpe, ryllik og fjellgulaks.

Av andre kulturmarksarter er det nevnt tiriltunge, blåklokke, fjelløyentrøst, engfiol, engsyre, kildemarikåpe, engsoleie, skogstorkenebb, vanlig arve, dunhavre, smårapp, rødsvingel og seterfrytle.

Vurdering: Fragmentarisk, men botanisk sett noe interessant kulturmark.

***54. ÅRVIKSAND**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 82 87-88.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng: Sølvbunke-enger i overkant av fortsatt drevne enger, forøvrig er ingen arter fra slåttenga nevnt.

Beitebakke: Sølvbunke-dominert, engkvein-dominert og smyle-blåbær-dominert i forskjellige partier, med innslag av engrapp, ryllik og fjellgulaks, samt noe dunhavre, tiriltunge og fjellsmelle. Beitebakken hadde i 1992 preg av gjengroing (Mikalsen & Often 1993).

Beiteskog: Bjørkeskog hvor undervegetasjonen er engkvein-dominert med innslag av fjellgulaks.

Det er nevnt flere kulturmarksarter utover de som preger kulturmarken; blåklokke, engfiol, fjelløyentrøst, fjellmarikåpe, kildemarikåpe, grannmarikåpe, vanlig arve, engsyre, harerug, krypssoleie, skogstorkenebb, smårapp og seterfrytle.

Inngrep: Nyere boligfelt og inngrep i fjæresonen (Mikalsen & Often 1993).

Vurdering: Mangfold i kulturmarkstyper, og noe botanisk sett interessant kulturmark. Verneverdien av Årvihsand forringes av nyere inngrep.

***55. HAUGNES-SANDAKER**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 83-84 70.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Sølvbunke-enger som lå brakke i 1984.

Beitebakker: Lyngvegetasjon med smyle, finnskjegg og engkvein, samt noe ryllik og fjellmarikåpe.

Hogstskog: Rettstammet, åpen bjørkeskog med undervegetasjon som domineres av sølvbunke og finnskjegg.

Det er nevnt flere kulturmarksarter utover de som preger kulturmarken: Bakkeseite, blåklokke, engfiol, fjellfiol, tiriltunge, katterot, harerug, fjellblom, katterot, småengkall, takhaukeskjegg, kildemarikåpe, vanlig arve, engsoleie, skogstorkenebb, engsyre, fjellrapp, fjellgulaks og seterfrytle.

Vurdering: Mangfold i kulturmarkstyper, med flere kulturmarksarter. Tatt i betraktning at engene lå brakke allerede i 1984, er det grunn til å anta at kulturmarken nå er mindre interessant botanisk sett.

***56. ARNØYHAMN**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM: DC 87 71.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakke: Fjellmarikåpe-dominert tørrbakke med innslag av tiriltunge, ryllik, fjellgulaks og engkvein. Det var sauer på beite i 1992 (Mikalsen & Often 1993).

Det er nevnt flere kulturmarksarter utover de som preger kulturmarken: Bakkesøte, blåklukke, engfiol, kattedot, harerug, følblom, kattedot, småengkall, kildemarikåpe, vanlig arve, skogstorkenebb, engsyre, fjellrapp, geitsvingel, smyle og slirestart.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark, men området virker noe fragmentarisk. Det ligger forøvrig i nærheten av en kulturpåvirket skog (hogstskogen i Haugnes-Sandaker), med Nordens nordligste forekomst av tyrihjel. Lokaliteten er ikke preget av inngrep (Mikalsen & Often 1993).

LAUKØY

***57. KORSNES-HELLNES, HAMNES OG NIKKEBY-NESET**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Arnøya (1635 II), UTM (i nevnte rekkefølge): EC 93 82, 91 78 og 94 73.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

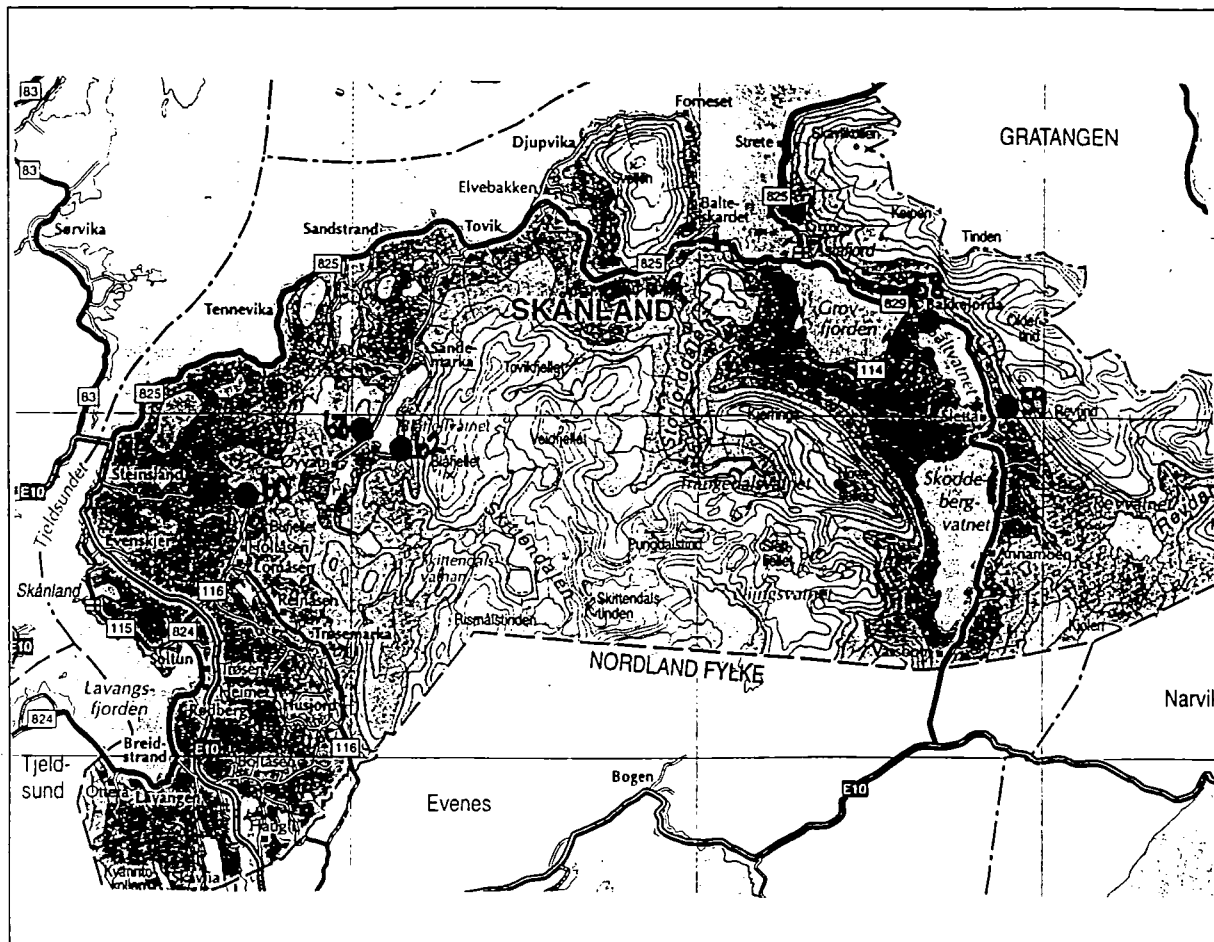
Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Sølvbunke-enger.

Det var ingen tegn til beiting i 1984, men i 1996 er det ca. 150 beitende sau på Laukøya (pers. medd. fra M. Ulleberg, Plan- og miljøvernleder i Skjervøy kommune).

Vurdering: Botanisk sett mindre interessant kulturmark.

SKÅNLAND KOMMUNE

Figur 36. Skånland kommune. Besøkte lokaliteter er tegnet inn.

58. BAKKEJORDA

Beliggenhet: På nordsiden av Saltvatnet. Kartblad Astafjorden (1332 II), UTM: WS 906 175.

Befart av og når: KAB, 18. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

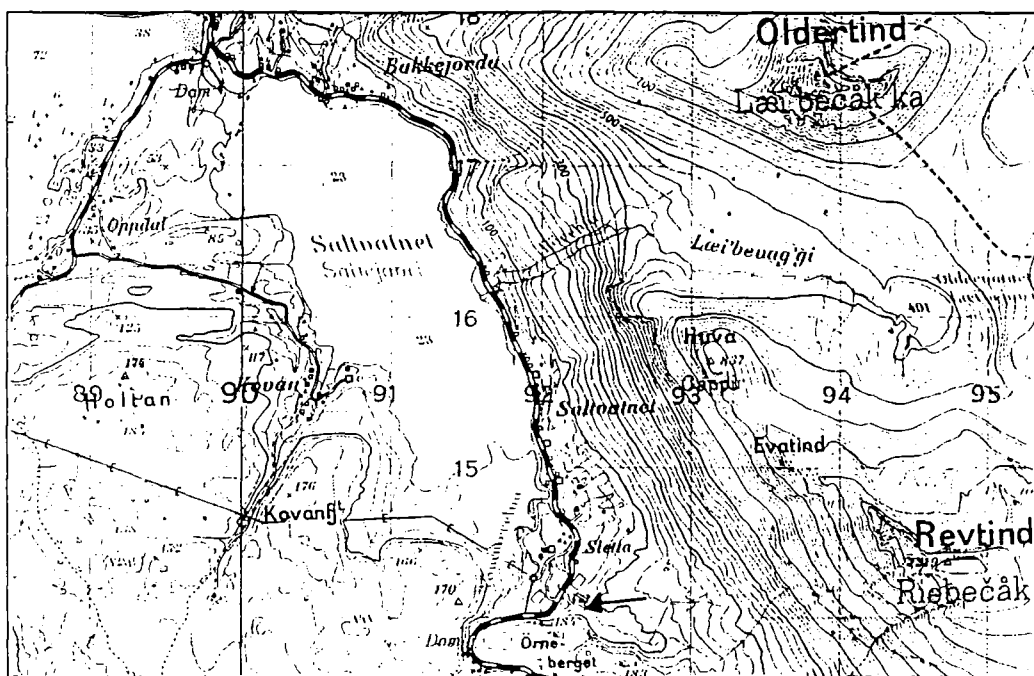
Topografi/landskapsrom: Gård i lia ned fra Oldertinden, med utsikt mot Saltvatnet og Novatind i sørvest. Gården ligger som den første av flere gårder langsmed Saltvatnet. Engene i området preges delvis av moderne drift, og delvis av gjengroing.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Flere, små slåttenger rundt husene holdes fortsatt i hevd, men ovenfor gården virker bjørkeskogen tett.

slåtteng	++	frisk, variert urte-eng
	+	fuktigere urte-eng
friskeng	+	geitrams-eng
	+	stornesle-eng
kratt	+	bringebær

Flora: I slåttengen finnes flere kulturmarksurter i fin mosaikk; karve, beitemarikåpe, småengkall, engsyre, hvitkløver, rødkløver, enghumleblom, skogmarimjelle, ryllik, løvetann, engsoleie og skogmarimjelle. Av graminoider finnes seterfrytle, rødsvingel, sølvbunke, seterrapp og engkvein.

I en forsenkning i en av slåttengene er det fuktigere, og her finnes soleihov, hundekjeks, vassarve, kvassdå, åkersnelle, timotei og skvallerkål.

Figur 37. M711-kart over lokalitetene Bakkejorda, Jegerbakken og Oppdal.

Bruksform: Engene slås med ljå og hesjes i juli. Slåtten brukes som fôr til både sau, kyr og gris. Ryllik, hundekjeks og karve blir fjernet fra slåtten.

Kulturminner og bygninger: På gården finnes et våningshus og to uthus som alle har torvtak. Bygningene har i all tid vært tjørbredd. En jordkjeller ligger oppi bakken, og brukes fortsatt til lagring av poteter.

Inngrep/skader: Lokaliteten er lite skjermet, med nyere bebyggelse tett ved og bilvei som går 20 m nedenfor husene. En eldre type strømførende ledning krysser lokaliteten.

Historikk/etnisitet: Bygningene er noe yngre enn på Jegerbakken (dvs. bygget etter 1893). Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) var bosetningen på Bakkejorda samisk mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Bonden var av den formening at han var den siste som drev jorda på gammelt vis. Han var desillusjonert når det gjaldt hva "ivrige befarere" kunne hjelpe til med, og ville av den grunn ikke la meg ta bilde av gården sin. (Forøvrig en hyggelig mann som gjerne svarte på spørsmål angående driften). Videre mener eieren at gården ikke er verneverdig, da bygningene ikke er spesielt godt vedlikeholdt.

Samlet vurdering: Klasse 2. Husene på gården representerer eldre byggeskikk og vedlikehold. Engene omkring holdes fortsatt i hevd, men er ikke spesielt artsrike. Lokaliteten ligger i et lite helhetlig kulturmarksområde.

Kilde for tilleggsopplysninger: Jon Michaelsen, eier av gården.

59. JGERBAKKEN (INNEN HOVEDGÅRDEN SALTVANNSGÅRDEN)

Beliggenhet: Sørøst for Saltvannet, ved Tømmerelva, ca. 40 m o.h. Kartblad Astafjorden (1332 II), UTM: WS 923 142.

Befart av og når: TA & KAB, 17. juli 1995.

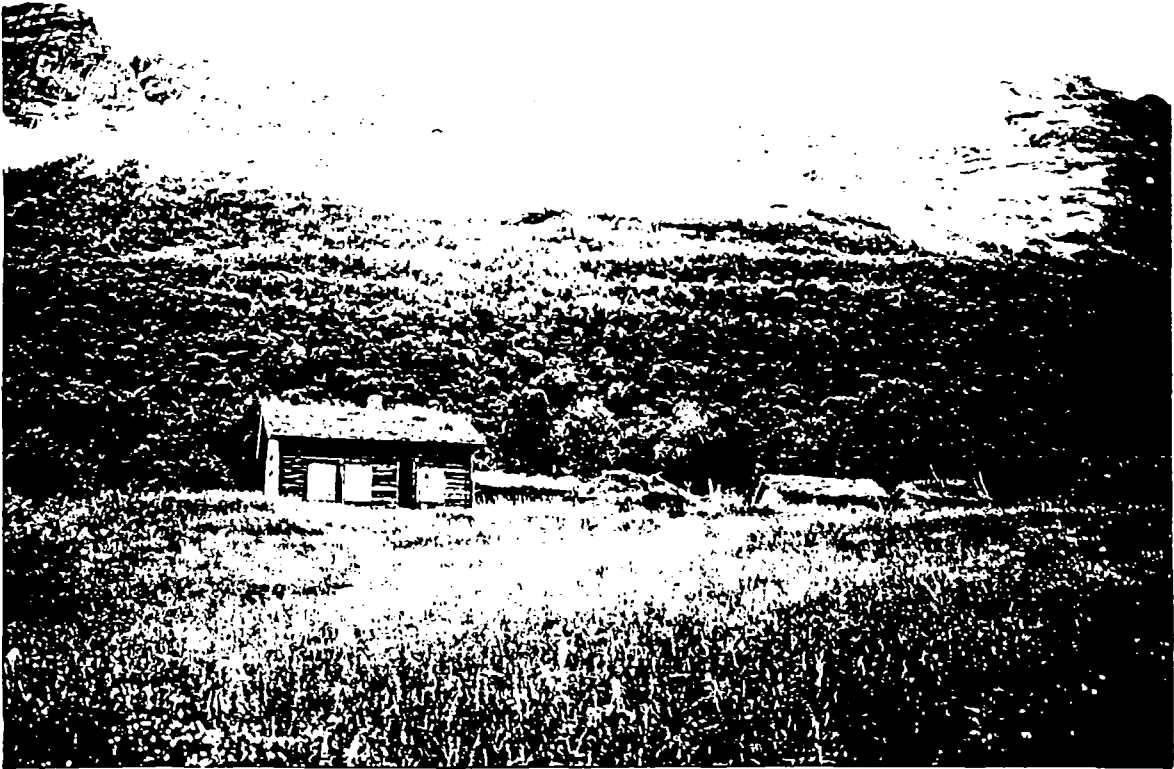
Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Gård i lia nedenfor den høye og bratte Revtinden, med utsikt mot Saltvannet i nordvest og Novatind i vest. Husene ligger øverst, med store åpne enger som strekker seg nedover mot Tømmerelva. I nord fortsetter engene til nabogården, men ellers er innmarka omsluttet av skog.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Gammel beitemark og eldre åkerland er gjengrodd med bjørk, og de gamle slåttengene bærer sterkt preg av gjengroing. Jorda er sandholdig.

frisk eng	+++	variert urte-eng med sølvbunke
	+	ballblom-eng
	+	enghumleblom-eng
	++	skogrørkvein-eng
kratt	+++	bringeber (gammelt åkerland)

Flora: Urteenga består i hovedsak av kvassdå, engsyre, engsoleie, skogstorkenebb, åkersnelle og sølvbunke. Av andre typiske gjengroingsarter på gammelt, gjødslet slåtteland finnes stornesle og høymole. Større bjørketrær står som tuntrær.

Figur 38. Jegerbakken. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 39. Engene på Oppdal. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Bruksform: I dag ligger engene rundt gården brakke. Eierne vurderer å gjøre gården om til museum (dette er imidlertid problematisk fordi størrelsen på gården gjør at den er jordbruksregistrert). En liten museumssamling eksisterer i den gamle mølla. Tidligere drift besto av sauehold og slått med hesjing. Reindrift har vært en attåtnæring.

Kulturminner og bygninger: Gården ble etablert i 1893, og husene stammer fra den tid. En eldre mølle er flyttet fra Tømmerelva til gårdstunet, og av andre hus er det et våningshus, en låve og en vedsjå. Alle husene har torvtak, og de fleste av husene er tjærebredd. Det er kalk i huspipene (ble brukt i eldre tid for at pipene skulle tåle frost). En forfallen gamle har vært fjøs for sau, og det finnes ellers tre gammetufter like nedenfor gårdshusene. Et steingjerde skiller Jegerbakken fra nabogården i nord.

Inngrep/skader: Det planlegges påbygning av våningshuset, men dette skal gjøres i stil med resten av bygningen.

Historikk/etnisitet: Fem samer var i 1850 oppsittere til gården, og en av dem, Henrik Johnsen, stammet fra en same som kom fra Jukkasjavri i 1690. Astafjord tinglaug delte i 1857 gården opp i mindre enheter, hvorav en av dem er Jegerbakken.

Andre opplysninger: Bilder fra gården i drift i 1956 henger på Folkemuseet i Oslo. Huseierne stiller seg positive til at vi slår enga! Grovfjord-området er et gammelt område for bjørn, og på andre siden av Tømmerelva finnes en bjørnegrav.

Samlet vurdering: Klasse 2. Lokaliteten har historisk dybde og det bygningsmessige preg den dag i dag. Lokalitetens verdi forringes av at vegetasjonen bærer sterkt preg av gjengroing.

Kilder for tilleggsopplysninger: Per Laberg. Jon Minde kjenner forøvrig gårdens historie, men har ikke vært kontaktet.

61. NIPEN

Beliggenhet: Sørvest for Nipfjellet, ca. 100 m o.h. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 687-694 118-124.

Befart av og når: TA & KAB, 17. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Helhetlig kulturlandskap i innlandet, mellom knauser og fjell. Området er småkupert, og dekker et areal på ca. 500 x 800 m. I nord og øst er det beitelier ned mot Nipvatnet og dyrkede enger, mens i sør er det gjengrodd med bjørkekratt. Vestover strekker det seg store enger. Bosetningen er konsentrert til området rundt en ca. 300 m lang veistubb, og er ikke spesielt dominerende i landskapet.

Vegetasjon og vegetasjonstyper:

våtmark	++	bukkeblad- og flaskestarr-eng
gamle slåttenger	+++	engsoleie-, hundekjeks-, engsyre-, harerug-, fjellgulaks- og sølvbunke-eng
gamle kornåkre	++	skogstorkenebb-, engsoleie-, engsyre- og fjellgulaks-eng
tuet mark	++	sølvbunketuer (flere steder)
lunder av bjørk og silkeselje		
parkbjørkeskog	+++	med spredte einerbusker i undervegetasjonen
bjørk og vierkratt		

Flora: Artsrikt. Totalt ble det registrert 108 arter (se egen artsliste).

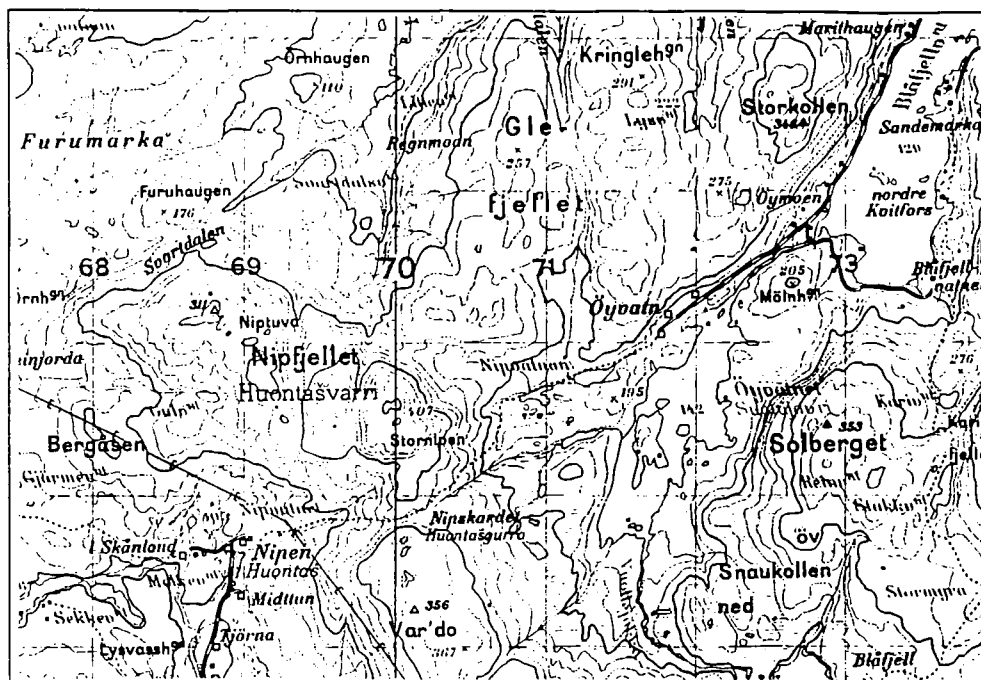
Blåkoll, bakkeseite, snøseite og bleikseite vitner om beite, mens svartstarr vitner om lysåpent terreng. De nitrofile artene geitrams og stornesle er etablert på gamle melkeplasser, mens sølvbunke har etablert seg som tuer på gamle tufter og i randen av de gamle kornåkrene. Av andre kulturmarksarter kan nevnes karve, ballblom, groblad, løvetann, jåblom, enghumbleblom, småengkall, marinøkkel, fjelltistel, markjordbær, flekkmure, tepperot, engreverumpe og einer.

Bruksform: Saue- og geitebeite samt slått på de store engene rundt bebyggelsen med unntak av et par enger som er dyrket opp, gjødslet og sådd med timotei. Deler av beitelandskapet, spesielt parkbjørkeskogen, samt deler av slåttemarka, er i ferd med å gro igjen med bjørk.

Kulturminner og bygninger: Det er flere steingjerder i de beitede liene opp mot Nipskardet, trolig gamle innhegninger for rein. I selve skaret finnes det beinrester etter rein som trolig har vært offergaver, og det er antatt at skaret ble brukt som offerplass i mangel av en offerstein. Tufter i den sørvestre delen av innmarka er restene etter gamle melkeplasser for rein, ellers er det flere tufter i den nordøstre delen av Nipen. I de sørvestvendte liene er det små planerte, gamle kornterrasser kalt "parsa". Et gammelt jordgjerde som går inne i parkbjørkeskogen er uten kjent betydning. Det finnes også en oppbygd vei av jord og stein som går mellom de gamle slåttengene. Dagens bosetning består av fem bolighus med tilhørende fjøs og uthus.

Inngrep/skader: Det har vært noe planting av gran i beiteliene i nordøst. En moderne kraftledning strekker seg over de østre beitebakkene. Noen av bolighusene er svært moderne. Her finnes også et moderne geitefjøs.

Historikk/etnisitet: Nipen er en såkalt markebygd. Den har vært helårsboplass siden 1700-tallet, da lulesamer kom hit og ryddet området. Samene høstet gress for å ha fôr til rein og geiter. Gamle melkeplasser vitner om reinost-tillaging. Osten ble brukt som skattebetaling fra markebygdene. Lofot- og Finnmarksfiske var attåtnæring om vinteren.

Figur 40. M711-kart over Nipen, Øymoen og Sandemarka.

Andre opplysninger: Kalkholdig grunn.

Samlet vurdering: Klasse 1. Markebygdene representerer en særegen type kulturlandskap innenfor fjordbygdene i Troms. Lokaliteten har historisk dybde, og har stor kontinuitet i husdyrdrift. Vegetasjonsmessig er lokaliteten relativt mangfoldig med beitelier, beiteskog og slåttenger. Floraen er også artsrik.

Kilde for tilleggsopplysninger: Oddmund Andersen, stipendiat i arkeologi ved IMV, Universitetet i Tromsø.

61. OPPDAL

Beliggenhet: Innerst i Grovfjorden. Kartblad Astafjorden (1332 II), UTM: WS 889-893 166-167.

Befart av og når: TA & KAB, 17. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Gård på en flate innenfor Grovfjorden, med utsikt østover mot Oldertinden. Det er flere store steinblokker inne på engene, og grov ur og blokkmark i kantene.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Store beite og slåttenger er i ferd med å gro igjen. I ytterkant slår bjørka seg opp.

frisk eng	+++	engsyre-, engsoleie- og fuglevikke-eng med tuet sølvbunke
kratt	+	bringeber

Flora: Vi fant 32 arter i løpet av vår befaring, og området kan karakteriseres som artsfattig (se egen artsliste). I den igjengroende friske enga vokser det noe einer, samt nitrofile arter som stornesle, geitrams, enghumleblom, høymole, løvetann og hundekjeks. Av mer nøysomme kulturspredte arter forekommer ballblom, skogstorkenebb, blåklokke og følblom.

Bruksform: Det er ingen drift i dag, så engene ligger brakke.

Kulturminner og bygninger: Det finnes en større tuft (egentlig flere tufter oppå hverandre) på gårdstunet, hvor det har vært funnet bl.a. smiredskaper og annet verktøy. På gårdstunet står det ellers et eldre, godt vedlikeholdt, verneverdig våningshus som opprinnelig kommer fra gårdskonas hjemplass, og en låve som har låvebru oppbygd av stein. På slåttenga finnes flere rydningsrøyser og en stor, kløfta kampestein som det kan være knyttet tradisjon til.

Inngrep/skader: To små hytter ligger på et lite høydedrag rett ved hovedhuset på Oppdal. To bilvrak er etterlatt. Det er plantet gran i ytterkant av innmarka.

Historikk/etnisitet: Gårdsfolket var først av samisk opprinnelse, senere (sent på 1800-tallet) var det norske brukere her. Sagaen sier at samene i Grovfjord bygde båter for Sigurd Slembe, og Slembe-hulen i nærheten har fått navn etter ham.

Andre opplysninger: Bergrunnen består av granitt. En myr i forlengelse av de gamle slåttengene er vegetasjonshistorisk undersøkt ved Christin Jensen, stipendiat ved Avd. for økologisk botanikk, Universitetet i Tromsø.

Samlet vurdering: Klasse 3. Det har vært lite kontinuitet i driftsformer opp i våre dager, så det opprinnelige preget er ved å forsvinne.

Kilde for tilleggsopplysninger: Oddmund Andersen, stipendiat i arkeologi ved Tromsø museum.

62. SANDEMARKA

Beliggenhet: På sørøst-siden av Blåfjellvatnet, ca. 160 m o.h. Kartblad Tjeldsundet (1332 III), UTM: WS 73 13.

Befart av og når: TA & KAB, 17. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: En gård i lia under Kvittfjellet, med utsikt utover Blåfjellvatnet. Stien til Blåfjell tar av fra Sandemarka.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Innmarka gror igjen med sølvbunke som nå har tuet seg. Ovenfor gården ligger det et større område med kalkrik beitemark.

Flora: Ikke undersøkt nærmere.

Bruksform: Helårsboplass. Det er i dag ingen drift knyttet til gården, og engene ligger brakke.

Kulturminner og bygninger: Flere gammetufter ligger i nærheten av gårdshusene, samt en sjå med torvtak.

Inngrep/skader: Gran er plantet ut.

Etnisitet: Ifølge kartene til J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) var bosetningen mot slutten av 1800-tallet samisk.

Andre opplysninger: Vi fikk ikke komme inn på gården, så registreringer er gjort fra langt hold.

Samlet vurdering: Klasse 3.

Kilder for tilleggsopplysninger: Oddmund Andersen.

63. ØYMOEN

Beliggenhet: På sørvest-siden av Blåfjellvatnet, ca. 160 m o.h. Kartblad Tjeldsundet (1332 II), UTM: WS 727-729 138-140.

Befart av og når: TA & KAB, 17. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Lite, forhenværende bruk i østvendte bakker ned mot Blåfjellvatnet, med gran og bjørkeskog i bakkant. Bruket ligger på oversiden av grusveien langs Blåfjellvatnet. I nord, bak et bjørkekratt, ligger en jordgamme og et par åpne enger.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: En gammel kornåker på en terrasse ovenfor husene gror igjen med urter. Omkring tuftene nedenfor husene er det mye sølvbunke. Skogen består for det meste av bjørk, men gran er plantet ovenfor kornåkeren.

friskeng	++	skogstorkenebb-, sølvbunke-, engsoleie- og skarmarikåpe-eng
	+++	tuett sølvbunke-eng med skogstorkenebb og engsoleie
	+++	tuett sølvbunke

Flora: Generelt er området artsfattig, med 44 registrerte arter (se egen artsliste). En stor silkeselje er tuntre på det forhenværende bruket, ellers finnes flere einerbusker i bakkene. Markjordbær, karve og ballblom er av de mer eksklusive kulturspredte artene, men engsyre, ryllik, skogstorkenebb, fjelltistel, engsoleie, hundekjeks og høymole finnes også. Hengeaks og svartstarr er to arter som sannsynligvis er avhengig næringen fra beitedyra.

Bruksform: I dag ligger en eldre kornåker i innmarka brakk, og husene fungerer som fritidsboliger. Sauemøkk tyder på at det fortsatt er noe beite.

Kulturminner og bygninger: Det er flere tufter på området. En mosegrodd rydningsrøys ligger under en silkeselje- og bjørketre-lund. I nord står et gammelt steingjerde som avgrenser innmarka, og nord for dette gjerdet igjen ligger det en jordgamme fra 1950-tallet. Jordgammen er ved å falle sammen, men kan fortsatt restaureres.

Beskrivelse av gammen: Sjøen er en stavgamme med torv kun på taket. Denne ligger vegg i vegg med fjøset, en buegamme (buet tømmer i tak-konstruksjonen) som er helt torvlagt. Innenfor torva ligger avbarkede bjørkestokker, ris og bark. Det er jordgulv i hele bygget, men plank er lagt utover. Fjøset har båser til husdyra, og et par små vinduer i fjøset slipper inn lys. Gammen har innlagt strøm. I sjåen ligger gammelt jordbruksutstyr. Ytterveggen bærer preg av gjenbruk av materialer. I veggen er det blant annet et kjerrehjul, flere båttiljer m.m.

Inngrep/skader: En eldre type strømledning krysser over området. Det er to hytter her, en moderne og et lite, eldre hus som er bygget ut.

Historikk/etnisitet: Øymoen tilhører markebygdene, og det var opprinnelig markesamer som bodde her. Under 2. verdenskrig bodde folket i jordgammer.

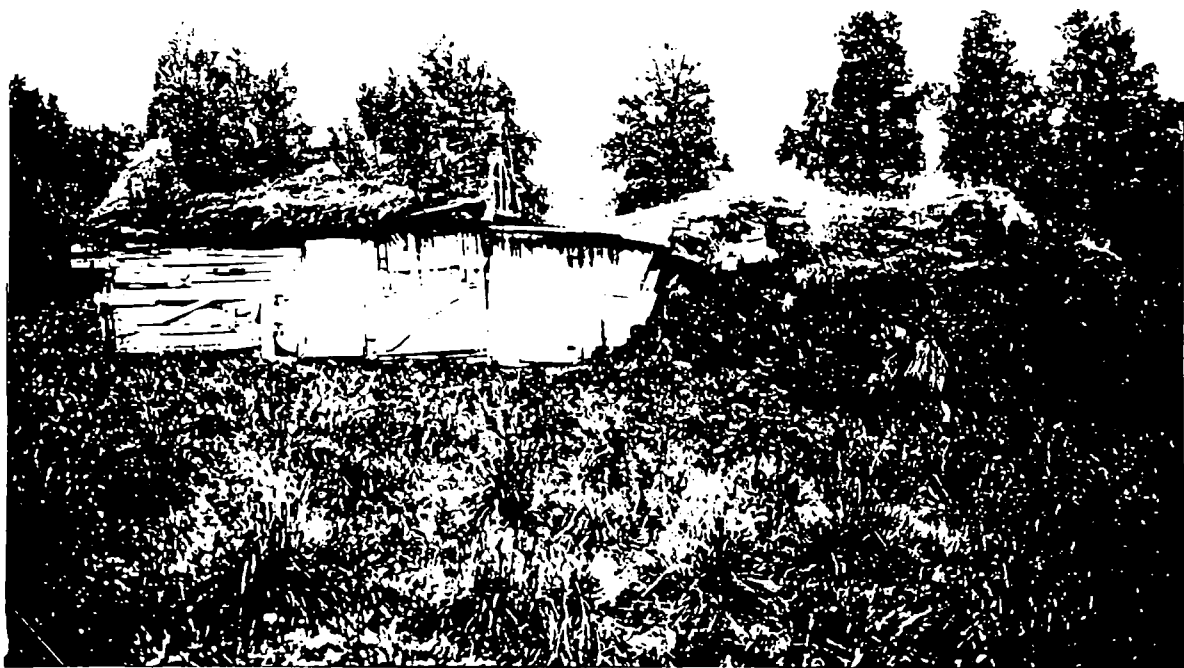
Andre opplysninger: Ifølge kartene til J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) var bosetningen i området samisk mot slutten av 1800-tallet.

Samlet vurdering: Klasse 2. Lokalteteten har historisk dybde, og har klar kulturmessig verdi m.h.t. gammen. Lokaltetetens verdi er noe forringet ved at vegetasjonen er i ferd med å miste sitt kulturpreg.

Kilder for tilleggsopplysninger: Oddmund Andersen, stipendiat i arkeologi ved Tromsø museum, og Ingrid Helga Johnsen, 87 år, som eier gammen og har helårsbolig på nedsiden av veien.

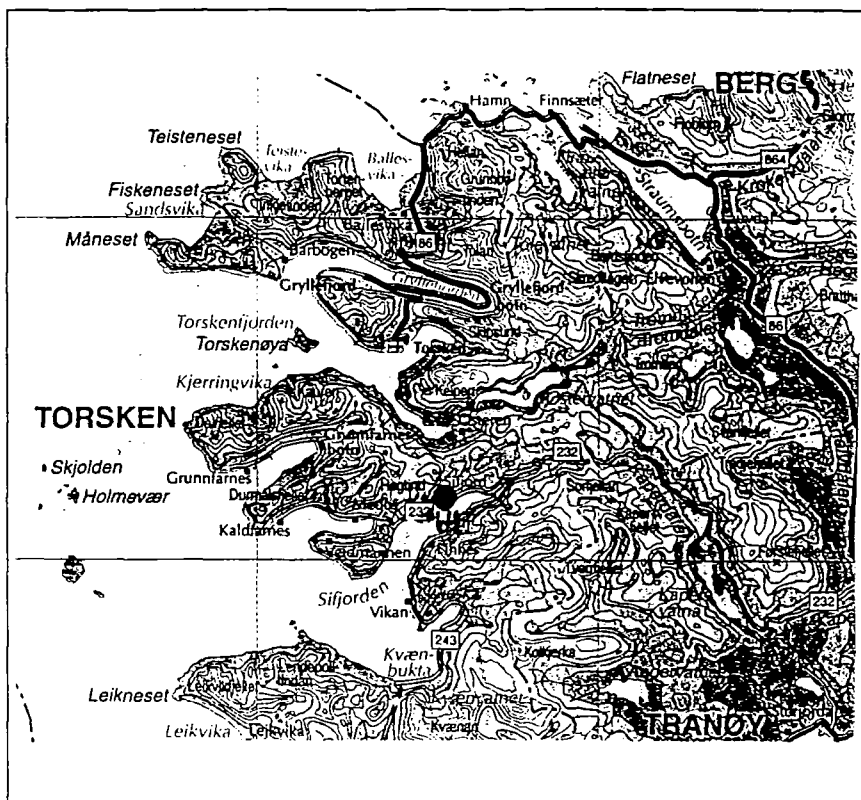

Figur 41. Nipen. Utsikt mot Nipvannet og beitebakkene med steingjerder. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 42. Torvgammen på Øymoen. (Foto: Kari Anne Bråthen)

TORSKEN KOMMUNE

Figur 43. Torsken kommune. Lokaliteten besøkt i 1984 er merket av.

SENJA

***64. SIFJORD**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Gryllefjord (1333 I), UTM: WT 84 87.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

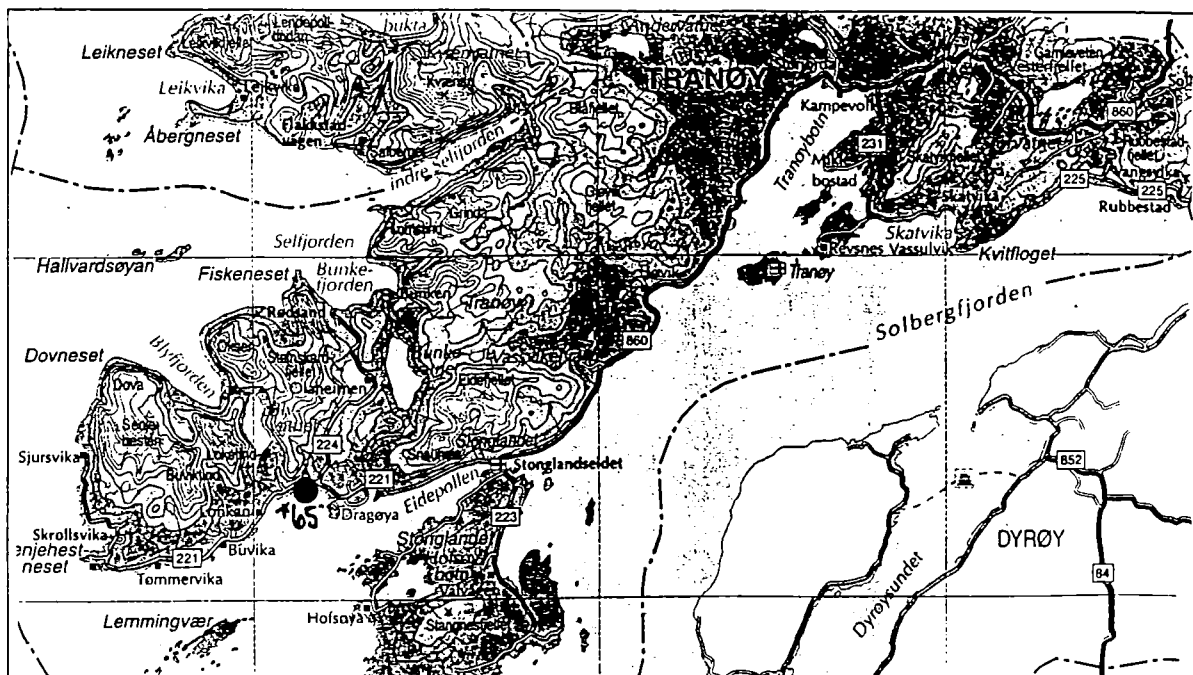
Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: En beitebakke med et klart rasmarkspreget, og med oppslag av bjørk i 1984.

Beitebakke: Dels smyle- og dels skogørkvein-dominert bakke, med mye bringebær. Tepperot, dunhavre, smyle og fjellgulaks er hyppige. I den smyle-dominerte delene kommer også skogstorkenebb, vendelrot, mjødukt og sauetelg inn.

Vurdering: Botanisk sett er beitebakken interessant, men fragmentarisk i kulturmarks-sammenheng.

TRANØY KOMMUNE

Figur 44. Tranøy kommune. Lokaliteten besøkt i 1984 er merket av.

SENJA

*65. Å

Beliggenhet (UTM): Kartblad Stonglandet (1333 II), UTM: WS 79 64.

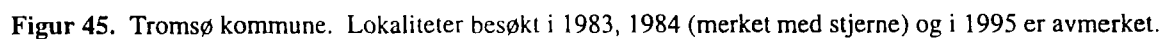
Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

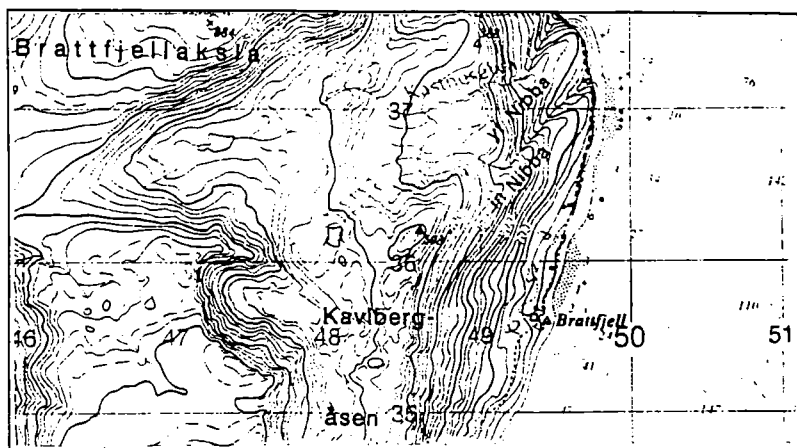
Beitebakke: Hovedsakelig sølvbunke-dominert, men innimellom finnes noen mindre hundegress-dominerte områder hvor engkvein også er hyppig. Bakken har einerbusker og større trær. Ifølge Schwenke (1987) er dette den eneste beitebakken på Sør-Senja. I 1984 var det bare 15-20 sauer på beite.

Vurdering: Botanisk sett er beitebakken mindre interessant.

Beliggenhet: På vestsiden av Ullsfjorden, i nedkant av Kavlbergåsen. Kartblad Ullsfjord (1534 II), UTM: DC 493-495 355-362.

Befart av og når: JA & KAB, 10. september 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Figur 46. M711-kart over Brattfjell.

Topografi/landskapsrom: To østvendte gårder i hellende terreng ned mot Ullsfjorden, med utsikt mot Jegervasstindan og Lyngen. Engene ligger åpne med en gård i hver ytterkant, ca. 500 m fra hverandre. Bjørkeskog overtar der engene slutter, og en eldre kjerrevei fører fram til Brattfjell. Gårdene ligger skjermet i et helhetlig område.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Bergrunnen består av glimmerskifer, og vegetasjonen er frodig. De store engene mellom nordre og søndre gård er fortsatt åpne, men domineres av kraftige urter og gress.

frisk eng	+++	tuett sølvbunke-eng (flere steder)
	+++	skogrørkvein-eng
	+++	varierte urteeng
	+	geitrams-eng

Flora: På engene finnes flere kulturbegunstigede urter i fin mosaikk, som karve, ryllik, hvitkløver, nyseryllik, småengkall, engsyre og krypsøleie. I mer fuktige drag opptrer nitrofile arter som stornesle, mjødukt, geitrams og hundekjeks. Soleihov, skogstorkenebb, nyremarikåpe, skarmarikåpe og enghumbleblom er også hyppige. Foruten sølvbunke, finnes mye engkvein og noe timotei. Som tuntrær står det en furu i nordre gård og en rogn i søndre gård. Rabarbra og reinfann er plantet ved husene. Noen få einerbusker vokser i innmarka.

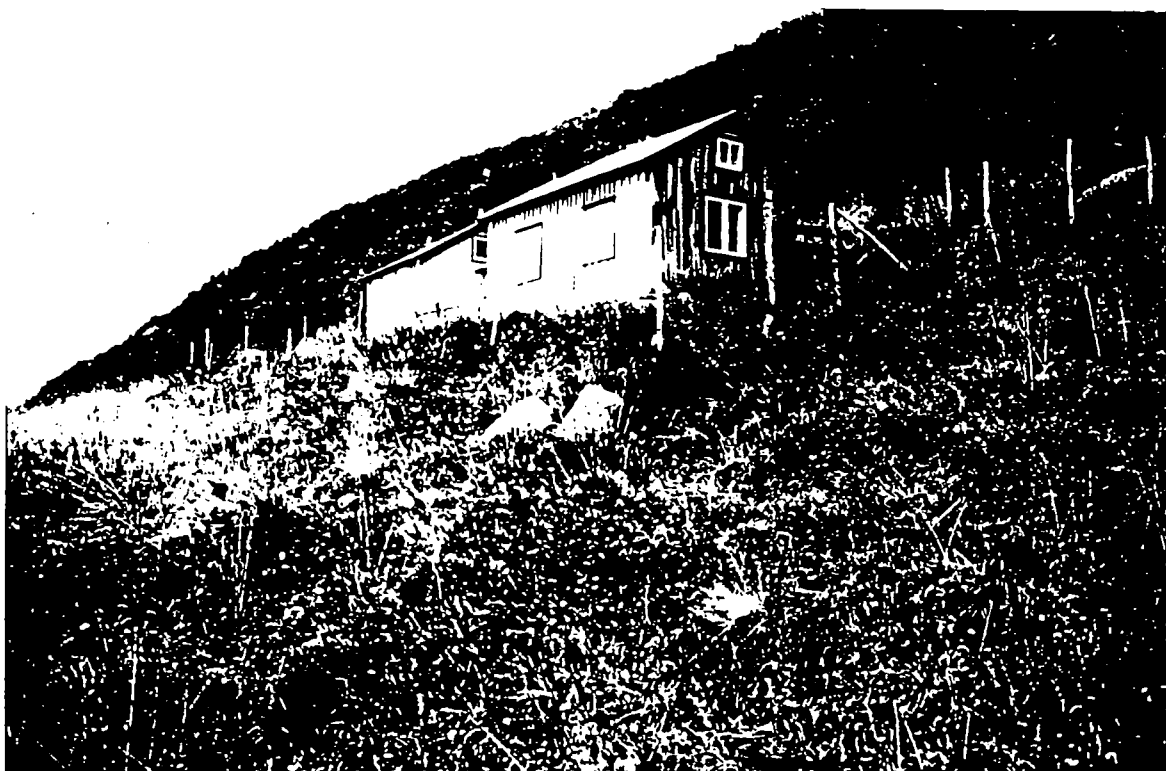
Under en botanisk undersøkelse utført i 1977 av Ola Skifte, ble det i området fra Oldervika til Brattfjell notert over 150 arter av høyere planter.

Bruksform: Det er fortsatt beite av sau på engene mellom gårdshusene, men til tross for beitingen ser disse brakke ut. En inngjerdet potetåker er overvokst med vassarve.

Kulturminner og bygninger: Kjerreveien som fører fram til Brattfjell er på flere steder bygget opp med stein fra stranden. Nordre gård består av en påbygget tomannsstue, en sjå og en eldre låve med låvebru som delvis har fått ny grunnmur. Bygningene har skiferstein på taket. Et naust ligger nede ved stranden. Langs stien til søndre gård er det små, steinlagte bruer over små bekkedar. Et falleferdig naust, delvis laftet og delvis påbygget med panel, ligger like før

Figur 47. Den nordre gården på Brattfjell. (Foto: Kari Anne Bråthen)

Figur 48. Gunnarheimen. (Foto: Kari Anne Bråthen)

søndre gård. Søndre gård består av et nyere og et eldre hus, samt en nyere, men dårlig vedlikeholdt låve og to små naust. Det eldste huset har smalpanel og er malt rødt på alle sider med unntak av nordsiden, som virker umalt. Grunnmuren til huset er bygget opp av flate steiner. På taket er det takpapp. Noen eldre jordbruksredskaper står ute og rustet.

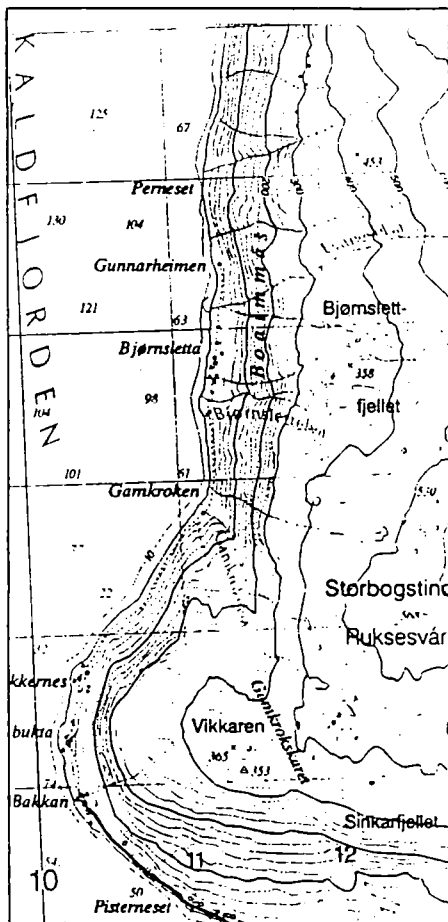
Inngrep/skader: En liten hytte ligger ved den søndre gården. En strømførende ledning av eldre type krysser området. Ståltrådgjerder på engene har falt sammen.

Andre opplysninger: Artige formasjoner av glimmerskifer preger strekningen ut mot Brattfjell.

Samlet vurdering: Klasse 2 til 1. Området bærer preg av at driften er tilnærmet opphørt, men det finnes flere kulturminner på lokaliteten. Gjengroingen går sannsynligvis relativt raskt ettersom vegetasjonen er så frodig.

Kilde for tilleggsopplysninger: Notat fra Ola Skifte.

67. GUNNARHEIMEN

Beliggenhet: På østsiden av Kaldfjorden på Kvaløya. Kartblad Tromsø (1534 III), UTM: DC 113 374.

Befart av og når: JA & KAB, 10. september 1995.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Topografi/landskapsrom: Vestvendt liten gård i bratt li ned mot stranden, med Bjørnslett fjellet i bakkant og med god utsikt mot Store Blåmannen (1044 m o.h.). Området er på snaut 100 x 100 m, og er svært helhetlig. Gården er den siste av en rekke små gårder langs stien nordover fra Kjosen.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: Innmarka bærer preg av gjengroing, med flekkvis ensartet, storvokst vegetasjon og flekkvis variert vegetasjon. Bjørkeskog omkranser området.

friskeng	++	stornesle-, kvassdå-, krypsleie- og engsoleie-eng
fukteng	+	grannmarikåpe- og soleihov-eng

Figur 49. M711-kart over Gunnarheimen.

Figur 50. Kjerreveien mot Gunnarfjell. (Foto: Kari Anne Bråthen)

tørreng ++ sølvbunke-,
rødsvingel-
og
engkvein-
eng
++ ryllik- og
engsyre-
eng

lund av bjørk og silkeselje

Flora: Innmarka er artsrik tatt i betraktning at området er såpass lite. Totalt 62 arter ble registrert (se egen artsliste).

Av viktige kulturmarksarter i innmarka ble det registrert prestekrage, sibirgressløk, sløke, trefingerurt, fjellrapp og svartstarr. En storvokst silkeselje sto sentralt i bakken. Av andre, mer vanlige kulturmarksarter ble det registrert einer, ryllik, fjelltistel, seterrapp, hvitkløver, engsyre, grannmarikåpe, enghumleblom, timotei, fjellgulaks, mjødurt og rogn.

Bruksform: Innmarka ligger brakk, men har etter vegetasjonen å dømme både vært slått og beitet.

Kulturminner og bygninger: En kjerrevei bygget opp av stein og jord fører fram til gården. På et lite oppbygget platå, sentralt i innmarka, er det inngjerdet et lite bolighus (kan minne om en tomannsstue) med en sjå rett opptil (sannsynligvis et gammelt fjøs). Utenfor gjerdet står en utedo og en overbygd brønn, og i innmarka er det rester av staur og ståltråd etter hesjing. Et nyere naust står på sørsiden av stranden, og under befaringen lå det en toroms nordlandsbåt utenfor. En stø av steiner er lagt opp utover fra naustet. Alle bygningene er pent vedlikeholdte.

Inngrep/skader: Stolpene etter en gammel strømledning står igjen.

Historikk/etnisitet: Gunnarheim er en sjøsamisk gård. Den kan evt. ha vært brukt som sommerboplass i likhet med gammene i Lyfjorden like ved. Ifølge J.A. Friis (1861, 1888 og 1890) sine kart var det samisk bosetning i området mot slutten av 1800-tallet.

Andre opplysninger: Gunnarheim ligger en drøy times gange langs stranden fra Kjosen.

Samlet vurdering: Klasse 2 til 1. Dette begrunnes med at landskapet er helhetlig, og ligger i en av kystbygdene i Troms. Gården er liten og ligger i et vanskelig terreng, og den representerer således en bosetning med små kår. Botanisk sett er det relativt rikt, men det kulturpåvirkede preget er ved å svekkes.

Kilde for tilleggsopplysninger: Hans Ragnar Mathisen.

68. INDRE KOBBEVÅG

Beliggenhet: Innerst i Kobbevågen, på vestsiden av Balsfjorden. Kartblad Tromsø (1534 III), UTM: DC 156 101.

Befart av og når: KAB & VV, 26. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Et lite bruk som ligger i sørøstvendt, skrånende terreng innerst i Kobbevågen. Kvitfjellet og Middagstinden ligger i bakkant.

Vegetasjon og vegetasjonstyper: En slåtteng av småtuet sølvbunke har innslag av timotei. En beitemark har ulik utforming: En tørr beitebakke med hvitkløver, sølvbunke og engkvein, en fuktig eng med vassarve og bekkeblom, og en parkbjørkskog med bjørkeklynger og enslige, høye og tynne bjørketrær.

Flora: Kulturmarksarter som karve, tunrapp, hvitkløver, ryllik og engsyre er vanlige.

Bruksform: Innmark- og utmarksbeite, samt slått.

Kulturminner og bygninger: Liten, godt vedlikeholdt toromsstue samt et eldre fjøs som er omgjort til stue. Nyere vinduer i begge bygningene bryter noe av det gamle preget.

Inngrep/skader: Hovedveien går tvers over området.

Samlet vurdering: Klasse 3. Kulturlandskapet har liten botanisk verneverdi, og bygningene har delvis mistet sitt opprinnelige preg.

69. ØVRE FINNJORD

Beliggenhet: Innerst i Andersdalen. Kartblad Malangseidet (1533 IV), UTM: DC 242-249 088-092.

Befart av og når: KAB & VV, 25. juli 1995.

Landskapsregion: Fjordbygder i Nordland og Troms (32).

Topografi/landskapsrom: Gårdsbruket ligger i en åpen del av Andersdalen, der Tverrelva og Andersdalselva møtes. Engene er sannsynligvis anlagt på grøftede myrer.

Vegetasjon, vegetasjonstyper og flora: Vegetasjonen i beiteengene oppover Andersdalen ble ikke undersøkt. Engene rundt husene er ikke av interesse.

Bruksform: Moderne drift; gjødslete timoteiåkrer til slått, og enger med plenpreg oppover i Andersdalen som følge av beitende kyr.

Kulturminner og bygninger: Gården består av nye hus og driftsbygninger, foruten rester etter sjåer oppover i Andersdalen.

Historikk: Gården er fra 1800-tallet, og det er 5. generasjon som holder til der nå. Tidligere drev de med byggdyrking, om vinteren var det fangst og fiske. Lenger innover Andersdalen har landskapet vært påvirket av beite, myrslått og torvstikking, og man finner fortsatt rester etter sjåer brukt til tørking av torv. Ved Rundvannet, 3 km inn i Andersdalen fra Øv. Finnjord, finnes et reingjerde i stein.

Inngrep/skader: Granplanting.

Samlet vurdering: Klasse 3. Det kan være beitepreget vegetasjon av verdi oppover i Andersdalen, men p.g.a. gårdens ellers så moderne preg, vil kulturlandskapet være lite helhetlig.

Kilde for tilleggsopplysninger: Randi Johansen.

REBBENESØY

*70. FORRABALTEN SV

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbenesøya (1535 III), UTM: DC 108-114 681-683.

Befart av og når: A. Elvebakk, 1983.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter: Strandflater med beitebetinget vegetasjon, samt sørberg og grov ur. I sørberget finnes berggull, hundekveke, småbergknapp og stemorsblomst, mens i uren finnes taggbregne, rødsildre, villrips og markjordbær.

Beitemark: Tyttebær- og smyle-vegetasjon med engkvein, fjellmarikåpe, legeveronika, fjellgulaks, aksfrytle, engfrytle, dunhavre, engsyre, rødsvingel og vanlig arve. I bunnsjiktet finnes fjærgråmose.

Beiteenger: Rødsvingel-, fjellmarikåpe-, harerug- og følblom-vegetasjon med innslag av gåsemure og einerklynger. I bunnsjiktet finnes engkransmose.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark.

***71. LØKSEFJORD**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Rebbernesøya (1535 III), UTM: DC 12 71.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåtteng: Dels sibirgressløk-dominert, dels sølvbunke- og slåttestarr-dominert eng med innslag av skarmarikåpe og engsoleie. Bunnsjiktet er dominert av engkransmose.

Beitebakker: Dunhavre- og fjellgulaks-dominert bakke med innslag av urtene tiriltunge, skogstorkenebb, engsoleie, fuglevikke og skarmarikåpe. Smyle- og blåbær-hei med mye fjellkrekling. Det var bare noen få sauer på beite i 1984.

Det var oppslag av bjørk i kulturmarken.

Kulturminner: Et steingjerde.

Vurdering: Botanisk sett en interessant kulturmark.

RINGVASSØY

***72. SKARSEFJORD**

Beliggenhet (UTM): Kartblad Ringvassøya (1534 IV), UTM: DC 17-18 64.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Slåttenger: Sølvbunke-enger. I 1984 var de Flere slåttenger var i drift i 1984, men disse er ikke beskrevet.

Beitebakker: Tørrere knauser er fjellmarikåpe-dominert med geitsvingel og ryllik. På fuktigere partier dominerer gressene i en smyle- og blåbær-variant, en gulaks- og engkvein-variant, en gulaks-, finnskjegg- og sølvbunke-variant og en sølvbunke-, finnskjegg- og slirestarr-variant. I de fuktigste områdene kommer gulstarr inn. Beitebakkene ligger i kupert terreng.

Beiteskog: Åpen og fortsatt beitepåvirket, men ikke nærmere beskrevet.

Vurdering: Beitepåvirkningen har gitt en godt utviklet kulturmark.

VENGSTØY

*73. STORDALEN

Beliggenhet (UTM): Kartblad Vengstøya (1434 I), UTM: DC 04 48.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakke: En del av beitebakken er fjellgulaks-dominert med mye innslag av dunhavre, noe mindre hundegress og lifiol. En annen del er sølvbunke- og finnskjegg-dominert, og har innslag av smyle, fjellgulaks og blåbær. I 1984 var det ubetydelig beite av sau, og det var oppslag av bjørk i deler av beitebakken.

Vurdering: Beitebakken preger området, og er botanisk sett interessant kulturmark.

KVALØY

*74. GRØTFJORD

Beliggenhet (UTM): Kartblad Ringvassøya (1534 IV), UTM: CC 05 43.

Befart av og når: J.T. Schwenke, 1984.

Landskapsregion: Kystbygdene i Troms (37).

Kulturmarkstyper m/ kulturmarksarter:

Beitebakker: Sølvbunke-dominert med dels betydelig innslag av smyle, fjellgulaks, smårapp og dels innslag av geitsvingel og engkvein på de tørreste partiene. Dunhavre er vanlig i beitebakken. Noen få sauer og en flokk geiter beitet i området.

I 1984 var det flere oppdyrkede slåttenger i drift.

Vurdering: Beitepåvirkningen har skapt en spesiell type kulturmark med sølvbunkedominans. Området har tilsynelatende lite helhet i driftsformer.

LITTERATURLISTE

- Bråthen, Kari Anne & Alm, Torbjørn (1996) Vågen - en sjøsamisk bygd i Nord-Troms. Ottar 209:56-57.
- Elvebakk, Arve (1984) Verneverdig kystvegetasjon i Troms. Delrapport 1: Verneverdig kystvegetasjon på Ytre Rebbenesøya og på øyene utafor. Intern rapport, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 22 s.
- Elvebakk, Arve (1988) Kommentar til vegetasjonskart over Mjølvik-området, Sandøya. Intern rapport, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 6 s.
- Elven, Reidar & Norderhaug, Ann (1992) Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Del 2. Håndbok for feltregistrering - viktige vegetasjonstyper i kulturlandskapet i Nord-Norge. Direktoratet for naturforvaltning.
- Fareth, Eigill (1982) Nord-Norges berggrunn - en naturhistorie i stein. Ottar 136.
- Friis, J. A. (1861) Ethnographiske kart over Finnmarkens amt. 10 blade. Christiania.
- Friis, J. A. (1888) Ethnografiske kart over Finnmarkens amt. 6 blade. Kristiania.
- Friis, J. A. (1890) Ethnografiske kart over Tromsø amt. 6 blade. Kristiania.
- Jensen, Christin & Julkunen, Antero (1991) Vegetasjon og vegetasjonshistorie i Tromsø kommune. Foreløpig rapport i forbindelse med Landskapsplanen for Tromsø kommune. Intern rapport, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 28 s.
- Kongsbakk, Elisabeth (1992) Landskap som en ressurs i en nord-norsk bykommune. Institutt for landskapsarkitektur, Ås-NLH.
- Lid, Johannes & Lid, Dagny T. (1994) Norsk flora. 6. utgave ved Reidar Elven. Det norske samlaget.
- Mikalsen, Jenny & Often, Anders (1993) Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms, 1992. Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 97 s.
- NIJOS (1994) Nasjonal oversikt over verdifulle kulturlandskap i jordbrukslandskapet.
- Norberg, May-Britt E. & Mikalsen, Jenny (1995) Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms. 22 utvalgte områder. Registreringer 1992-1994. Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. Rapport nr. 59-1995, 109 s.
- Norderhaug, Ann (1992) Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Del 2. Håndbok for feltregistrering. Direktoratet for naturforvaltning.

- Schanche, Audhild (1983) Hva kan gravhauger og gårdshauger fortelle om bosettingshistorien i Sør-Troms? Ottar 141: 26-31.
- Schwenke, Jan-Thomas (1987) Kulturbetinga vegetasjon i Ytre Troms. Vernekriterier, lokalitetsliste og lokalitetsbeskrivelse. Preliminær rapport, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 59 s.
- Skifte, Ola (1978) Floraen i Oldervikområdet: Notat på grunnlag av befaringer mellom Oldervik og Brattfjell. Brev til Park-, friluft- og idrettsvesenet i Tromsø.
- Storm, Dikka (1982) Markebygder. Ottar 137: 36-38.
- Vorren, Karl-Dag & Alm, Torbjørn (1983) Kulturbetinget utmarksvegetasjon i Nord-Norge mellom ca. 68 og 70° nord. Polarflokken 7: 135-165.
- Vorren, Ørnulv (1982) Kystsamenes husformer. Ottar 137: 59-68.
- Østebrøt, Akse (1992) Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Del 1. Direktoratet for naturforvaltning.
- Øvstedal, Dag-Olav (1983) Ad botaniske undersøkelser med henblikk på verneverdi i Ytre Nord-Troms i 1983. Intern rapport, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Troms. 5 s.

VEDLEGG: ARTSLISTER FRA BESØKTE LOKALITETER

Arter	Lokalitet													
	lokalitetsnummer og navn													
norsk navn (latinsk navn)	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Sletnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt-øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunnheim
bakkesøte (<i>Gentianella campestris</i> ssp. <i>campestris</i>)			x								x			
bakkesjerner (<i>Erigeron acer</i>)	x													
ballblom (<i>Trollius europaeus</i>)	x	x	x	x			x		x		x	x	x	x
beitemarikåpe (<i>Alchemilla monticola</i>)								x						
berggull (<i>Erysimum hieracifolium</i>)	x													
bergskrinneblom (<i>Arabis hirsuta</i>)	x	x									x			
bergveronika (<i>Veronica fruticans</i>)	x	x	x										x	
bitterbergknapp (<i>Sedum acre</i>)	x					x								x
bjørnbrodd (<i>Toxifolia pusilla</i>)						x								
bjørk (<i>Betula pubescens</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
bleikmyrklegg (<i>Pedicularis lapponica</i>)						x								
bleikstarr (<i>Carex pallescens</i>)														x
bleiksøte (<i>Gentianella aurea</i>)			x			x					x			
bleiksvier (<i>Salix hastata</i>)	x							x	x		x		x	
bløkkebær (<i>Vaccinium uliginosum</i>)	x		x		x	x	x	x	x	x	x			
blåbær (<i>Vaccinium myrtillus</i>)		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
blåkløkke (<i>Campanula rotundifolia</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
blåkoll (<i>Prunella vulgaris</i>)	x										x			
blålyng (<i>Phyllocladus caerulea</i>)			x											
bringebær (<i>Rubus idaeus</i>)												x		
buestarr (<i>Carex maritima</i>)						x								
bukkeblad (<i>Menyanthes trifoliata</i>)									x		x			

Arter	Lokalitet													
norsk navn (latinsk navn)	lokalitetsnummer og navn													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt-øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunnheim
butrot (<i>Artemisia vulgaris</i>)						x								
bustnype (<i>Rosa villosa</i> ssp. <i>mollis</i>)	x													
dunhavre (<i>Avenula pubescens</i>)	x						x							
duskmjurrull (<i>Eriophorum angustifolium</i>)					x	x				x				
dvergbjørk (<i>Betula nana</i>)			x			x	x			x				
dvergjamne (<i>Selaginella selaginoides</i>)			x				x							
einer (<i>Juniperus communis</i> ssp. <i>communis</i>)	x	x	x		x	x		x	x	x	x	x	x	x
elvesnelle (<i>Equisetum fluviatile</i>)						x					x			
engfiol (<i>Viola canina</i> ssp. <i>canina</i>)														
engfrytle (<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>multiflora</i>)	x	x		x							x	x	x	
enghumleblom (<i>Geum rivale</i>)						x		x	x		x	x	x	x
engkvein (<i>Agrostis capillaris</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
engreverumpe (<i>Alopecurus pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i>)				x	x				x		x			x
engsmelle (<i>Silene vulgaris</i>)	x													
engsnelle (<i>Equisetum pratense</i>)	x	x	x		x						x	x	x	
engsoleie (<i>Ranunculus acris</i>)	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x
engsyre (<i>Rumex acetosa</i>)		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
finnskjegg (<i>Nardus stricta</i>)		x	x	x	x	x	x			x				
firblad (<i>Paris quadrifolia</i>)	x													
fiellbakkestjerne (<i>Erigeron borealis</i>)		x									x			
fiellbukne (<i>Athyrium distentifolium</i>)									x		x			
fiellfiol (<i>Viola biflora</i>)	x	x	x						x		x		x	x
fiellforglemmegei (<i>Myosotis decumbens</i>)	x	x												x
fiellfrøstjerne (<i>Thalictrum alpinum</i>)	x		x						x		x			

Arter	Lokalitet													
norsk navn (latinsk navn)	lokalitetsnummer og navn													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim
fjellgulaks (<i>Anthoxanthum odoratum</i> ssp. <i>alpinum</i>)	x	x	x				x	x		x	x	x	x	x
fjellkattfot (<i>Antennaria alpina</i>)		x												
fjellkrekling (<i>Empetrum nigrum</i> ssp. <i>hermaphroditum</i>)			x		x	x	x	x		x	x			
fjellkråkefot (<i>Lycopodium annotinum</i> ssp. <i>alpestre</i>)			x											
fjellmarikåpe (<i>Alchemilla alpina</i>)	x		x	x	x	x	x		x				x	x
fjellrapp (<i>Poa alpina</i>)	x	x	x			x			x		x			x
fjellsmelle (<i>Silene acaulis</i>)			x											
fjellsnelle (<i>Equisetum variegatum</i>)						x								
fjellstarr (<i>Carex norvegica</i> ssp. <i>norvegica</i>)			x					x						
fjelltimotei (<i>Phleum alpinum</i>)		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
fjelltistel (<i>Saussurea alpina</i>)	x		x		x		x	x			x		x	x
fjelløyentrøst (<i>Euphrasia frigida</i>)	x	x	x		x		x	x			x			
flaskestarr (<i>Carex rostrata</i>)											x			
flekkmure (<i>Potentilla crantzii</i>)		x	x								x		x	
fugleteig (<i>Gymnocarpium dryopteris</i>)		x			x				x		x		x	x
fuglevikke (<i>Vicia cracca</i>)	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	
fur (<i>Pinus sylvestris</i>)			x											
følblom (<i>Leontodon autumnalis</i>)								x			x			
geitrams (<i>Epilobium angustifolium</i>)					x			x	x	x	x	x		
geitsvingel (<i>Festuca vivipara</i>)	x							x	x	x		x		x
gieldkarve (<i>Pimpinella saxifraga</i>)	x													
gjerdevikke (<i>Vicia sepium</i>)														x
giertaske (<i>Capsella bursa-pastoris</i>)	x										x			
glattmarikåpe (<i>Achemilla glabra</i>)								x	x					
gran (<i>Picea abies</i>)	(x)								(x)			(x)		

Arter norsk navn (latinsk navn)	Lokalitet													
	26. Månes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt-øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunnaheim
granmarikåpe (<i>Alchemilla filicaulis</i>)														x
gressjerneblom (<i>Stellaria graminea</i>)	x		x		x	x			x				x	x
groblad (<i>Plantago major</i>)	x	x			x		x				x			
grønnskule (<i>Coeloglossum viride</i>)	x		x			x								
grønkvier (<i>Salix phylicifolia</i>)			x								x			
gråor (<i>Alnus incana</i>)									x					
gullris (<i>Solidago virgaurea</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		
gulildre (<i>Saxifraga aizoides</i>)	x										x			
gulskolm (<i>Lathyrus pratensis</i>)							x	x		x				x
gulstarr (<i>Carex flava</i>)			x											
gåsemma (<i>Potentilla anserina</i>)														
harerug (<i>Bistorta vivipara</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
hengeaks (<i>Melica nutans</i>)	x													
hengeving (<i>Phegopteris connectilis</i>)														
hestehov (<i>Tussilago farfara</i>)					x	x		x	x		x			x
hundegress (<i>Dactylis glomerata</i>)	x													
hundekjeks (<i>Anthriscus sylvestris</i>)	x	x		x			x	x	x		x	x	x	x
hundekveke (<i>Elymus repens</i>)	x													
hundekveke x strandrug						x								
hvitbladtistel (<i>Cirsium helenoides</i>)	x		x		x			x			x			x
hvitkløver (<i>Trifolium repens</i>)	x	x	(x)	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
hvitlyng (<i>Andromeda polifolia</i>)						x				x	x			
hvitmaure (<i>Galium boreale</i>)	x										x	x	x	
høymol (<i>Rumex longifolius</i>)	x		x	x	x	x	x		x	x	x		x	x
hårstarr (<i>Carex capillaris</i>)			x								x			
jåblom (<i>Parnassia palustris</i>)	x						x	x			x			
karve (<i>Carum carvi</i>)	x	x		x	x	x	x			x	x		x	
kattfot (<i>Antennaria dioica</i>)	x		x			x								

Arter	Lokalitet													
norsk navn (latinsk navn)	lokalitetsnummer og navn													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim
kildemarikåpe (<i>Alchemilla glomerulans</i>)							x							
kildemjølle (<i>Epilobium alsinifolium</i>)									x					
kildeurt (<i>Montia fontana</i>)									x					
klengemaure (<i>Galium aparine</i>)	x													
knereverumpe (<i>Alopecurus geniculatus</i>)								x	x					
kranskonvall (<i>Polygonatum verticillatum</i>)	x													
krypkvein (<i>Agrostis stolonifera</i>)						x								
krypsoleie (<i>Ranunculus repens</i>)				x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
kvann (<i>Angelica archangelica</i> ssp. <i>archangelica</i>)						x	x							
kvassdå (<i>Galeopsis tetrahit</i>)	x				x	x	x			x	x	x		x
kveke (<i>Elymus repens</i>)	x													
lappvier (<i>Salix lapponum</i>)		x						x		x	x			
lifiol (<i>Viola montana</i>)	x		x											
linnea (<i>Linnea borealis</i>)								x						
lodnerublom (<i>Draba incana</i>)	x	x									x			
lusegress (<i>Huperzia selago</i>)									x					
løvetann (<i>Taraxacum</i> ssp.)	x	x		x	x		x	x	x		x	x	x	
marigress (<i>Hierochloë odorata</i>)							x				x			
marikåpe (<i>Alchemilla</i> spp.)		x												
marinøkkel (<i>Botrychium lunaria</i>)		x	x								x			
markjordbær (<i>Fragaria vesca</i>)											x		x	
mjødurt (<i>Filipendula ulmaria</i>)	x		x		x		x	x	x	x	x			x
multe (<i>Rubus chamaemorus</i>)		x								x				
musøre (<i>Salix herbacea</i>)										x				
myrfrytle (<i>Luzula sudetica</i>)							x							

[illegible]

Arter norsk navn (latinsk navn)	Lokalitet													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim
rødkløver (<i>Trifolium pratense</i>)	x										x			
rødsildre (<i>Saxifraga oppositifolia</i>)	x													
rødsvingel (<i>Festuca rubra</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
røssleng (<i>Calluna vulgaris</i>)			x			x		x		x				
safstjerneblom (<i>Stellaria crassifolia</i>)					x	x	x							
sandarve (<i>Arenaria serpyllifolia</i>)	x													
sauesvingel (<i>Festuca ovina</i>)					x	x				x				
sauteleg (<i>Dryopteris expansa</i>)					x	x		x			x			x
selje (<i>Salix caprea</i> ssp. <i>caprea</i>)		x												
seterfrytle (<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>frigida</i>)						x			x					x
setergråurt (<i>Gnaphalium norvegicum</i>)								x						
setermjølke (<i>Epilobium hornemannii</i>)					x									
seterrapp (<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>alpigena</i>)			x		x	x	x	x	x		x			x
seterstarr (<i>Carex brunnescens</i>)														
setervier (<i>Salix myrsinifolia</i> ssp. <i>borealis</i>)		x			x				x		x			
sibirgressløk (<i>Allium schoenoprasum</i> ssp. <i>sibiricum</i>)				x		x	x			x				x
silkeselje (<i>Salix caprea</i> ssp. <i>sericea</i>)	x	x					x				x		x	x
skarmarikåpe (<i>Alchemilla wickhurae</i>)									x				x	
skjørlok (<i>Cystopteris fragilis</i>)	x					x								
skogarve (<i>Cerastium fontanum</i> ssp. <i>fontanum</i>)			x		x									
skogburkne (<i>Athyrium filix-femina</i>)					x	x	x		x		x			
skogørkvein (<i>Calamagrostis purpurea</i>)			x		x	x	x	x			x			
skogsiv (<i>Juncus alpinoarticulatus</i>)							x							
skogsnelle (<i>Equisetum sylvaticum</i>)					x	x		x	x	x	x			

Arter norsk navn (latinsk navn)	Lokalitet														
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim	
skogstjerne (<i>Trientalis europaea</i>)		x			x	x		x	x		x	x	x	x	
skogstjerneblom (<i>Stellaria nemorum</i>)					x		x							x	
skogstorkenebb (<i>Geranium sylvaticum</i>)	x	x	x	x	x	x		x	x		x		x	x	
skrubber (<i>Cornus suecica</i>)		x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x	
sløke (<i>Angelica sylvestris</i>)					x		x			x				x	
slåtestart (<i>Carex nigra</i> ssp. <i>nigra</i>)		x							x	x		x			
synle (<i>Dechampsia flexuosa</i>)			x			x	x	x	x	x				x	
småbjønnskjegg (<i>Trichophorum cespitosum</i> ssp. <i>cespitosum</i>)			x			x									
småengkall (<i>Rhinanthus minor</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x			x	
småmarimjelle (<i>Melampyrum sylvaticum</i>)	x							x			x				
smårap (<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>subcaerulea</i>)	x			x	x	x	x								
småørkvein (<i>Calamagrostis stricta</i>)			x		x	x	x			x					
småsyre (<i>Rumex acetosella</i> ssp. <i>acetosella</i>)		x			x	x			x				x	x	
snauveronika (<i>Veronica serpyllifolia</i>)							x		x		x				
snøspøte (<i>Gentiana nivalis</i>)		x									x				
soleihov (<i>Caltha palustris</i>)					x	x		x	x	x	x			x	
stivstarr (<i>Carex bigelowii</i>)			x												
stjernesildre (<i>Saxifraga stellaris</i>)								x	x						
stjernestarr (<i>Carex echinata</i>)									x						
stolpestarr (<i>Carex nigra</i> ssp. <i>juncella</i>)					x	x			x	x				x	
stormarimjelle (<i>Melampyrum pratense</i>)	x							x			x				
stornesle (<i>Urtica dioica</i>)	x	x		x	x	x	x				x	x		x	
strandarve (<i>Honkenya peploides</i>)					x	x									
strandbalderbrå (<i>Matricaria maritima</i>)	x				x	x									

Arter norsk navn (latinsk navn)	Lokalitet													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim
<i>strandkjeks (Ligusticum scoticum)</i>	x				x	x	x			x				
<i>strandkjempe (Plantago maritima)</i>	x													
<i>strandreddik (Cakile maritima)</i>						x								
<i>strandrug (Leymus arenarius)</i>					x	x				x				
<i>strandsmelle (Silene uniflora)</i>	x				x			x						
<i>stri kråkefot (Lycopodium annotinum ssp. annotinum)</i>														
<i>sumphaukeskjegg (Crepis paludosa)</i>											x			x
<i>svartstarr (Carex atrata)</i>	x	x	x				x				x		x	
<i>svarttopp (Bartsia alpina)</i>			x			x					x			
<i>svartvier (Salix myrsinifolia ssp. myrsinifolia)</i>											x			
<i>sveve (Hieracium spp.)</i>	x		x			x		x	x					
<i>sølvbunke (Deschampsia cespitosa ssp. cespitosa)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>sølvvier (Salix glauca ssp. glauca)</i>		x	x		x	x	x	x	x		x		x	
<i>taggbregne (Polystichum lonchitis)</i>			x								x			
<i>tangmelde (Atriplex prostrata ssp. prostrata)</i>	x				x	x	x			x				
<i>teiebær (Rubus saxatilis)</i>	x	x			x						x	x	x	
<i>tepperot (Potentilla erecta)</i>			x								x			
<i>teitegress (Pinguicula vulgaris)</i>	x							x	x		x			
<i>timotei (Phleum pratense ssp. pratense)</i>							x	x	x		x			x
<i>tirltunge (Lotus corniculatus)</i>	x									x				
<i>torvull (Eriophorum vaginatum)</i>											x			
<i>trefingerurt (Sibbaldia procumbens)</i>			x											x
<i>trådsiv (Juncus filiformis)</i>					x	x		x	x	x				
<i>trådstarr (Carex lasiocarpa)</i>											x			

Arter norsk navn (<i>latinsk navn</i>)	Lokalitet													
	26. Målnes	28. Storjorda	30. Baddereidet	34. Slettnes	35. Saltnes	37. Vågen (Seglvik)	38. Indrevalan	40. Fredheim	42. Solvoll - Selnes	51. Skatt- øyra	60. Nipen	61. Oppdal	63. Øymoen	67. Gunn- heim
tunarve (<i>Sagina procumbens</i>)						x			x					
tunbalderbrå (<i>Chamonilla suaveolens</i>)	x					x								
tunrapp (<i>Poa annua</i>)				x	x	x	x	x	x		x	x		
tyttebær (<i>Vaccinium vitis-idaea</i>)			x			x		x	x	x	x		x	
ullvjer (<i>Salix lanata</i>)										x	x			
vanlig arve (<i>Cerastium fontanum</i>)		x		x		x	x	x	x		x		x	x
vassarve (<i>Stellaria media</i>)	x				x	x		x	x		x			x
vendelrot (<i>Valeriana sambucifolia</i> ssp. <i>sambucifolia</i>)	x			x	x	x	x	x		x				
vill-lin (<i>Alium oleraceum</i>)	x													
vill-løk (<i>Linum catharticum</i>)	x													
villrips-gr. (<i>Ribes spicatum</i> coll.)	x													
østersurt (<i>Mertensia maritima</i>)					x	x				x				
åkerforglemmegei (<i>Myosotis arvensis</i>)	x													
åkersnelle (<i>Equisetum arvense</i>)	x			x	x	x		x			x			x
Antall arter	95 (96)	55	73	41	81 (82)	94	69	71	71 (72)	60	108 (109)	32 (33)	44	62

Botanisk nomenklatur følger Lid & Lid (1994).